

บทความหนังสือพิมพ์

เรื่อง
โคลนติดล้อ

ของ
อัครวพาหุ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ชุดเกล้าชุดกระหม่อมถวาย ฉลองพระกรุณาธิคุณ
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๙๕ พรรษา

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

บทความหนังสือพิมพ์

เรื่อง
โคลนติดล้อ

ของ
อัครวพาหุ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ชุดเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ฉดองพระกรุณาธิคุณ
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๘๕ พรรษา

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

คำปรารภ

ในโอกาสที่สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดีพระราชธิดาพระองค์เดียวในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทรงเจริญพระชนมายุ ๘๕ พรรษา ในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๓ เพื่อเป็นการบูชาพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และสนองพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้จัดพิมพ์หนังสือ โคลนติดล้อ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายแด่สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอฯ เนื่องในวาระคล้ายวันประสูติ ดังที่ปฏิบัติสืบเนื่องมาเป็นประจำทุกปี

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น พระองค์ได้พระราชทานเสรีภาพแก่หนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์และวารสารจึงได้เกิดขึ้นมาก พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์นั้นนับว่ามีมากมายด้วยพระองค์ทรงโปรดปรานการหนังสือพิมพ์ ทรงพระราชนิพนธ์บทความพระราชทานแก่หนังสือพิมพ์ และเมื่อมีผู้ลงบทความโต้แย้งอย่างใด ก็ไม่ถือพระองค์ว่าทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ได้ทรงเปิดโอกาสให้มีการโต้ตอบได้ ดังเรื่อง โคลนติดล้อ ที่ตีพิมพ์ในปีพุทธศักราช ๒๔๕๔ นั้น ปรากฏว่ามีผู้สนับสนุนและค้านรวมทั้งผู้ที่เป็นกลางเขียนบทความโต้ตอบสืบเนื่องกันจำนวนมากรวมทั้งพระองค์ท่านด้วย อันเป็นการแสดงว่าพระองค์ทรงส่งเสริมเสรีภาพหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันที่ ๒๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ จึงได้ลงบทความที่เสนอว่าสมควรอย่างยิ่งที่ประชาชนคนไทยจะเกิดพระเกียรติว่า “ทรงเป็นพระราชบิดาของนักหนังสือพิมพ์”

ปัจจุบันหนังสือนี้เก็บรักษาไว้ในห้องหนังสือหายาก ศูนย์วิทย-
พัธพยาบาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การพิมพ์ในครั้งนี้ประกอบด้วยส่วนที่
เป็นภาษาไทย และส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษ โดยคงรูปลักษณะและตัวสะกด
การันต์ตามต้นฉบับทุกประการ การจัดพิมพ์เพื่อสืบอายุหนังสือหายาก
เพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายในวาระอันสำคัญนี้ จึงเป็นเครื่องหมายแห่ง
ความจงรักภักดีของชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งมวล

ขอพระกุศลจริยาทั้งปวงที่ทรงบำเพ็ญไว้ดีแล้ว กอปรกับพลาณภาพ
แห่งกตเวทิตาธรรมที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประกอบเป็นปฏิบัติบูชา
แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว พระผู้พระราชทานกำเนิดและพระผู้ทรงสถาปนาจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย โปรดอำนวยการพิพิธรัชย์แต่สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้า
เพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ให้ทรงพระเกษมสำราญเสด็จสถิต
เป็นมิ่งขวัญของชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตราบนิตยกาล

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

โคลนติดล้อ

คำนำ

ในการกระทำความติดต่อกันและกันในกลุ่มนานาชาติ นั้น บางทีก็เหลือที่จะแก้ไขป้องกันมิให้เครื่องกีดขวางต่าง ๆ มาติดล้อแห่งความเจริญของชาติได้ ของกีดขวางเหล่านี้ ในขั้นต้นก็ดูไม่สู้จะสลักสำคัญอะไรนัก แต่ครั้นล่วงเวลาไปก็กลับกลายเป็นของใหญ่โตขึ้นทุกที จนถึงวันหนึ่งเราจึงรู้สึกว่าย่ำแย่จะทนทานไม่ได้

ธรรมดา รถซึ่งขับเร็วไปในถนนซึ่งมีโคลน โคลนนั่นก็ย่อมกระเด็นเปรอะเปื้อนรถเป็นธรรมดา และบางทีก็เป็นอันตรายได้ โดยเหตุที่ม้าพลาดหรือล้มลง แต่ล้อแห่งรถนั้นในเวลาถึงที่หยุดแล้ว จะมีโคลนก้อนใหญ่ ๆ ติดอยู่ที่หาไม่ เพราะว่าโคลนซึ่งติดล้อในระหว่างที่เดินทางนั้นได้หลุดกระเด็นไปเสียแล้วด้วยอำนาจความเร็วแห่งรถนั้น ส่วนรถที่ขับช้า ๆ ไปในถนนซึ่งมีโคลนทางเดียวกัน ย่อมไม่สู้จะเปรอะเปื้อนหรือเป็นอันตรายด้วยเหตุที่ม้าพลาดหรือล้ม นั้นจริง แต่ล้อแห่งรถนั้นย่อมจะเต็มไปด้วยโคลนอันใหญ่และเหนียวเตอะตัง ซึ่งนอกจากแลดูไม่เป็นที่จำเริญตาแล้ว ยังสามารถเป็นเครื่องกีดขวางและทำให้ล้อเคลื่อนช้าลงได้

ข้อนี้ย่อมได้แก่ประเทศซึ่งดำเนินไปสู่ความเจริญ หรือซึ่งโดยมากชอบเรียกกันว่า “ความศิวิไลซ์” ยกตัวอย่างที่เห็นได้ง่าย

คือ ญี่ปุ่นเขาได้ดำเนินขึ้นสู่ความเจริญด้วยความรวดเร็วยิ่งนัก ประเทศญี่ปุ่นมีรอยโคลนเปรอะเปื้อนอยู่เป็นอันมาก แต่เราต้องยอมว่าล้อของเขาไม่ใคร่จะมีก้อนโคลนติด

ส่วนประเทศสยามของเรานั้นเล่าเป็นอย่างไรว้าง ?

เราได้ดำเนินขึ้นสู่ความเจริญด้วยความระวังระไว เพราะว่าเราเห็นครวที่จะใช้สติและความไตร่ตรองดูโดยรอบคอบ และถึงแม้เมื่อเปรียบกับญี่ปุ่น ความเจริญของเรานั้นช้าก็จริงอยู่ แต่ดูเราไม่สู้จะเปรอะเปื้อนมากนัก และตัวรถของเราก็นับได้ว่ายังสะอาดดีอยู่

ส่วนล้อของเรานั้นเป็นอย่างไรวเล่า ?

ล้อของเรานั้นหรือมีก้อนโคลนติดกรังไปทั้งล้อ ! รถของเรายังเคลื่อนไปได้จริง แต่ก้อนโคลนเหล่านั้นช่างกีดขวางเสียจริง ๆ เพราะฉะนั้นวันจะมาถึงเข้าวันหนึ่ง ซึ่งเราจะรู้สึก ว่า ถึงแม้เราจะต้องเดินเร็วจริง ๆ เพื่อให้รอดอันตราย เราก็คงไม่สามารถไปเร็วได้เสียแล้ว

เจ้าของรถที่เขามีสติปัญญา เมื่อได้เห็นโคลนติดล้อของเขา มากมายเช่นนั้น ก็ยอมเป็นธรรมดาที่เขาจะต้องชวนช่วยจัดการ เปลื้องโคลนออกเสียจากล้อ ก่อนที่เขาจะเริ่มออกเดินทางต่อไปในที่อันสำคัญไม่ใช่หรือ ?

เราทั้งหลายควรจะมีสติของเรา และพิจารณาดูก้อนโคลนต่าง ๆ ซึ่งติดอยู่กับล้อแห่งความเจริญของชาติเรา เราจะเห็นได้ว่าโคลนเหล่านี้ บางก้อนได้ติดมานานแล้ว และเป็นภาระลำบากที่จะเปลื้องออกให้เกลี้ยงได้ในคราวเดียว แต่ถ้าประกอบด้วยวิริยภาพ

และความบากบั่น เราก็สามารถที่จะชำระโคลนนั้นออกได้หมดในเวลาอันควรเหมือนกัน ของย่อมมีอยู่ บางอย่างที่เราจะเปลี่ยนแปลงได้ทันใดตามความพอใจ เพราะไม่เกี่ยวข้องกับผู้คนนอกจากตัวเราเอง แต่ย่อมมีของบางอย่างเหมือนกัน ซึ่งยากที่จะเปลี่ยนแปลงได้ ด้วยเหตุว่ามีผู้อื่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับอยู่ด้วย

เราควรจะพิจารณาในสิ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับตัวเราเองก่อน และในการพิจารณานี้เราจะได้เห็นของอัศจรรย์ต่าง ๆ มาก ซึ่งจะทำให้เรานึกพิศวงว่าเหตุใดเราจึงคงมีหรือคงทำสิ่งนั้น ๆ อยู่

โคลนติดล้อ

บท ๑

การเอาอย่างโดยไม่ไตร่ตรอง*

โคลนซึ่งติดล้อแห่งความเจริญของชาติเราก่อนที่หนึ่ง และก่อนที่ร้ายที่สุดนั้น ก็คือ การเอาอย่างโดยไม่ไตร่ตรอง ข้าพเจ้าได้เขียนเรื่องนี้โดยพิสดารแล้วตั้งแจ้งอยู่ในเรื่องที่ให้ชื่อว่า “ลัทธิเอาอย่าง” เพราะฉะนั้นในที่นี้ไม่จำเป็นจะต้องแสดงคุณและโทษแห่งการเอาอย่างให้ซ้ำอีก ที่ข้าพเจ้ากล่าวถึงนั้น ก็เพื่อจะทำให้จำนวนก่อนโคลนต่าง ๆ นั้นบริบูรณ์ เพราะถ้าจะไม่กล่าวถึงก่อนที่ใหญ่ที่สุดและร้ายที่สุดแล้ว บัญชีนั้นก็คงต้องนับว่ายังไม่ครบถ้วนอยู่

ข้าพเจ้าได้เคยได้ยินคนไทยซึ่งมีสติปัญญาหลายท่าน ได้กล่าวถ้อยคำแสดงว่าไม่เห็นชอบด้วยกับการเอาอย่างไม่น้อยไปกว่าที่ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้ว แต่ข้าพเจ้ายังระลึกไม่ได้สักรายเดียวว่า มีผู้ใดที่กล้าพอจะรับผิดชอบในการเลิกไม่เอาอย่าง ข้อนี้ทำให้นึกถึงข้อซึ่งเดียวกัน อันไม่เป็นสาระในเรื่องเลิกการสะสมศัสตราวุธ ซึ่งเราได้พบอ่านอยู่ในหนังสือพิมพ์ยุโรปเมื่อก่อนสงคราม คือทุกประเทศแสดงว่าไม่แต่พร้อมที่จะเลิกการสะสมอาวุธ ข้าได้แสดงความปรารถนารึ่งที่จะเลิก

* บทความพระวราชนิพนธ์เรื่อง “โคลนติดล้อ” คำนำ และบท ๑ ‘การเอาอย่างโดยไม่ไตร่ตรอง’ จาก หนังสือพิมพ์สยาม (สยามออบเซอร์เวอร์) ฉบับประจำวันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๘ หน้า ๒ - ๓.

ด้วย แต่ขอให้ประเทศอื่นเล็กก่อน นี่ก็เหมือนกับการเอาอย่างเหมือนกัน คือทุก ๆ คนที่เป็นหรือได้เป็นหรือนึกว่าตัวเป็นคนสำคัญล้วนได้แสดงความพร้อมเพรียงที่จะเล็กเอาอย่าง แต่ก็คงขอให้ผู้อื่นเล็กก่อนดูจกัน

อย่างไรก็ดี จะตกลงเล็กการเอาอย่างโดยไม่ไตร่ตรองหรือไม่ก็ตาม ขอให้ท่านพิจารณาดูว่าเราได้รับประโยชน์จากการเอาอย่างนั้นอย่างไรบ้าง

เมื่อมาคิดดูก็ไม่ใช่เป็นของง่าย ที่จะแสดงโดยสั้น ๆ ซึ่งประโยชน์ที่เราได้รับจากการเอาอย่าง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจะขอเลี้ยวไปเดินทางที่ง่ายที่สุด โดยกล่าวแต่เพียงว่า ประโยชน์ที่เราได้รับนั้นก็ คือ ดูเหมือนเราจะได้รับความนับถือแห่งชาวยุโรป คำว่าดูเหมือนนี้ทำให้ใช้ไปตามเลยไม่ ข้าพเจ้าเขียนลงโดยความตั้งใจที่จะเขียนทีเดียวคือข้าพเจ้าตั้งใจจะกล่าวว่า เราดูเหมือนจะได้รับความนับถือของชาวยุโรป แต่ความนับถือนั้นมีอยู่จริงเพียงใด เราควรจะพิจารณาต่อไปให้ละเอียด

ความจริงนั้นประเทศเราชาวยุโรปเขาไม่สู้จะรู้จักนัก และสิ่งที่เขารู้ บางทีก็เป็นอย่างอัศจรรย์มาก เมื่อข้าพเจ้าอยู่ยุโรปข้าพเจ้าได้เคยถูกถามอยู่เนื่อง ๆ ว่า เมืองไทยเป็นเมืองเจ้าประเทศราชในอินเดียนไม่ใช่หรือ ? และเมื่อข้าพเจ้าไปถึงอเมริกา มีท่านคบหาผู้หนึ่งได้มาแสดงความชื่นชมยินดีต่อข้าพเจ้า ในการที่แม่น้ำอิรวดีอันงดงามนั้นอยู่ในประเทศบ้านเมืองของข้าพเจ้า ! เมื่อว่าสำหรับคนทั่วไป เมือง

ไทยเป็นประเทศที่เต็มไปด้วยช้างเผือก แต่นอกจากนั้นเขาเห็นว่า
ไม่สู้จะมีอะไรนัก

ถ้ากระนั้นเราได้รับความนับถือของใครเล่า ? ก็ความนับถือ
ของผู้ที่รู้จักเรานะซี ! จริงอยู่ แต่เมื่อผู้ที่เขารู้จักเราเขียนถึงเรื่องเมือง
เรา จะหาอะไรกล่าวไม่ได้ นอกจากข้อความที่เยาะเย้ยจะนั้นแล้ว
ข้าพเจ้าก็ไม่เรียกว่า เป็นความนับถือโดยแท้จริงเลย ! หรือท่านจะ
เรียกกระนั้นเล่า ? อย่างไรก็ดีข้าพเจ้าหวังใจว่า ผู้ที่เขานับถือเราจริง ๆ
ก็มีอยู่บ้าง แต่เป็นจำนวนน้อย และต้องเป็นผู้ที่รู้จักเราดีจริง ๆ

ข้อที่ว่าชาวต่างประเทศโดยมากหาได้นับถือเราไม่นั้น เป็น
ความจริงอันแน่นอน

เพราะเหตุใดเล่า ?

เพราะเหตุว่า คนที่เอาอย่าง ถึงแม้ว่าจะได้รับความกรุณาและ
อภัยยศยไม่ตรีก็จริง แต่ที่จะได้รับความนับถือด้วยนั้นน้อยนัก นี้ก็
เป็นธรรมดาอยู่ เพราะเป็นธรรมตามมนุษย์ย่อมจะนับถือผู้ที่สูงกว่าเรา
ดีตนเสมอกับผู้ที่เสมอกับเรา และดูหมิ่นผู้ที่ต่ำกว่าเรา ก็การเอาอย่าง
นั้นคืออะไรเล่า นอกจากคำรับสารภาพอย่างราบเรียบแห่งความต่ำ
ต้อยของเรา ?

ท่านทั้งหลายไม่คิดหรือ ว่าเราสมควรจะพยายามยกตัวเราให้
เสมอเท่ากับชาติอื่น ๆ จึงจะได้ความนับถืออันแท้จริงแห่งเขาทั้งหลาย
ไม่ใช่ถูกตบหลังอย่างปราณี ดังที่เขาทำแก่เราอยู่ทุกวันนี้ ถ้าท่าน

เห็นว่าเป็นการสมควรแล้ว ท่านต้องบากบั่นหาญพอที่จะคิดจะทำอะไรด้วยตนเองบ้าง

ในที่นี้ข้าพเจ้าขอวิงวอนว่า อย่าเข้าใจผิด ! ข้าพเจ้าไม่ขอแนะนำให้ท่านแสดงความคิดแผลงอย่างจิตและซึ่งไม่ใช่อื่นไกล เป็นการเอาอย่างชนิดเลวทรามสามัญเท่านั้นเลย ข้าพเจ้าไม่อยากให้ท่านใช้ความคิดชนิดที่ทำให้เกิดผลเปลี่ยนราชอาณาจักรอันแท้จริง เป็นวิบัติลิกเกินชนิดอเมริกาได้ ดังปรากฏอยู่ในประเทศซึ่งไม่สู้จะห่างไกลจากเรานัก ! ข้อความที่ข้าพเจ้าปรารถนาจะกล่าววนั้น คือ ขอโอกาสให้แก่ชาวเมืองร่วมชาติของเราได้คิดได้ทำอะไรด้วยตนเองบ้าง อย่าคอยเตะคนทุกคนที่ออกความเห็นความคิดทำการใด ๆ ซึ่งฝรั่งเขายังมิได้เคยทำกันในยุโรป

ถ้าท่านประสงค์จะตัดความประพฤติเอาอย่าง โดยไม่ตริตรวงต่อไป เวลานั้นแหละเป็นโอกาสของท่าน เพราะว่าในขณะนี้เป็นการเหลือวิสัยที่เราจะเอาอย่างบรรดามหาประเทศได้ และการที่เราจะห่วงความเจริญของเราไว้ จนกว่าอาจารย์ทั้งหลายของเราจะเลิกการฆ่าแกงกันนั้น ก็ไม่ได้เหมือนกัน

ส่วนประเทศเล็ก ๆ นั้นจะเอาอย่างเขาเป็นเรื่องอะไร ? ข้าพเจ้าแลไม่เห็นประโยชน์ที่เราจะได้รับเลย แต่ตรงกันข้าม เราอาจทำเรื่องให้คนจำพวกที่เขยวรอบโลกซึ่งไม่มีความรู้จริงจัง ไม่ว่าไพร่หรือเจ้าเขี้ยหยันเราเล่นเปล่า ๆ ข้าพเจ้าไม่เห็นว่าจะคุ้มประโยชน์และคู่ควรแก่เราเลย

บท ๒

การทำตนให้ต่ำต้อย*

อนิจจา ! แม้แต่ชื่อก็เขี้ยวตัวเอง ! เราทั้งหลายเรียกดาวว่าไทย กลับเป็นทาสแห่งความประพฤติดูจกทาสนั่นเอง คือ ความประพฤติทำตนให้ต่ำต้อย

ข้าพเจ้าจะไม่ว่าเลยแม้แต่เล็กน้อย ถ้าท่านพอใจจะตั้งคนชาติอื่นไว้ในที่สำหรับบูชา และเมื่อเขาอยากจะนั่งอยู่ในที่อันสูงจนเวียนหัวเช่นนั้นก็เชิญเถิด แต่เหตุใดท่านจึงต้องติวาคคนร่วมชาติของท่านให้ต่ำไปเสียกว่าที่ดินของคนจำพวกที่ท่านพอใจจะบูชานั้นด้วยเล่า ?

สิ่งใดที่จะได้รับความสรรเสริญของท่านโดยจริงใจ เว้นไว้แต่ที่ฝรั่งเขาได้ยื่นมือเข้ามาเกี่ยวข้องกับแล้วเป็นไม่มี คนร่วมชาติของท่านไม่เป็นที่เชื่อถือได้ว่าจะทำอะไรสำเร็จถูกต้องโดยพละตนเองเลย และถึงแม้ผู้ที่เคยศึกษามาในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในยุโรป แม้จะได้เคยรับความฝึกหัดมาแล้วอย่างดีในสำนักที่ดีที่สุด และถึงแม้จะได้มีความเชี่ยวชาญในกิจการมาแล้วนานเพียงใด ก็อย่าสำคัญเลยว่าจะได้ทำกิจการอะไรที่ใหญ่และสำคัญจริง เว้นแต่จะสามารถส้าแดงให้ปรากฏว่าหมายชาวอยู่ได้หมวกกะโล่จึงจะใช้ได้ การ

* บทความพระวราชนิพนธ์ เรื่อง “โคลนคิคล้อ” บท ๒ ‘การทำตนให้ต่ำต้อย’ จากหนังสือพิมพ์สยาม (สยามออบเซอร์เวอร์) ฉบับประจำวันศุกร์ ที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๒

ที่ชาวยุโรปเขาสำคัญว่าตัวเขาและชาติของเขาเป็นเช่นนั้นก็ควรอยู่ แต่เหตุใดเรากันไทยจึงได้พลอยติดตามเขาไปด้วยเล่า ? ลืมเสียทีเดียว หรือว่าการที่เราคิดเช่นนั้น ก็เสมอว่าเราขาดความนับถือในตัวเอง อันลักษณะซึ่งถ้าไว้แล้ว ก็ไม่มีชนหมู่ใดจะดำรงคงตั้งอยู่เป็นชาติที่ปกครองตนเองต่อไปได้

ตามความจริงนั้น ความนิยมฝรั่งได้เริ่มบังเกิดขึ้นแต่ความพอใจในความสะดวกสบายของเรา ในเวลาที่เราแรกเริ่มใช้วิธีฝรั่งมาบำรุงปกครองบ้านเมืองของเรานั้น ก็เป็นธรรมดาเองที่มีคนน้อยตัวซึ่งรู้จักใช้วิธีนั้น ๆ และก็เป็นที่ธรรมดาที่เราจะต้องว่าจ้างฝรั่งเข้ามาแนะนำลู่ทางให้เราเดิน ชาวยุโรปได้นำนิสัยที่ยันและความสามารถทำการงานได้มากเข้ามากับเขาด้วย คนไทยผู้ที่เกียจคร้านอยู่โดยนิสัยแล้วจึงนิยมมาก เพราะฉะนั้นคนไทยได้เริ่มชอบใช้ฝรั่งคล้าย ๆ กับที่เราชอบใช้เงิน กล่าวคือ ฝรั่งมีความสามารถที่จะทำการงานได้มากคล้าย ๆ จีน แต่ฝรั่งได้เปรียบที่มีสมองความคิดดีกว่าจีนเป็นอันมาก การใช้ฝรั่งจึงเป็นการสะดวก เพราะใช้แต่เขาได้ช่วยให้เราไม่ต้องทำงานด้วยกำลัง ทั้งเขายังได้ปลดเปลื้องความลำบากของเราในการที่ต้องคิดอีกด้วย เราเป็นแต่ควักกระเป๋า ฝรั่งเขาจัดการเสร็จ

การที่มีนิสัยเช่นนี้ซึ่งเดิมเกิดแต่ความเกียจคร้านมากกว่าอย่างอื่น ในไม่ช้าก็ทวีขึ้นโดยลำดับ จนได้มาเป็นอย่างที่เห็นอยู่เดี๋ยวนี้ กล่าวคือ ความเชื่อถืออันฝังอยู่แน่นอน ว่าการงานอะไรถ้าจะทำให้ดีแล้วต้องอาศัยฝรั่ง ผลแห่งความเชื่อถืออันนี้ทำให้ยกฝรั่งขึ้นไว้ในที่อันสูงเลิศ ส่วนคนไทยนั้นตกต่ำลงไปเกือบที่สุด นี้แหละเป็นเหตุให้คน

ครึ่งชาติพอใจใช้กางเกงผ้าขาวอย่างสกปรกที่สุดยิ่งกว่าใช้ผ้าม่วงอย่างดี โดยเหตุที่เขาอยากให้คนทั้งหลายสำคัญว่าตัวเขาก็ดีเกือบเท่าฝรั่ง เพราะฉะนั้นจึงดีกว่าคนไทย คนไทยเราบางคนที่ปลอมตัวใช้กางเกงกับเขาบ้างก็มี ก็ด้วยความประสงค์มุ่งหมายเช่นเดียวกัน

ถ้าจะว่าไปแล้ว ต้องนับว่าพวกนักเรียนซึ่งได้ส่งออกไปศึกษาวิชาการ ณ ประเทศยุโรปชุดแรกนั้น มีความผิดอยู่บ้างในเรื่องนี้ การที่ส่งนักเรียนไปศึกษาในยุโรปนั้น ไม่มีใครอาจปฏิเสธได้เลยว่าเป็นทางที่ไม่ชอบ เพราะความมุ่งหมายมีอยู่ที่จะให้เขาเหล่านั้นได้ไปแสวงหาวิชา เพื่อจะได้สามารถทำงานอย่างที่เรตองจ้างฝรั่งทำอยู่นั้นได้ พวกนักเรียนชุดแรกเหล่านี้ ได้ไปแสวงหาความรู้มาได้ต่าง ๆ กัน และวิชาซึ่งเห็นได้อย่างชัดที่สุดนั้นก็คือ ในแผนกแสวงหาความสนุกสำราญส่วนตัวอย่างฝรั่ง กล่าวคือ การยิงนกซึ่งมันหาผิดมิได้กับการดื่มเหล้าบรันดีกับโซดา อันทำลายกำลังกาย และกำลังความคิดของตนเอง เมื่อได้วิชาดังที่กล่าวนี้มาแล้ว ข้าพห็นเข้าไปหานิสัยเกียจคร้านเดิมของตน เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ก็..นั่นแหละ ! ถ้าเขาไม่ได้ออกไปจากบ้านเรือนเสียแต่แรกจะดีกว่า ! ตัวอย่างอันเลวทรามดังกล่าวมานี้กลับช่วยส่งเสริมความเชื่อถือที่ว่า คนของเราไม่สามารถที่จะยกตัวขึ้นให้เสมอกับชาวยุโรปในเชิงทำงานอันเป็นประโยชน์ พวกนักเรียนเหล่านี้กลับทำชื่อเสียงของตัวให้ปรากฏว่าเป็นคนอวดดี และนอกจากนั้นก็ทำอะไรไม่ได้เลย

การที่เป็นเช่นนี้ทำให้คนไทยทั้งหลายดูถูกความสามารถของ

ตนเองมากขึ้น และการใช้ฝรั่งในการงานซึ่งคนไทยอาจทำได้ดีเท่ากัน
ด้วยเงินเดือนแต่เพียงครึ่งหนึ่งหรือส่วน ๑ ใน ๓ ของฝรั่งก็จะมีมาก
ขึ้น การตีราคาความสามารถของคนไทยเราดำเช่นนี้จะมีอยู่ต่อไปอีก
สักเท่าใด ? การส่งนักเรียนออกไปศึกษาวิชาในยุโรปปีละหลาย ๆ คน
นั้น ถ้าเราไม่ไว้ใจให้เขาทำการทำงานอันต้องรับผิดชอบแล้วจะมี
ประโยชน์อะไร ? การศึกษาในบ้านเมืองของเราเองนั้นแล้ว ถ้าคนของ
เราจะเป็นอะไรไม่ได้ นอกจากลูกสมุนแล้วก็มีคุณอย่างไร ?

ในที่นี้ข้าพเจ้าจะต้องขอให้ท่านผู้อ่านเข้าใจว่า ข้าพเจ้ามิได้
ตั้งปัญหาเหล่านี้แก่รัฐบาลโดยเฉพาะเลย ความจริงถ้าจะกล่าวให้เป็น
ยุติธรรมแล้วบัดนี้ มีกระทรวงทบวงการอยู่หลายแผนกซึ่งได้แสดง
วิถีทางดำเนินการโดยชอบอยู่แล้ว ยกตัวอย่าง นอกจากผู้แนะนำ
ที่ปรึกษาในแผนกวิทยาศาสตร์อันเป็นพิเศษแล้วก็ไม่มีชาวยุโรปเลย
ในกองทัพบกของเรา และในกองทัพเรือก็ยังมีอยู่อีกแต่ ๒ — ๓ คน
เท่านั้น ทั้งการตั้งแพทย์ไทยให้ทำการในหน้าที่นายแพทย์ใหญ่ใน
กองทัพเรือ ก็เป็นตัวอย่างที่ดีให้เห็นว่าเราได้ดำเนินการไปในวิถีอัน
ถูกต้องแล้ว

ถ้อยคำเหล่านี้ข้าพเจ้าตั้งใจจะกล่าวต่อท่านผู้เป็น สาธารณชน
ตราบิตท่านยังคงแสดงความเชื่อถือในความสามารถแห่งชนชาติอื่น
ยิ่งกว่าชนชาติของท่าน รัฐบาลก็คงจะต้องใช้คนต่างชาติอยู่ตราบนั้น
ด้วยเหตุว่ารัฐบาลจำเป็นจะต้องกระทำการเพื่อรักษาความไว้วางใจ
แห่งสาธารณชน

ท่านไม่ควรจะลืมเสียว่าคนเราทุกคนที่มีความรักดีต่อชาติย่อม
นึกถึงประโยชน์แห่งบ้านเมืองของตนยิ่งกว่าประโยชน์ของประเทศอื่น
เพราะฉะนั้นจะไม่เป็นการเหลือวิสัยหรือ ที่จะหวังให้ชาวต่างประเทศ
เขาระลึกถึงประโยชน์ของเมืองไทยเท่ากับเราผู้เป็นไทยเอง และ
เพราะฉะนั้นถ้าคนไทยเราได้มีโอกาสประกอบการงานเพื่อประโยชน์
และความเจริญแห่งบ้านเมืองของเราเองให้มากขึ้น จะไม่เป็นคุณแก่
บ้านเมืองของเราหรือ ?

ขอให้ท่านตั้งปัญหาเหล่านี้แก่ตัวของท่านเองจงเถิด !

แต่ขอได้โปรดอย่าเข้าใจผิด ข้าพเจ้าไม่ได้ขอให้ท่านทั้งหลาย
เกลียดชาวต่างประเทศ เพราะถ้าเราเกลียดเขาก็เท่ากับเราเชือดคอ
ตัวเราเอง เหตุว่ากิจการยังมีอยู่อีกเป็นอันมากซึ่งเรายังไม่สามารถที่จะ
ทำไปโดยลำพังตนเองได้ เวลายังอยู่อีกหลายปีนั้นก็เรายังคงจะต้อง-
การชาวยุโรปไว้สำหรับเป็นที่ปรึกษาในทางวิทยาศาสตร์ และใน
ฐานะที่เป็นผู้ชำนาญพิเศษในกิจการบางแผนก แต่ในขั้นนี้ เมืองเรา
ไม่ใช่เป็นประเทศเดียวที่ต้องอาศัยความช่วยเหลือของชาวต่างประเทศ
ในกิจการอันเป็นพิเศษ และเราไม่มีเหตุอย่างไรเลยจะควรบ่นในการ
ที่ต้องใช้ชาวต่างประเทศนั้น ๆ สิ่งซึ่งข้าพเจ้าประสงค์จะแลเห็นนั้นก็
คือ ให้มีความเสมอภาคในระหว่างคนไทยกับชาวต่างประเทศในกิจการ
อันไม่ต้องใช้วิชาพิเศษประกอบนั้นให้มากขึ้น ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะ
ได้แลเห็นคนไทยมีโอกาใช้ความรู้ซึ่งเขาได้อุดສ່ຳແສງມາດ້ວຍເສຍ
ทรัพย์สินและเวลาเป็นอันมาก และข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่าบรรดาชาวต่าง
ภาษาซึ่งมีความยุติธรรมในใจจะไม่หวงกันโอกาสนี้แก่คนไทยเป็นแน่

บท ๓

การบูชาหนังสือจนเกินเหตุ*

ข้าพเจ้าไม่สู้จะแน่ใจไปกว่าเราไปได้ธรรมเนียมนุชาหนังสือนี้มาจากไหน ข้าพเจ้าสงสัยว่าจะมาจากสหายจีนของเรา เพราะความเชื่อถือของเขาในสิ่งทั้งปวงที่เขียนหรือพิมพ์ลงเป็นลายลักษณ์อักษรนั้นดูราวกับอาการแห่งทารก การที่จีนเขาตั้งอกตั้งใจเก็บกระดาดกวาดชั้นเล็กชั้นน้อยที่มีตัวอักษรมารวบรวมเอาในเดาซึ่งทำขึ้นโดยเฉพาะเป็นพิเศษนั้น เป็นการประหลาดมาก

เมื่อรู้นิสัยดุจทารกของจีนในเรื่องนี้ บรรดาผู้ที่ก่อการยุ่งเหยิงและหัวหน້วยทั้งหลายก็ใช้ความรู้นี้เป็นประโยชน์ได้มาก โดยใช้วิธีเขียนหรือพิมพ์ข้อความซึ่งเขาต้องการจะให้ได้ได้รับความเชื่อถือแล้วก็ไม่ต้องจัดการอะไรอื่นนอกจากแจกจ่ายหนังสือที่พิมพ์นั้นไปก็เป็นอันพอแล้วที่จะหวังในความสมปรารถนาได้ เพราะว่าถึงแม้จะมีเหตุผลมาแสดงให้จีนฟังสักเท่าใดก็ดี เขามักไม่ยอมเชื่อเลยว่าข้อความที่ปรากฏเป็นตัวอักษรแล้วจะเป็นอื่นได้นอกจากความจริง การโฆษณาข้อความใด ๆ ด้วยวิธีแจกจ่ายหนังสือนี้ ถึงแม้ว่าเป็นวิธีซึ่งทั้งสองฝ่ายอาจทำได้ก็จริงอยู่ แต่ฝ่ายใดที่ได้เริ่มลงมือทำก่อนแล้วก็นับว่าเป็นกำไรได้เปรียบ เพราะว่าได้ได้รับความเชื่อถือแห่งคนเสียแล้ว

* บทความพระราชนิพนธ์เรื่อง “ โกลนติดล้อ ” บท ๓ ‘ การบูชาหนังสือจนเกินเหตุ ’ จากหนังสือพิมพ์สยาม (สยามออบเซอร์เวอร์) ฉบับประจำวันเสาร์ ที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๘ หน้า ๒-๓

เพราะฉะนั้นบรรดาหนังสือต่าง ๆ ของผู้ก่อการจลาจลทั้งหลาย จึงมีโอกาสนี้คนทั้งหลายจะเชื่อถือได้มากกว่าฝ่ายรัฐบาล ซึ่งถือว่ามีหน้าที่แต่เพียงปฏิเสธข่าวลือต่าง ๆ แต่อาศัยเหตุที่ข่าวลือนั้น ๆ ได้มีเวลาแพร่หลายอยู่เสียนานก่อนที่เจ้าพนักงานจะได้รู้เห็น คำปฏิเสธตามทางราชการจึงเป็นเหมือนปลายเรื่องอันเป็นของจิต ไม่มีใครจะเชื่อถืออีก

การใช้หนังสือในทางนี้ ได้มีมาแต่โบราณกาล และในเวลานี้ก็ยังคงใช้อยู่เช่นหนังสือพิมพ์เป็นต้น ซึ่งเกิดขึ้นจุดเหตุในประเทศจีน อาศัยเหตุที่ขุนนางจีนล้วนเป็นเปรี้ยว (หรือเคยเป็น) เขาจึงถือว่าเป็นการไม่สมควรแก่เกียรติยศที่จะแต่งข้อความอะไรอื่นนอกจากโคลงหรือกฤษฎีกา ใช้ภาษาซึ่งเหลือที่จีนสามัญจะเข้าใจได้ เพราะฉะนั้นบรรดาหนังสือพิมพ์จีนมีแต่ที่เป็นปรบักษ์กับรัฐบาลทั้งสิ้น

ในเมืองไทยเราก็คล้ายกัน คือคนที่ได้รับความศึกษาอย่างดีมีความสามารถในทางหนังสือก็ล้วนเป็นข้าราชการทั้งสิ้น ไม่มีเวลาแต่งอะไรลงหนังสือพิมพ์ได้นอกจากเป็นครั้งคราว ส่วนผู้ที่แต่งเรื่องลงหนังสือพิมพ์เป็นนิตยนั้น จึงมักเป็นพวกที่มีความศึกษาอย่างลวก ๆ หรือมีฉะนั้นก็เป็นผู้ที่ถูกไล่ออกจากราชการและมีความเคืองแค้นส่วนตัวอยู่เป็นภูเขาเลากา เพราะฉะนั้นเสียงของหนังสือพิมพ์ในเมืองไทย จึงค่อนข้างคัดค้านต่อรัฐบาล

หนังสือพิมพ์ในเมืองไทยในชั้นต้นเป็นปรบักษ์กับรัฐบาลด้วยเหตุที่มีคนถูกไล่ออกจากราชการไปทำการในหนังสือพิมพ์ดังกล่าว

แล้ว และคนพวกนี้ย่อมประสงค์ให้ร้ายแก่รัฐบาลที่ไล่ตัวเขา ครั้นต่อมาจึงกลายเป็นธรรมเนียมของผู้ที่แต่งความเห็นลงหนังสือพิมพ์จะต้องคัดค้านต่อรัฐบาล ไม่เลือกว่าจะมีข้อเคืองแค้นส่วนตัวหรือไม่ อาศัยเหตุที่คนจำพวกนี้มักจะแต่งข้อความที่ด่าดาด หรือบางทีถึงเปื้อยไม่เป็นชิ้น จึงดูไม่น่าจะพึงสังเกตหรือให้เกียรติยศเขาโดยคัดค้าน แต่โดยเหตุที่คนเราบูชาหนังสือจนเกินเหตุดังกล่าวนั้นแหละ เราจึงทำไม่รู้ไม่เห็นความเฝือสูงแห่งจำพวกคนที่เรียกตนว่าเป็นคนหนังสือพิมพ์นั้นเสียทีเดียวไม่ได้

หนังสือเป็นของได้คิดขึ้นเพื่อเป็นเครื่องจารึกความคิดของคนเราและเป็นเครื่องแสดงความคิดของคนหนึ่งให้ปรากฏแก่คนอื่นอีกหลายคน โดยวิธีที่สะดวกกว่าการที่จะพูดกันด้วยปาก เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ที่เขียนหนังสือจึงเป็นผู้ที่สมควรจะได้รับความนับถือยิ่งกว่าสิ่งที่เขาเขียน กล่าวคือ การที่จะเชื่อข้อความใด ๆ ซึ่งปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรนั้น ควรจะต้องแล้วแต่ฐานะและชื่อเสียงแห่งผู้แต่ง ถ้าเราสามารถจะรู้ได้ว่าถ้อยคำของคนดีมีหลักฐาน ต่างกันกับถ้อยคำของคนชั่วในโรงเหล้าอย่างไร เหตุไฉนเราจึงจะมามีความนิยมนับถือถ้อยคำของคนชั่วมานั้นจนเกินเหตุ ในสมัยเมื่อยังมีผู้เขียนและอ่านหนังสือได้แต่บัณฑิตน้อยคน การที่เราจะบูชาหนังสือนั้นก็ควรอยู่แต่บัดนี้สมัยได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว และใครมีมือจับปากกาได้ก็เขียนหนังสือได้แล้วละนี้ จึงควรถามว่าจะไม่ถึงเวลานั้นควรแล้วหรือที่เราจะเลิกบูชาหนังสือเสียสักที โดยไม่เลือกว่าหนังสือนั้นมีข้อความดีหรือเหลวไหลปานใด

การที่จะพูดถึงอิสรภาพของหนังสือพิมพ์และอะไร ๆ ซึ่งดั่ง
สูง ๆ เช่นนั้นเป็นการพูดง่าย แต่ข้าพเจ้าจะขอชักชวนให้ท่าน
พิจารณาความดูบางข้อซึ่งบางที่จะได้เล็ดลอดความดำริของท่านไปเสีย
บ้างก็เป็นได้

ในประเทศยุโรปและอเมริกาซึ่งมีตัวอย่างในการปกครองโดย
คณะอย่างดีที่สุด และหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ บรรดาที่มีในประเทศนั้น ๆ
ล้วนเป็นฝ่ายคณะใดคณะหนึ่งทั้งสิ้น ผลของการที่เป็นเช่นนี้ เป็น
เหตุให้บรรดาหนังสือพิมพ์ต้องระมัดระวังในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ
กล่าวคือ ในระหว่างที่คณะ “ ก ” ถืออำนาจในการปกครอง บรรดา
หนังสือพิมพ์ซึ่งอยู่ฝ่ายคณะ “ ก ” ก็มีหน้าที่จะต้องอุดหนุนรัฐบาล
และส่วนหนังสือพิมพ์ที่เป็นฝ่ายคณะ “ ข ” ซึ่งเป็นฝ่ายตรงกันข้าม
(ออปโปสิชัน) ก็มีหน้าที่แสดงความคิดเห็นทักท้วงรัฐบาล คราวนี้สมมุติ
ว่าหนังสือพิมพ์ฝ่ายคณะ “ ข ” ได้ชักชวนให้สาธารณชนลงความเห็น
ว่าคณะ “ ก ” ดำเนินการผิด แล้วจึงเลือกคณะ “ ข ” ขึ้นเป็นผู้ถือ
อำนาจปกครอง คณะ “ ข ” ก็จะต้องดำเนินการไปตามที่ฝ่ายตนได้
แสดงความคิดเห็นไว้ ถ้าหากว่าไม่สามารถที่จะทำไปได้ ก็ต้องทำอย่าง
ที่คณะ “ ก ” ได้ทำมาแล้วนั่นเองแล้วไซ้ร้ ก็ย่อมจะต้องทำหน้าที่จัดไป
ไม่ใช่หรือ ? ด้วยเหตุฉะนั้นบรรดาหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นฝ่าย “ ข ” จึง
ต้องระมัดระวังในการแสดงความคิดเห็นให้เป็นไปแต่ในเฉพาะส่วนซึ่ง
ฝ่ายตนจะกระทำได้ในเมื่อได้รับอำนาจเข้าแทนที่คณะ “ ก ”

ในประเทศบรรดาที่มีได้ใช้ระเบียบการปกครองโดยคณะ
 ลักษณะการที่ย่อมจะผิดแผกแปลกกันอยู่ บรรดาพวกที่แต่งความเห็น
 ลงหนังสือพิมพ์ย่อมรู้ที่อยู่แก่ใจว่าตนจะไม่ต้องรับผิดชอบทำการให้สม
 กับวาจาที่ลั่นไว้ และด้วยเหตุที่การตินั้นง่ายกว่าการชมหรือเถียงแทน
 การทำลายง่ายกว่าการสร้าง พวกที่ไม่ต้องรับผิดชอบเหล่านี้จึงมัก
 เป็นพวกที่ชอบทำลายและชอบติ

ก็เมื่อการเป็นอยู่เช่นนี้ ควรหรือที่เราจะเชื่อถือข้อความทั้งปวง
 ซึ่งหนังสือพิมพ์กล่าวนั้นจนเกินเหตุ ? การที่เรายอมหลับตายอมเชื่อ
 ข้อความที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ โดยมิได้พิจารณาดูความมุ่งหมาย
 และความปรารถนาแห่งผู้แต่งเสียก่อนนั้น จะไม่เป็นการดูหมิ่นสติ
 ปัญญาของเราเองอยู่หรือ ?

บางที่ท่านจะกล่าวกันว่า ท่านจำเป็นต้องอ่านของที่เขามา
 ให้อ่าน และถ้าข้อความและเรื่องราวในหนังสือนั้นไม่ใช่ชนิดที่ดีที่
 สุดก็ไม่ใช่ความผิดของท่าน แต่ความจริงเป็นความผิดของท่าน !
 ถ้าท่านไม่พอใจอ่านเรื่องเหลวแหลก และความแค้นเคืองของคน
 จำพวกที่ถูกไล่ออกจากราชการ ท่านก็ไม่จำเป็นต้องอ่าน และถ้าพวก
 บรรณาธิการ (เอ็ดเตอร์) หนังสือพิมพ์รู้ว่าท่านไม่ชอบ ก็เป็นธุระ
 ของเขาที่จะต้องหาเรื่องอย่างอื่นมาให้ท่าน เมื่อเขาเห็นว่าการลงเรื่อง
 เหลวไหลไม่มีสาระไม่เป็นกำไรแก่เขาแล้ว เขาก็คงจะหาเรื่องที่ดี ๆ
 ต่อไป

เรื่องนี้แล้วแต่ท่านผู้อ่านเองจะแสดงว่าท่านชอบเรื่องชนิดใด และถ้าแม้ท่านไม่ได้สมประสงค์ ก็เป็นผิดของท่านเองที่ท่านพอใจอ่านแต่เรื่องเลว ๆ

เมื่อเราพยายามจะเดินให้ทันสมัย และทำตัวของเราให้เป็นคนทันสมัยที่สุดที่จะทำได้ขณะนี้แล้ว ท่านจะไม่เห็นด้วยหรือว่าถึงเวลาแล้วที่เราควรจะเลิกบูชาหนังสืออันเป็นลัทธิแห่งโบราณสมัย ? การที่ข้างจีนจะคิดอย่างไรหรือทำอย่างไรในเมืองของเขาหรือในที่ใด ๆ นั้น ไม่เป็นข้อที่เราจะคำนึงเลยถ้าข้างจีนเขาจะยังคงถือประเพณีเดิมของเขา บูชาหนังสือราวกับเจ้าหรือเขียนอะไรอันหนึ่ง และนับถือบรรดาผู้ที่เขียนหนังสือเป็นว่าเป็นปราชญ์หรือชินแสทั้งนั้น ก็ข้างเขาเป็นไร เราผู้เป็นไทยไม่จำเป็นจะต้องอย่างพร้อมกับจีนไม่ใช่หรือ ควรเราจะใช้ความคิดไตร่ตรองวางหนังสือและผู้เขียนหนังสือไว้ในที่อันควร คือ การอ่านเรื่องราวในหนังสือพิมพ์ก็ดี ในหนังสือเล่มก็ดี เราควรจะใช้วิจารณญาณไตร่ตรองดู และรับรองแต่สิ่งซึ่งปัญญาของเราเองบอก ว่าดี และเป็นความจริง โดยทางนี้เท่านั้นแหละชาวเราจึงจะสามารถตั้งตนให้สมควรอยู่ในหมู่มชนที่รุ่งเรืองแล้วแท้จริง

บท ๔

ความนิยมเป็นเสมียน*

ผลแห่งการบูชาหนังสือจนเกินเหตุ ตามที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วนั้น มีอยู่อีกอย่างหนึ่งซึ่งข้าพเจ้าจะขอเรียกว่า ความนิยมเป็นเสมียน เพราะจะหาทำให้สั้นกว่านี้ไม่ได้

การตั้งโรงเรียนขึ้นทั่วทั้งพระราชอาณาจักร ให้โอกาสแก่บรรดาชายหญิงทุก ๆ ชั้นได้ศึกษาให้รู้อ่านรู้เขียนหนังสือนั้น กลับให้ผลที่ทำให้เป็นที่รำคาญ และอาจจะทำให้รำคาญยิ่งกว่าที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้ก็เป็นได้ โดยไม่กล่าวถึงความเสียหายอย่างอื่นซึ่งจะพึงมีมาในไม่ช้าวัน

เด็กทุก ๆ คนซึ่งเล่าเรียนสำเร็จออกมาจากโรงเรียนล้วนแต่มีความหวังฝังอยู่ว่าจะได้มาเป็นเสมียน หรือเป็นเลขานุการ และจะได้เลื่อนยศเลื่อนตำแหน่งขึ้นเร็ว ๆ เป็นลำดับไป เด็กที่ออกมาจากโรงเรียนเหล่านี้ย่อมเห็นว่ากิจการอย่างอื่นไม่สมเกียรติยศนอกจากการเป็นเสมียน ข้าพเจ้าเองได้เคยพบเห็นพวกหนุ่ม ๆ ชนิดนี้หลายคนเป็นคนฉลาดและว่องไว และถ้าหากเขาทั้งหลายนั้นไม่มีความกระหายจะทำงานอย่างที่พวกเขาเรียกกันว่า “งานออฟฟิศ” มาคิดขวางอยู่แล้ว เขาก็อาจจะทำประโยชน์ได้มาก การที่จะบอกให้เขา

* บทความพระราชนิพนธ์เรื่อง “โคลนติดล้อ” บท ๔ “ความนิยมเป็นเสมียน” จากหนังสือพิมพ์สยาม (สยามออบเซอร์เวอร์) ฉบับประจำวันจันทร์ ที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๔ หน้า ๒

เหล่านั้กระทำตัวของเขาให้เป็นประโยชน์โดยกลับไปบ้านและช่วยบิดามารดาเขาทำการเพาะปลูกนั้นเป็นการบ่วยกล่าวเสียเวลา เขาตอบว่าเขาเป็นผู้ที่ได้รับความศึกษาจากโรงเรียนแล้ว ไม่ควรจะเสียเวลาไปทำงานชนิดซึ่งคนที่ไม่รู้หนังสือก็ทำได้ และเพราะเขาไม่อยากจะลิมวิชาที่เขาได้เรียนรู้มาจากโรงเรียนนั้นด้วย เพราะเหตุนี้เขาผู้สมัครอดอยากอยู่ในกรุงเทพ ฯ ได้เงินเดือนเพียงเดือนละ ๑๕ บาท หรือ ๒๐ บาท ยิ่งกว่าที่จะกลับไปประกอบการเพื่อเพิ่มพูนความสมบูรณ์แห่งประเทศในภูมิภาคอันเดิมของเขา

นึกไปก็น่าประหลาดที่สุด ที่คนจำพวกนี้สู้อดทนต่อความลำบากเพื่อแสวงหาและรักษาตำแหน่งเสมียนของเขา ในเงินเดือน ๑๕ บาทนี้ พ่อเสมียนยังอุตส่าห์จำหน่ายทรัพย์ได้ต่าง ๆ เช่น นุ่งผ้าม่วงสี ใส่เสื้อขาว สวมหมวกสักหลาด และในเวลาทีกลับจากออฟฟิศแล้วก็ต้องสวมกางเกงแพรเงินด้วย และจะต้องไปดูหนังอีกอาทิตย์ละ ๒ ครั้งเป็นอย่างน้อย ต้องไปกินข้าวตามภัตตาคาร แล้วยังมีหน้าซำจะต้องเสียค่าเช่าห้องอีกด้วย (หรือบางทีเขาจะไม่เสียก็ไม่ทราบ) ครั้นเมื่อเงินเดือนขึ้นเป็นเดือนละ ๒๐ บาท เขาก็คิดอ่านแต่งงานทีเดียว (ข้าพเจ้าต้องขออธิบายคำว่าแต่งงานไว้ในวงเล็บในที่นี้ว่า ที่ข้าพเจ้าเรียกว่าแต่งงานนั้น ข้าพเจ้าพูดอย่างละม่อม เพราะว่าการแต่งงานชนิดนี้มักเป็นการชั่วคราวโดยมาก ซึ่งข้าพเจ้าจะได้กล่าวต่อไปในบทหน้า เพราะว่าเป็นโคลนก่อนหนึ่งซึ่งจะได้ยกขึ้นให้ท่านพิจารณาต่อไป)

ข้าพเจ้าย่อมเข้าใจอยู่ว่า ชายหนุ่มซึ่งได้ฝึกตัวให้คุ้นแก่ความสนุกสนานในเมือง ย่อมจะรู้สึกเบื่อหน่ายถิ่นฐานบ้านเดิมของเขาตามบ้านนอก และที่จะกล่าวว่าถ้าเขาอยู่ในเมือง เขาอาจจะทำประโยชน์ให้แก่บ้านเกิดเมืองนอนของเขาดีกว่าอยู่บ้านนอกนั้น เป็นความเหลวไหลโดยแท้ ท่านผู้มีความคิดคงจะเข้าใจได้ดีว่า อันประเทศอย่างเมืองไทยของเรา ชวนา ชาวสวน อาจจะทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองได้มากกว่าเสมียน ซึ่งเป็นแต่เครื่องมือเท่ากับปากกาและพิมพ์ดีด ซึ่งเขาใช้ (หรือใช้ผิด) ถ้าจะเปรียบพืชรูปร่างที่เขาได้ทำให้งอกต้องนับว่าน้อยกว่าผลที่เขาได้กินเข้าไป แต่ถึงกระนั้นเขาก็นึกว่าตัวเขาดีกว่าชวนา และข้อที่ร้ายนั้น พวกเราทั้งหลายก็พลอยยอมให้เขาคิดเห็นเช่นนั้นเสียด้วย

เมื่อไรหนอ พวกหนุ่ม ๆ ของเราจึงจะเข้าใจได้บ้างว่า การเป็นชวนา ชาวสวน หรือคนทำงานการอื่น ๆ นั้น ก็มีเกียรติยศเท่ากับที่จะเป็นผู้ทำงานด้วยปากกาเหมือนกัน ? เมื่อไรจึงจะบังเกิดความรู้สึกเกียรติยศแห่งการงานอื่น ๆ นอกจากงานที่ทำด้วยปากกาและพิมพ์ดีด ?

คำตอบแห่งปัญหาข้อนี้ ก็เป็นดังที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง กล่าวคือเป็นความผิดของเราทั้งหลายด้วยกัน มิใช่ความผิดของพวกหนุ่ม ๆ โดยเฉพาะเท่านั้นหามิได้ ถ้าเรายังคงแสดงความเห็นโดยประการต่าง ๆ ว่าเสมียนเป็นบุคคลชั้นที่สูงกว่าชวนา ชาวสวน หรือพ่อค้าอยู่ตราบใด พวกหนุ่ม ๆ ของเราก็คงจะทะเยอทะยานฝึกฝนในทางเป็นเสมียนอยู่ตราบนั้น ใช่แต่เท่านั้น ยังมีคนอยู่เป็นอันมากที่ช่วยเปิด

ทางหากรงานให้แก่ผู้ที่ยากจะเป็นเสมียน ส่วนผู้ที่ปรารถนาจะช่วย
ให้คนได้ตั้งตัวเป็นชวานา ชาวสวน หรือคนทำงานอื่น ๆ ที่เป็น
ประโยชน์เหมือนกันนั้นมีน้อยนัก ข้อที่ว่าบรรดากระทรวงทบวง
การมีเสมียนมากกว่าความจำเป็นนั้น ถึงแม้ผู้ที่ดูแต่เงิน ๆ ก็เห็นได้
ว่าเป็นความจริง เพราะฉะนั้นสถานที่เหล่านั้นจึงต้องจัดการถ่ายเท
พวกที่เกินต้องการออกเสียเป็นครั้งคราว เพื่อได้รับคนใหม่ ๆ ต่อไป

ส่วนพวกที่ถูกคัดออกนั้นเล่าเป็นอย่างไรบ้าง ? ข้อนี้แหละ
เป็นที่น่าสังเวชยิ่งนัก คนเวลาที่ปล่อยให้ชีวิตล่วงไปโดยทำการเป็น
เสมียนเสียนานแล้ว จะไปทำงานการอะไรอื่นก็ไม่สามารถจะทำได้
ถ้าเขาเป็นคนที่ทำประโยชน์ได้อยู่ เขาก็คงจะได้เลื่อนขึ้นไปใน
ตำแหน่งอื่น ไม่ต้องถูกคัดออก ก็เช่นนั้นเขาจะไปทำอะไรเล่า ? เขาจะ
ไปเป็นชวานาไม่ได้ ด้วยเหตุหลายประการ ประการ ๑ ก็เพราะความ
หยิ่งอันหามูลมิได้ของเขานั้นเอง เขาเห็นว่าไม่สมเกียรติยศที่จะไป
หากรงานทำกับชวานา ซึ่งเขาเห็นว่าเป็นคนชั้นต่ำและสามัญ ครั้น
เขาจะเป็นเจ้าของเองก็ไม่ได้ ด้วยเหตุว่าเป็นการเหลือวิสัยที่เขาจะ
เก็บหอมรอมริบไว้ได้จากเงินเดือนอันน้อย ซึ่งเขาต้องจับจ่ายซื้อ
สิ่งของซึ่งเขาคิดว่าเป็นของจำเป็นในระหว่างที่เขาทำการเป็นเสมียน
อยู่ แต่เหตุสำคัญที่เขาจะเป็นชวานาไม่ได้นั้นก็คือ เขาตกลงใจไม่ได้
ที่จะทิ้งเมืองไปอยู่ตามบ้านนอกขอบนา เพราะฉะนั้น พวกเสมียนที่
เกินอัตราเหล่านั้นจึงคงอยู่ในเมือง เทียวพยายามแสวงหาตำแหน่ง
เสมียนต่อไป และถ้าโชคดียิ่งก็จะเข้าได้ชั่วคราว แต่ไม่ช้าก็ต้องเปิด

ออกไปอีก ในระหว่างนอ้ายของเขาทีล่งเข้าไปทุกวัน และผู้ที่เป็นนายหรือก็ชอบใช้แต่เสมียนที่หนุ่ม เพราะฉะนั้นโอกาสที่จะหางานทำก็มีน้อยเข้าทุกวันจนเป็นที่น่าอัศจรรย์ว่าเขาหาเลี้ยงชีพอยู่ได้อย่างไร ถ้าเขาเป็นผู้ที่มีนิสัยสุจริตเขาก็เลี้ยงไปตายอยู่ในที่ลับ ๆ แห่ง ๑ ไม่มีใครเห็น ไม่มีใครรู้จัก ไม่มีใครรัก ไม่มีใครอาลัย เป็นการลงเอยอย่างมืดแห่งชีวิตที่มีดีไม่มีสาระ ! แต่ถ้าความยากจนขั้นแค้นของเขา นำเขาไปสู่ทางสุจริต เขาอาจจะได้ความสนุกสนานอยู่พัก ๑ แล้วเขาก็คงจะต้องยาดราเข้าสู่ศาลพระราชอาญาและไม่ช้าก็คงจะได้เข้าไปอยู่ในคุก แล้วต่อไปก็เท่ากับอันตรธาน ตกกลงเป็นลงเอยอย่างน่าสังเวช ทั้ง ๒ สถาน

ดังนั้นจะไม่เป็นการสมควรแลหรือ ที่เราจะสอนให้พวกหนุ่ม ๆ ของเราปรารถนาหาการงานอื่น ๆ อันพึงหวังประโยชน์ได้ดีกว่าการเป็นเสมียน ถ้าเราจะสอนเขาทั้งหลายให้รู้สึกเกียรติยศแห่งการที่จะเป็นผู้เพาะความสมบูรณ์ให้แก่ประเทศ เช่น ชาวนา ชาวสวน พ่อค้าและช่างต่าง ๆ จะไม่ดีกว่าหรือ ? ท่านเชื่อหรือว่าพวกหนุ่ม ๆ ของเราจะทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองโดยทางเป็นเสมียนมากกว่าทางอื่น ๆ ? เราจะมีข้าวของเครื่องใช้อื่น ๆ ได้อย่างไร ถ้าเราไม่อุดหนุนคนจำพวกที่จะเพาะสิ่งของนั้น ๆ ขึ้น ?

ท่านทั้งหลายจะช่วยได้เป็นอันมากด้วยความเห็นของท่าน เพราะว่าถึงแม้พวกหนุ่ม ๆ นั้นจะมีความคิดเห็นว่าตัวสำคัญปานใด

ก็คงจะต้องฟังความเห็นของผู้อื่น ถ้าความเห็นของสาธารณชนเห็นว่าชานา ชาวสวน พ่อค้าและช่างต่าง ๆ มีเกียรติยศเสมอเสมียน และไม่ยกเสมียนขึ้นลอยไว้ในที่อันสูงเกินกว่าควร ก็จะเป็นประโยชน์ช่วยเหลือได้มาก

เพราะฉะนั้นท่านจะไม่ช่วยกันในทางนี้บ้างหรือ ?

บท ๕

ความเห็นผิด *

เมื่อได้กล่าวถึงการเป็นเสมียนแล้ว นำให้ข้าพเจ้ากล่าวต่อไปถึงความเห็นผิดต่าง ๆ ซึ่งถ้าจะยกขึ้นพิจารณาโดยเฉพาะ ก็ดูเป็นแต่ของหมุมหมิมเล็กน้อย ครั้นเมื่อมารวมกันเข้าแล้วก็พอที่จะเป็นโคลนติดล้อของเราได้ แต่ข้าพเจ้าไม่มีความประสงค์ที่จะทำให้เปลืองหน้ากระดาษของท่านเกินไป จึงจะขอสรุปรวมความเห็นผิดต่าง ๆ เหล่านี้ไว้ดังต่อไปนี้

ไม่ต้องสงสัยเลยความเห็นที่ประหลาดที่สุดนั้น ก็คือความเห็นที่ว่าถ้าสามารถจะอ้างว่าเอาอย่างฝรั่งขึ้นเป็นข้อแก้ตัวได้แล้ว จะประพฤติให้เลวทรามต่ำช้าแม้เสมอกับเดิรจ้านก็ทำได้ ยกตัวอย่าง ถ้าต้องการจะเมาก็ไปเชิญเอาพวกพ้องมาสัก ๓ หรือ ๔ คน แล้วก็ “ดื่มให้กัน” จนทุกคนลงนอนกลิ้งอยู่ได้โตะได้แก้อึกกับพื้นหรือกับดิน ซึ่งดูราวกับสัตว์ที่เข่าขาแล้ววันนั้นก็ทำได้ หรืออีกอย่าง ๑ เมื่อกล่าวเท็จกลับชมตนเองว่า ก่อนข้างแหลมอยู่ หรือมิฉะนั้นถ้าปรารถนาสิ่งใดซึ่งมิใช่ของตนเอง ก็หยิบเอาเสียเฉย ๆ ได้โดยแก้ตัวว่าตนเป็นคนอิสระไม่ต้องพึ่งผู้ใด “จะไปนั่งคอยถือประเพณีอันลวงสมัยของคนพื้นเมืองเอาเรื่องอะไร ?” ถ้าแม้มีสาเหตุแค้นเคืองเป็นส่วนตัว

* บทความพระราชนิพนธ์เรื่อง “โคลนติดล้อ” บท ๕ “ความเห็นผิด” จากหนังสือพิมพ์สยาม (สยามออบเซอร์เวอร์) ฉบับประจำวันอังคาร ที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๒

อยู่กับผู้ใด เข้าใจว่าถ้าตรงไปเอาบีนิงมันเสียแล้ว คนทั้งหลายก็จะกลับเห็นชอบด้วยกับตน เพราะในอเมริกาเขาทำกันอย่างนั้น แต่ตัวอย่างตามที่กล่าวมานี้ บางที่ท่านจะเห็นว่ารุนแรงเกินไปก็เป็นที่เข้าใจได้ ข้าพเจ้าได้ยกมาพอเป็นอุทาหรณ์เพื่อสื่อให้เห็นว่าการมีความเห็นผิดนั้น อาจจะทำให้ผลลึกลับซึ่งได้ปานใด

ข้าพเจ้าไม่จำเป็นที่จะบรรยายว่าความเห็นผิดเหล่านี้เกิดมีมาอย่างไร เพราะเหตุว่ามีแจ้งอยู่ในพระราชนิพนธ์ เรื่องประโยชน์แห่งการอยู่ในธรรม ซึ่งโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้ลงในสมุทรสาร เล่ม ๔ เดือนเมษายนนั้นแล้ว แต่ไม่ต้องสงสัยเลย การคบค้าสมาคมกับฝรั่งพร้อมผลทำให้คนไทยหนุ่ม ๆ ซึ่งสำคัญตนว่าได้รับความศึกษา มาแล้วนั้น บกพร่องไปในทางจรรยา ที่จริงก็ไม่ผิดกับวิธีฝรั่งที่นำความ “ศิวิไลซ์” ไปสู่พวกอินเดียนผิวแดง โดยใช้สุราเป็นเครื่องเพาะความนิยม แต่บังเอิญเป็นโชคดีของชาวเราที่ยังมีพระศาสนาอันประเสริฐ ซึ่งได้ช่วยเหนี่ยวรั้งชาวเราให้รอดพ้นจากภูมิอันทรามต่ำช้า เช่น ชาวอินเดียนผิวแดงอันน่าสังเวชที่กล่าวมาแล้วนั้น

ท่านไม่นึกหรือว่าความเห็นผิดในทางจรรยาตั้งว่านี้เป็นมลทินแก่นามอันงามของชาติเรา? ถ้าท่านเห็นว่าเป็นมลทินแล้ว ข้าพเจ้าหวังใจว่าท่านจะถือเอาเป็นกรณีกิจของท่านอย่าง ๑ ที่จะบันดาลให้ความเห็นเช่นนั้นเสื่อมสูญไป ความเห็นผิดจะคงมีอยู่ต่อไปได้ก็แต่เมื่อผู้ที่เห็นผิดนั้นยังได้รับความผ่อนผันปรานี ถ้าเราจะทำให้

เป็นที่เข้าใจเสียให้ชัดเจนว่า เราจะไม่คบค้าเขาเหล่านั้นอีกต่อไป
เขาจะคงประพฤติชั่วอยู่ต่อไปได้ก็หาไม่

มีคนอยู่เป็นอันมาก แม้ไม่เลวเท่าที่ข้าพเจ้าได้ยกมากล่าวก็ตี
ยังต้องนับว่ามีความผิดอยู่ คือ มีอยู่หลายคนที่น่าว่าเป็นคนฉลาดมี
สติปัญญา แต่เห็นผิดคิดไปว่าเป็นการสมควรที่จะต้อนรับแขกด้วย
วิศกีและโซดาแทนน้ำ

เพราะว่าเขาเข้าใจว่าเป็นธรรมเนียมในสมาคมแห่งฝรั่งผู้ดี
เขาเหล่านั้นจะยังไม่เคยได้ทราบเลยกระมังว่าฝรั่งผู้ดีเขามีประเพณีการ
เลี้ยงน้ำชาเวลาบ่าย ข้าพเจ้าได้เคยรู้จักคน ๆ ๑ ซึ่งเป็นคนดีและเป็น
คนที่เสพสุราไม่ได้เลย แต่เขารับแขกด้วยวิศกีโซดาเสมอ เมื่อถาม
เขาว่าด้วยเหตุใดจึงทำเช่นนั้น เขาก็ตอบว่าเขาไม่ยากที่จะให้คน
เรียกเขาว่าขี้เหนียว เพราะไม่ว่าแห่งใดที่เขาได้ไปเยี่ยมเยียนก็เห็น
เขาใช้รับแขกกันเช่นนี้ทั้งนั้น เออ! สำหรับผู้ที่กินเหล้าไม่เป็น
ธรรมเนียมนี้ก็ลำบากอยู่บ้าง แต่ผู้ที่ข้าพเจ้ารู้จักนั้นก็ถือเอาเป็น
ธรรมเนียมโดยมิได้ปรึกษาบ่นว่าประการใด เพราะเขาคิดว่าเป็นของ
ต้องทำเพื่อรักษาความนับถือแห่งมิตรของเขา

อนิจจา! ถ้าเราจะรักษาความนับถือแห่งมิตรไว้ไม่ได้ นอกจาก
ด้วยความช่วยเหลือจากท่านยอนเดวหรือวิศกีที่เร็วกว่าฉนั้นแล้ว
ดูเราก็จะเดินลงลึกเสียแล้วกระมัง ท่านไม่นึกหรือว่าการที่เป็นเช่นนี้
น่าจะมีอะไรที่ไม่ชอบกลสักอย่าง ๑ เป็นแน่?

ความเห็นผิดอีกอย่าง ๑ ซึ่งมีฝังอยู่ในคนจำพวก ๑ นั่นก็คือว่า ถ้าแม่เป็นหมอกความแล้ว ถึงจะฝ่าฝืนกฎหมาย ๆ ก็จะมีคุ้มครองตน ข้าพเจ้าได้ทราบเรื่องคน ๆ ๑ ซึ่งจับเรียนกฎหมายด้วยความมุ่งหมายอย่างเดียวจะดีหัวคนอื่นอีกคน ๑ เขาได้สอบโลกกฎหมายได้จริง ๆ และเขาได้พยายามทำร้ายร่างกายเช่นที่ได้ตั้งใจไว้จริง ๆ ด้วย แต่ไม่จำเป็นที่ข้าพเจ้าจะต้องกล่าวเพิ่มเติมว่า ในเวลานี้ผู้ที่ข้าพเจ้ากล่าวถึงนี้ได้ไปอาศัยอยู่ในตารางแล้ว! ถ้าความเห็นผิดในเรื่องอำนาจแห่งกฎหมายยังมีอยู่ตราบไต่ ส่งแห่งกฎหมายก็ย่อมจะไม่แผ่เผยพูนเพิ่มได้ทราบนั้น เพราะฉะนั้นถึงแม้จะต้องถูกหาว่าซ้ำซาก ข้าพเจ้าก็ยอม แต่จะต้องขอถามท่านอีกสักครั้ง ๑ ว่า การเป็นอยู่ตามที่ควรจะเป็นแล้วละหรือ? ถ้าท่านเห็นว่าไม่ควรดังที่ข้าพเจ้าหวังใจว่าท่านจะเห็นเช่นนั้น ท่านจะไม่ช่วยลบล้างความเห็นที่ผิดนี้ละหรือ? ถ้าท่านจะรักษาอำนาจแห่งกฎหมาย และท่านประสงค์จะให้กฎหมายเป็นเครื่องคุ้มครองชีวิตร่างกายและทรัพย์สินสมบัติของท่านแล้ว ท่านก็ต้องสะบัดหน้าไม่สมควรคบค้าพวกที่ใช้กฎหมายเพื่อประโยชน์อย่างร้ายกาจของเขา นั้นอีกต่อไป

ในที่สุดยังมีความเห็นผิดอยู่อีกอย่าง ๑ ในเรื่องความเป็น "อิสระ" ซึ่งบางคนอธิบายว่า คือการเลือกทำอะไรได้ตามอำเภอใจ ไม่เลือกว่าจะผิดหรือให้โทษเพียงใด คนประเภทนี้ย่อมเป็นที่น่ารังเกียจแก่คนทั้งหลาย และเมื่อเขาตีมีสุราเฟื่องขึ้นด้วยแล้ว ก็เป็นอันเหลือสติกำลังที่จะทนทานได้จริง ๆ! ถ้ามีคนคัดค้านเข้าคราวใด

ผู้ตั้งตนเองเป็นผู้รักษา “อิสรภาพ” นี้ ก็มักใช้วาจาหยาบคายด่าว่า เจาะบุคคคลอย่างทารุณ ซึ่งเขาเรียกว่าเป็นคำโต้ตอบความโง่เขลา ของชาวพื้นเมือง แต่ส่วนข้อที่ตัวเองเป็นไพร่บัดชบและเป็นคน ขี้หวด มีวุฒิอย่างนกแก้วที่สามารถจำคำของปราชญ์มากล่าวได้เป็น ตอน ๆ ซึ่งตนเองก็ไม่เข้าใจนั้น หาได้กระทบมันสมองของมันอันมีน ด้วยพิษแอลกอฮอล์นั้นไม่

ส่วนเราผู้เป็นไทยแท้ เป็นพลเมืองแห่งชาติไทย จะยอมหนึ่ง ทนคนลามกผู้เป็นมลทินแก่นามว่าไทยต่อไปสักเท่าใด ? ถ้าเรตกลง ใจจะไม่คบค้ำมั่นต่อไป เราก็ก็น่าเป็นต้องคบเลย เราไม่ต้องการ ความเป็นไทยชนิดที่พวกไพร่บัดชบเหล่านี้สำแดง ! เราทั้งหลายมี ความเป็นไทยของเราเองอันเป็นสิ่งที่ส่ง่างมอยู่แล้ว ความเป็นไทย อย่างนี้แหละเราทั้งหลายพึงหวังส่งวนไว้ให้ถาวรวัฒนาจนกว่าจะสิ้น ดินฟ้า

บท ๖

ถือเกียรติยศไม่มีมูล*

ข้าพเจ้าได้นำความเห็นผิดมาแสดงไว้ในบท ๕ สามข้อแล้ว
 ในบทนี้ข้าพเจ้าจะขอยกขึ้นกล่าวอีกข้อ ๑ และยังมีอยู่อีกข้อ ๑ ซึ่ง
 ข้าพเจ้าจะได้แสดงต่อไปในบทหน้า

เรื่องที่ข้าพเจ้าจะกล่าวในบทนี้ ก็คือการถือเกียรติยศไม่มีมูล
 คือ เกียรติยศซึ่งทำให้ผู้ที่ถือนั้นก็กลายเป็นคนที่น่าขำแก่ผู้ที่เขา
 เป็นกลางคอยดูอยู่ ลักษณะพิเศษอันหนึ่งแห่งความเจริญในสมัยนี้ที่
 เรียกว่าความ “ศิวิไลซ์” นั้น คือ มีคนตั้งตนเองขึ้นว่าเป็นคนฉลาด
 และได้ศึกษา ศึกษาค้นเองและความสามารถของตนสูงเกินกว่าที่ผู้อื่น
 เขาเห็น จึงทำให้รู้สึกตนไม่แต่เสมอกับคนอื่น กลับสูงยิ่งไปกว่า
 คนทั้งปวง อันเป็นเหตุให้เกิดความเยอหยิ่งอันไม่มีมูล ซึ่งทำให้เขาเอง
 หมดสง่า เป็นที่น่าเยอหยิ่งแก่คนทั้งหลาย แต่ความรู้สึกตนสำคัญ
 ของเขานั้นเอง เปรียบประหนึ่งผ้าผูกตาที่ทำให้เขาไม่แลเห็นตัวเขา
 เองได้ดังที่คนอื่นเห็นเขา คนที่ยิ่งและนี้กว่าตัวสำคัญเช่นนี้ ย่อม
 เป็นผู้ที่มีความคิดแคบและมีนิสัยขมขื่น ซึ่งนอกจากที่ทำให้ตัว
 เป็นที่น่าหัวเราะแก่คนทั้งหลาย ยังอาจจะให้ผลร้ายกิดขวางทางเจริญ
 แห่งชาติได้ ซึ่งตัวเขาเองคิดแคบเกินไปที่จะเล็งเห็น แต่ข้อนี้เป็น

* บทความพระราชนิพนธ์ เรื่อง “โคลนติดล้อ” บท ๖ “ถือเกียรติยศไม่มีมูล”
 จากหนังสือพิมพ์สยาม (สยามออบเซอร์เวอร์) ฉบับประจำวันพุธ ที่ ๕ พฤษภาคม
 พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๒-๓

เรื่องนิสัยหุยมหิมของคน ซึ่งให้ผลร้ายได้มาก ดังข้าพเจ้าจะได้แสดงในบทหนึ่งต่างหาก ในที่นี้ ข้าพเจ้าจะขอกล่าวแต่ในส่วนที่ชวนหัวยิ่งกว่าสิ่งอื่น

การที่จะพิจารณาโดยพิสดารถึงเหตุผลที่บันดาลให้เกิดถือเกียรติยศอันไม่มีมูลนี้ ก็จะเปลืองที่กินหน้ากระดาษมากนัก ข้าพเจ้าจะขอกล่าวแต่เพียงว่า การถือเกียรติยศอันไม่มีมูลเป็นผลแห่งความนิยมในส่วนตัวบุคคลซึ่งเกิดขึ้นจากความรุ่งเรือง อันเป็นเหตุให้คนนึกถึงตัวเป็นสำคัญและประเสริฐที่สุดในโลก ลัทธิความเสมอภาคซึ่งเป็นลัทธิที่คนพอใจพูดถึงเนือง ๆ เข้าใจน้อยที่สุด และพาให้ผู้อื่นเข้าใจผิดไปด้วยนั้น เป็นบ่อเกิดแห่งความคิดอันน่าขันในเรื่องการถือเกียรติยศอันไม่มีมูล เพื่อขีดค้นข้อความที่จะต้องพิจารณาในเรื่องนี้ ข้าพเจ้าจะขอกล่าวแต่เฉพาะที่เราเห็นได้อยู่ในเมืองไทย

ในเมื่อไม่สู้จะช้านานนัก ได้มีหนังสือพิมพ์บางฉบับในเมืองเราได้แสดงโอวาทซึ่งข้าพเจ้าใคร่จะเรียกว่า “ลัทธิคารโว” ซึ่งข้าพเจ้าจะขอยกขึ้นกล่าวแต่ข้อสำคัญโดยย่อดังต่อไปนี้

(๑) คนยอมเสมอกันหมดโดยกำเนิด ความไม่เสมอกันย่อมบังเกิดขึ้นต่อภายหลัง เพราะความสามารถแห่งคนต่างกัน เพราะฉะนั้น

(๒) การที่จะแสดงความเคารพต่อผู้ใดด้วยวาจากดี ด้วยกิริยา คือ คำนับหรือกัมศิระกดี เป็นเครื่องแสดงความต่ำต้อย ไม่สมควรแก่เกียรติยศของผู้ที่มีสติปัญญา

ตามลัทธินี้ฟังก์ก็เรียบร้อยตัวอย่างลัทธิทงปวง แต่ครั้นเมื่อนำมาใช้เข้าจริงจังกก็เห็นได้ว่า เป็นลัทธิที่ผิดเกือบตลอดต้นจนปลาย ความผิดในเรื่องนี้ย่อมอยู่แก่ผู้สอน ซึ่งมีความคิดแคบเกินไปที่จะใช้ลัทธินี้โดยกว้างขวางได้ ลัทธินี้ซึ่งมิได้เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองเราก็คงยากที่ผู้ซึ่งตั้งตนเป็นอาจารย์นั้นจะเข้าใจได้ เพราะเขาเป็นคนหนังสือพิมพ์ คนไทยบ้าง ครึ่งไทยบ้าง นอกจากพวกหนังสือพิมพ์นี้แล้ว ยังมีข้าราชการอยู่จำพวกหนึ่ง ซึ่งมีความนิยมไปในทางผิด อันเป็นลักษณะอันหนึ่งแห่งการศึกษาในปัจจุบัน สมัยไปเชื่อถือเลื่อมใสในลัทธินี้เข้าด้วย จึงเป็นเหตุให้ลัทธินี้มีรากฝังอยู่ได้แน่นหนา เกินกว่าคุณความดีแห่งลัทธินี้เองจะเป็นไปได้

เพราะฉะนั้นต่อมาในไม่ช้า จึงกลายเป็นธรรมเนียมว่าถ้าจะแสดงตนว่าเป็นคนมีสติปัญญาและได้รับความศึกษาแล้ว ก็จำเป็นต้องแสดงกิริยาวาจาอันหยาบคาย ปราศจากความนับถือต่อผู้ที่มีอายุหรือผู้ที่สูงกว่า ร้ายกว่านั้น ถ้าผู้ใดไปหาใครที่บ้าน แม้จะไปด้วยความรักใคร่ชอบพอกันก็ถูกเรียกว่าเป็นหัวประจบ ส่วนอาการที่แสดงการวะต่อผู้หนึ่งผู้ใดนั้น เป็นธรรมเนียมที่ไม่ใช้กันเสียเลย จนแม้แต่จะให้บิดามารดาของตนเองก็กลายเป็นการประจบ ! ในสมัยที่นับว่าลัทธินี้ได้ถึงซึ่งความรุ่งเรืองที่สุดนั้น คนถึงกับต้องหลีกเลี่ยงไม่พบปะกัน ด้วยความกลัวจะถูกเรียกว่าหัวประจบ การระส่ำระสายในทางคบหาสมาคมกันในกรุงเทพฯ แลเห็นได้ชัด จนแทบจะอยากออกไปอยู่เสียให้พ้นในกลางทะเลทรายสะฮารา ซึ่งอย่างน้อยก็

เป็นที่ที่หนีพ้นจากนัยน์ตาของพวกเขาหัวใจอาจารย์ใหญ่ที่คัดค้านการ
“ป.จ.” การเป็นอยู่อย่างนี้ จนเหลือที่จะทนทานได้ บางคนก็ได้
แสดงอาการกระสับกระส่าย จนบังเอิญเป็นโชคที่บังเกิดเหตุการณ์
ขึ้นอย่างหนึ่งในขณะซึ่งข้าพเจ้าไม่อยากจะกล่าวโดยพิสดาร เพราะ
ไม่อยากจะทำให้ผู้ใดขัดเคือง แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ได้ทำประโยชน์
ให้ความนิยมในการกล่าวโทษ “ป.จ.” นั้นเสื่อมถอยลง และตั้งแต่
นั้นมา ลัทธிகกล่าวโทษ “ป.จ.” จึงไม่สู้จะรุกรานเหมือนแต่ก่อน

คิดไปก็น่าขัน ที่มีคนบางคนช่างวุ่นวายเสียจริง ๆ ในเรื่อง
การแสดงความเคารพ บางทีจะยังมีพวกสมาชิกเสือป่าอีกหลายคน
ที่ยังจำได้ว่า ปัญหาเรื่องการเคารพนี้ได้เกิดขึ้นอย่างยุ่งเหยิงปานใด
ในเมื่อเริ่มตั้งคณะเสือป่ามีคนชั้นผู้ใหญ่อยู่สองสามคน ซึ่งแสดงกิริยา
ว่าไม่พอใจเลย เพราะว่าผู้น้อยไม่ค่านับตน และใช้แต่เท่านั้น
ตนต้องกลับค่านับผู้น้อยนั้นอีกด้วยในเวลาที่เขาแล้ว แต่ข้อที่ผู้น้อย
นั้นมียศสูงกว่าทางเสือป่า และตนเป็นแต่พลเสือป่าเท่านั้น ไม่เป็น
ข้อสำคัญพอที่จะต้องคำนึงถึง

ในเรื่องนี้ ท่านผู้อ่านควรจะรู้สึกเบาใจได้อย่างหนึ่ง ว่าการ
ถือเกียรติยศไม่มีมูลเช่นนี้ หาได้มีอยู่ในประเทศเราเมืองเดียวไม่ ใน
เมืองอังกฤษตามที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งฟังมาถึงเมื่อเร็ว ๆ
นี้ ปรากฏว่าได้มีคนออกความเห็นโต้เถียงกันเป็นเรื่องใหญ่ใน
หนังสือพิมพ์ “อีเวนิงสแตนดาร์ด” ในเรื่องธรรมเนียมการค่านับ
ผู้หนึ่งแสดงความเห็นว่า “การค่านับเป็นเครื่องหมายว่าพลทหาร

เป็นบ่าวนายทหาร ซึ่งบางทีจะเป็นของจำเป็นแต่ในสมัยนั้น แต่
 ในเวลานี้คนเรามีสติปัญญาขึ้นแล้ว การค้ำบัจึงไม่จำเป็นต่อไป
 และไม่เป็นของที่พึงปรารถนาด้วย” ผู้แสดงความเห็นนี้ได้กล่าว
 ต่อไปว่า “การที่ต้องค้ำบัคนซึ่งตามปรกติเราไม่ใฝ่ฝันจะเชิญให้
 เหยียบบ้านเรานั้น อยู่ข้างจะทำให้รู้สึกขุ่นลุกขนพองอย่างไร”

ตามความเห็นของคนที่มีความคิดแคบเช่นนี้ นายคีบอล
 เฮวาร์ด ได้ตอบอย่างน่าฟังในหนังสือ “สเกดซ์” ซึ่งข้าพเจ้าอดนำ
 ถ้อยคำของเขามาลงไม่ได้ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่แสดงตนว่าเป็น
 เจ้าสติปัญญาของเราทั้งหลายดังต่อไปนี้

“ท่านผู้นี้ได้แสดงความเข้าใจผิดในเรื่องนี้ตลอดเรื่อง การ
 ค้ำบันั้นจะนับว่าเครื่องหมายว่าพลทหารเป็นบ่าวนายทหารนั้นไม่ถูก
 อย่างยิ่ง และการค้ำบัผู้ใดผู้หนึ่งนั้น ข้อสำคัญไม่ได้อยู่ที่ว่าเรา
 นับถือเขาส่วนตัวหรือไม่

การค้ำบัย่อมเป็นเกียรติยศแก่ผู้ที่ค้ำบัมากกว่าผู้ที่รับค้ำบั
 ผู้ใดมีความคิดอันชอบแล้ว ย่อมจะได้รู้สึกภูมิใจในใจทุกคราวที่เขา
 ค้ำบันายทหารของเขา ทุกคนหรือแทบจะทุกคนที่ได้เคยค้ำบั
 ย่อมได้รับความรู้สึกอันนั้นมาแล้วเป็นแน่นอน เพราะเหตุใด เพราะ
 เหตุว่า การค้ำบันั้นแปลว่า ข้าพเจ้าทำกริยาเช่นนี้ เพื่อแสดงให้
 ปรากฏซึ่งความจงรักภักดีของข้าพเจ้าต่อสมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน และ
 กองทัพของพระองค์ท่าน ข้าพเจ้าเป็นผู้หนึ่ง ซึ่งท่านจะไว้ใจได้
 ในเวลาเข้าชิงชัย และข้าพเจ้าแสดงให้ท่านเห็นโดยกริยาอย่างนี้ว่า

ท่านจะไว้วางใจข้าพเจ้าได้โดยเต็มที่ ! นี่แหละเป็นหัวใจแห่งการคำนับขอให้ทั้งความคิดอย่างต่ำที่เห็นว่าการคำนับนั้นเป็นอาการของทาสหรือเป็นการเจ้เฉพาะส่วนตัวนั้นเสียเถิด ข้าพเจ้าขอวิงวอนให้ช่วยกันถือเอาโอกาสซึ่งสงครามคราวนี้ได้ให้แก่เราทั้งหลายให้กลายเป็นคนที่มีความคิดอันกว้างขวาง แม้จะเป็นอยู่ได้แต่ชั่วครวญก็ตามทีเถิด”

ถ้อยคำข้างบนนี้ ถึงแม้ว่าเขากล่าวสำหรับเตือนคนอังกฤษก็ใช้ได้ดีสำหรับเราคนไทยเหมือนกัน ข้าพเจ้าหวังใจว่าท่านผู้อ่านจะช่วยให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำเหล่านี้ได้ถึงหูคนที่ควรจะได้ถึง คือคนที่ทำตัวของเขาให้เป็นที่น่าขันด้วยเหตุที่เขาไว้เกียรติยศโดยไม่มีมูลนั้นแล

คนเราถึงจะเป็นใหญ่ปานใดก็ดี ยังคงมีผู้ใดหรือสิ่งใดที่ใหญ่กว่า ซึ่งถ้าเป็นผู้มีความคิดชอบก็จะต้องเคารพนับถือ แม้องค์สมเด็จพระบรมศาสดาจารย์เจ้าของเรา ที่เรานิยมว่าประเสริฐกว่ามนุษย์ทั้งปวง ก็ยังทรงแสดงคารวะต่อพระธรรมซึ่งพระองค์ได้ทรงสั่งสอนมนุษย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราทั้งหลายพระองค์ทรงดำรงความเป็นใหญ่ยิ่งในแดนไทยจะหาใครเสมอเหมือนไม่มีแล้ว พระองค์ก็ทรงแสดงความเคารพต่อสมเด็จพระอู่ชูษย์ พระกรรมวาจาจารย์ พระสงฆ์ทั้งปวง และพระบรมวงศานุวงศ์ผู้ใหญ่ ทั้งพระองค์ทรงคำนับรับชยเจติมพลทหารบก และธงทหารเรือ และไม่ว่าใครที่ถวายคำนับหรือถวายบังคมในเวลาที่ตั้งเจ้านั้น พระองค์ก็ทรงรับคำนับอยู่เป็นนิตย์ ในการที่ทรงกระทำเช่นนี้ใครจะคิดหรือว่าพระองค์ได้ทรงทำให้เป็นที่เสื่อมเสียพระเกียรติยศด้วยประการใด ๆ ?

กลับตรงกันข้าม ทุกสมัยทุกคราวที่พระองค์ทรงแสดงความนับถือแก่ผู้ใด การที่ทรงแสดงก็เพิ่มพูนพระเกียรติยศ พระเกียรติคุณทุกคราวทุกสมัย เพราะว่าพระองค์ได้ทรงสำแดงคุณสมบัติอันเป็นลักษณะแห่งพระราชอาอย่างหนึ่ง ซึ่งบรรดาปราชญ์ในโบราณสมัยได้สรรเสริญ กล่าวคือ การถ่อมพระองค์ ถึงแม้ว่าจะไปแห่งใด ๆ การถ่อมตนหรืออีกนัยหนึ่งเรียกว่าการแสดงกิริยาเรียบร้อย เป็นของที่เขาานิยมกันว่าเป็นความดี ซึ่งผู้ที่มีสติปัญญาทั้งหลายย่อมสรรเสริญ และซึ่งเป็นที่จะทำให้ผู้ที่แสดงกิริยาเช่นนั้นเป็นที่รักใคร่แก่คนทั้งปวง คงมีแต่คนที่มีความคิดแคบ ความรู้ตื่นในความผิดและชอบ คือคนที่ได้รับความศึกษามาอย่างบกพร่อง เต็มไปด้วยความเย่อหยิ่ง โดยไม่มีมูลปราศจากสติปัญญาสามารถ จึงต้องการใช้การไว้เกียรติยศ โดยไม่มีมูลนี้เป็นเครื่องปกปิดความบกพร่องของตน ซึ่งดูไม่งดงามราวกับสวมเสื้อที่ฝีมือทำเลว ทำให้ผู้สวมนั้นเองเป็นที่น่าเย้ยหยันแก่คนทั้งปวง

เป็นเคราะห์ที่คนบ้าจ๋าพวกนี้ซึ่งมักจะเป็นผู้ไว้เกียรติยศโดยไม่มีมูลมากกว่าอื่น ๆ ย่อมจะไม่แลเห็นความจริงว่าตัวทำให้คนอื่นเขารู้สึกข้านปานใด เพราะฉะนั้นถ้าพวกเราทั้งหลายจะช่วยกันทำให้เขารู้สึกเกียรติยศแห่งการถ่อมตนได้แล้ว ก็จะนับว่าเป็นความกรุณาเป็นอันมาก

บท ๗

ความจนไม่จริง*

นี่เป็นความเห็นผิดอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าร้ายยิ่งไปกว่าความเห็นผิดที่ได้กล่าวมาแล้วในบทก่อน ด้วยเหตุว่าเมื่อแลดูแต่ผิวเผิน ๆ ก็อาจจะเชื่อเอาว่าเป็นความจริงได้

ความจนไม่จริง คือ ความเห็นที่จะได้แสดงต่อไปในบทนี้ เป็นผลของการที่แลดูกิจการทั่วไปอย่างแคบ ๆ ซึ่งเกิดจากความเห็นแก่ตน อันเกิดจากความ “ศิวิลิซ” ซึ่งเป็นผลของความสงบศึก การยอมเป็นดังนี้ทั่วไปไม่ว่าแห่งใด ประเทศไหนที่มีความสงบราบคาบมาช้านาน พลเมืองก็มีเวลาแสวงหาความสำราญและความสนุกสนานส่วนตัว จึงได้คิดถึงตัวมากขึ้น จนความคิดความเห็นในกิจการทั่วไปก็ยิ่งแคบเข้าทุกทีจนไม่มีอะไรในโลกจะสำคัญเท่าตนเอง ในข้อนี้ข้าพเจ้าออกจะเห็นด้วยกับชาวเยอรมันซึ่งได้กล่าวไว้ว่า แท้จริงการสงครามเป็นของที่ทำให้คุณโดยไม่รู้ตัว เพราะเป็นของที่บังคับให้เรานึกถึงสิ่งที่ใหญ่และสำคัญกว่าตัวเราเอง การสงครามทำให้คนตื่นจากความฝันถึงประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งเป็นของยากที่จะแก้ไขได้ด้วยอย่างอื่น นอกจากด้วยเสียงปืนใหญ่และดาบปลายปืน

* บทความพระราชนิพนธ์เรื่อง “โคลนติดล้อ” บท ๗ “ความจนไม่จริง” จากหนังสือพิมพ์สยาม (สยามออบเซอร์เวอร์) ฉบับประจำวันพฤหัสบดี ที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๘ หน้า ๒-๓

ผลสำคัญของความสงบศึกนั้น ก็คือความรู้สึกปราศจากอันตราย เมื่อมีความรู้สึกปราศจากอันตรายแล้ว คนเราก็มีเวลาแสวงหาความสนุกสำราญส่วนตัว แต่การหาความสนุกสำราญอย่างใด ๆ ทั้งสิ้นจำเป็นต้องสละทรัพย์แลกลาเอามา จึงเกิดมีความเห็นผิดในเรื่องความยากจน ซึ่งเกิดขึ้นแก่หมู่คนไทยสมัยใหม่ในกรุงเทพฯ ฯ ดังเราเคยได้ยินกันอยู่ไม่เฉพาะแต่ในการสนทนากัน แม้แต่ในหนังสือพิมพ์ก็ได้เคยอ่านอยู่เนือง ๆ เรื่องความยากจนของคนไทย ความปรารถนาแข่งร้องทุกข์เช่นนี้ มักจะมีข้อเปรียบเทียบถึงประเทศอื่น ๆ พรรณนาถึงของศิวิไลซ์ต่าง ๆ ที่ในเมืองเราไม่มี หรือที่เรายังไม่สามารถจะกระทำให้สำเร็จได้ และบางทีก็มีแสดงความคิดเห็นถึงวิธีการที่ควรจัด แต่โดยมากผู้ที่ร้องทุกข์เช่นนี้ มักจะไม่มีความคิดเห็นอย่างไร แต่ในตอนท้ายก็ลงความคล้ายกันหมด คือว่า “รัฐบาลควรจัดการเสียอย่างใดอย่างหนึ่ง”

ก็คนไทยเรานั้นยากจนจริงหรือ ?

ในข้อนี้ข้าพเจ้าได้เคยแสดงความเห็นไว้ครั้งหนึ่งแล้วโดยอัตโนมัติว่าไทยเราไม่จน และแต่นั้นก็ยังไม่มียุทธอันใดที่มาเปลี่ยนแปลงความเห็นของข้าพเจ้า การที่จะพิสูจน์ความจริงข้อนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่สู้ยากนัก เพราะว่ามีเหตุผลหลายอย่างดังจะชี้ให้เห็นได้ ข้าพเจ้าจะขอยกขึ้นกล่าวแต่เพียง ๒ ข้อดังต่อไปนี้ :-

- (๑) ในเมืองเรายังไม่เคยปรากฏเลยว่ามีคนอดตาย
- (๒) รถไฟยังคงบรรทุกคนหัวเมืองเข้ามากกรุงเทพฯ ฯ อยู่เสมอ

เพื่อเอาเงินมาเข้ากระเป๋านายอกรหวยและบ่อนเบี้ย ซ่อนก็เห็นได้
แล้วว่า ถ้าคนเราจนจริงก็คงไม่สามารถจะทำเช่นว่ามานี้ได้เป็นแน่

ถ้าหลักฐานนี้ยังไม่เป็นที่พอใจของท่าน ข้าพเจ้าขอเชิญให้
ท่านเดินไปตามถนน แล้วและนำคนที่นั่งผ้าขาววันด้วยความจำเป็น
มาให้ข้าพเจ้าเห็นสักคนหนึ่ง แต่ขออย่าได้นำคนขอทานโดยอาชีพะมา
ให้ข้าพเจ้าดูเลย เพราะว่าเสื้อผ้าของคนเหล่านั้นเป็นเครื่องแต่งกาย
ของเขาอย่างหนึ่ง ซึ่งเขาใช้เพื่อประโยชน์แห่งกิจการของเขา ข้าพเจ้า
ได้เคยทราบถึงคนขอทานคน ๑ ซึ่งมีห้องอยู่อย่างกว้างขวางที่เขาเสีย
ค่าเช่าอยู่โดยสม่ำเสมอ และลูกสาวของเขาก็มีเพชรพลอยแต่งตัวด้วย
ผ้า ที่กรุงลอนดอน กรุงปารีสและนิวยอร์กนั้นสิ ท่านจะเห็น
ความเป็นไปแปลกกันกับเมืองไทยเป็นอันมาก ในเมืองที่กล่าวแล้วนี้
ท่านจะเห็นความยากจนอย่างสาหัส ห่างจากบ้านพวกผู้ดีเศษฐิไป
ไม่ถึง ๕ นาที เรื่องนี้ข้าพเจ้าหวังใจว่าท่านจะเชื่อข้าพเจ้า เพราะ
ข้าพเจ้าได้เคยไปอยู่ในเมืองทั้ง ๓ นั้นเองแล้ว และข้าพเจ้ากล่าวตาม
ที่รู้เห็นจริง ๆ ถ้าท่านเดินไปเที่ยวตามแถบที่คนจนอยู่ท่านจะเห็นได้
ทันทีว่า คนเราที่ว่าจนในกรุงเทพฯ นั้น เมื่อเปรียบกับคนเหล่านี้
แล้ว ก็นับว่าเป็นเศษฐิทีเดียว ถ้าท่านไม่เชื่อข้าพเจ้า ขอเชิญให้
ท่านถามชาวยุโรปหรืออเมริกาซึ่งควรนับถือได้ดูเถิด เขาคงจะรับรอง
ถ้อยคำของข้าพเจ้าเป็นแน่

ส่วนชาวบ้านนอกของเรา ข้าพเจ้ายังขอยืนยันว่าเขาไม่จนเลย
ที่เรียกว่าจนจริง ๆ นั้น ต้องถึงแก่ไร้สิ่งของอันจำเป็นที่จะยังชีวิตให้

เป็นไปได้ทีเดียว ชาวบ้านนอกของเราไม่ขัดสนในส่วนสิ่งของที่ว่านี้เลย เขาทั้งหลายมีที่อาศัยพออยู่ได้ มีที่ดินที่จะไถและเพาะปลูก มีเสบียงอาหารบริบูรณ์ตลอดปี มีหมูและเป็ดไก่เลี้ยงกิน และที่มีเกวียนและสัตว์พาหนะก็มาก จริงอยู่ตามปรกติเขาไม่ค่อยจะมีเงิน แต่เงินก็ไม่เป็นของจำเป็นเลยสำหรับคนที่ปลูกเพาะอาหารกินเองได้ ส่วนเครื่องใช้ สอยสำหรับซ่อมแซมเคหสถาน บ้านเรือน หรือธรรมชาติก็จัดหาไว้ให้โดยบริบูรณ์ ส่วนสิ่งของที่เขาต้องการซึ่งมิได้เกิดขึ้นเองหรือปลูกไว้ในบ้าน เขาก็ทำได้โดยแลกเปลี่ยนกัน เงินที่หาได้เขาก็ใช้เพื่อประโยชน์ ๒ อย่างเท่านั้น (๑) เสียภาษี (๒) เล่นการพนัน! ถ้าจะเปรียบคนชาวบ้านนอกของเรากับชาวเมืองในประเทศอื่นแล้ว ก็นับว่าบริบูรณ์ที่สุด

คนที่ปรารถถึงความจนมากที่สุดนั้น ต้องนับว่าเป็นคนที่ฝันไปว่าตัวจนเท่านั้น เขาจนด้วยเหตุที่เขาสุรุ่ยสุร่ายใช้จ่ายในค่านุ่งห่ม อังนงดงามเกินกว่าความจำเป็น บ้านเรือนก็มีอยู่หลายแห่ง ซึ่งถ้าเขาจะไม่มีเมียลับหลาย ๆ คนแล้ว แห่งเดียวก็จะเป็นอันพอเพียงเงิน ของเขามีเท่าใดก็เล่นการพนันหมด ในเมื่อเขาควรจะได้เก็บไว้ในแบงก์หาคอกเบี้ย ทั้งเขาใช้จ่ายเงินของเขาในทางอันไม่จำเป็นต่าง ๆ โดยไม่ได้รับผลอันใดตอบแทน นอกจากความสนุกสนานชั่วขณะหนึ่ง สินที่เขาหามาได้ ไม่เท่าสินที่เขาจ่ายไป ดังนั้นก็ดูไม่น่าอัศจรรย์ที่เขาารู้สึกว่าขาดเงินอยู่เนือง ๆ! คนชนิดนี้ข้าพเจ้ายอมว่าจนแต่จะดิโทษคนอื่นไม่ได้ นอกจากตนเอง

แต่การติโทษตนเองนั้น ไม่ใช่วิสัยของมนุษย์ เพราะฉะนั้น ผู้ที่เรียกตัวว่าจนจึงพากันติโทษรัฐบาลซึ่งเขารู้ยู่่ว่าไมใคร่จะได้ตอบที่รายนนั้นถ้า “คนจน” เป็นคนช่างพูด และความจนซึ่งเขารู้สึกว่าเป็นข้อที่ควรแค้นก็มักจะทำให้เขามีโวหารพอใช้ บางทีก็พาเอาคนอื่น เชื้อถือไปด้วย

แม้ข้าพเจ้าจะต้องกล่าวคำที่ขวางหูท่าน “คนจน” จำพวกนี้ บ้างก็ดี

ข้าพเจ้าก็อยากจะใคร่กล่าวต่อท่านว่า “อย่าได้หลงเชื่อเขาเลย! คนชนิดนี้ถึงแม้ว่าจะได้ผลประโยชน์ปีละตั้งล้าน ก็ยังคงนึกว่าตัวจน”

บท ๘

แต่งงานชั่วคราว*

ข้าพเจ้าได้บอกกล่าวไว้ในบทก่อนบท ๑ แล้วว่าจะได้ยกปัญหาเรื่องแต่งงานชั่วคราวขึ้นพิจารณาโดยเฉพาะ ซึ่งข้าพเจ้าจะได้กล่าวต่อไปในบัดนี้

บรรดาประเทศไม่ว่าบ้านไหนเมืองไหน คงจะต้องมีหญิงชาย ที่ทำความตกลงซึ่งกันและกัน ซึ่งถ้าจะเรียกกันอย่างสุภาพก็เรียกว่า “ การแต่งงานโดยธรรมดาโลก ” ซึ่งแปลว่าหญิงชายทั้งสองฝ่ายได้ตกลงที่จะอยู่กินด้วยกันในระหว่างเวลาอันไม่มีกำหนด และจะเลิกกันก็ด้วยความยินยอมพร้อมใจกันทั้งสองฝ่าย การแต่งงานชนิดนี้เป็นของธรรมดาที่สุด เพราะอาศัยความพอใจด้วยกันทั้งสองฝ่ายนั้นเป็นมูล และเป็นวิธีที่ใช้อยู่โดยปรกติในหมู่สุนัขและเด็ยวัจฉานทั้งปวงด้วย ถ้าจะพูดกันโดยนัยแห่งลัทธิการแต่งงานชนิดนี้ก็ที่อยู่ข้าง คือในการมาอยู่ด้วยกันก็ดี หรือในการเลิกกันก็ดี ย่อมอาศัยความยินยอมพร้อมใจกันทั้งสองฝ่ายนั้นประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งก็คือความสะดวก แต่ถ้าจะว่ากันตามที่เป็นจริงแล้ว การแต่งงานชนิดนี้เป็น การสะดวกจริงหรือ? เปล่าเลย! เหมือนสิ่งทั้งหลายมันไม่ง่ายเท่าที่เห็นดอก ก็เพราะเหตุใด?

* บทความพระราชนิพนธ์เรื่อง “โคลนคิดล้อ” บท ๘ “แต่งงานชั่วคราว” จากหนังสือพิมพ์สยาม (สยามออบเซอร์เวอร์) ฉบับประจำวันศุกร์ ที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๘ หน้า ๒-๓

ข้อ ๑ ว่าถึงการยินยอมพร้อมใจกันในการอยู่ด้วยกัน แต่เดิมมาข้าพเจ้าไม่สงสัยเลยว่าการคงเป็นดังเช่นว่า แต่บัดนี้เป็นเช่นนั้นหรือ? ก็จำต้องตอบว่า หาได้เป็นเช่นนั้นเสมอไม่ เพราะในสมัยนี้มีหญิงสาวเป็นอันมาก ที่บิดามารดาขายเอาเงินใส่กระเปาะและส่งตัวลูกสาวให้แก่ชายผู้ซื้อ โดยมีได้ไต่ถามความเห็นของหญิงนั้นเลย ความเห็นของหญิงนั้นไม่เป็นข้อสำคัญ เพราะว่าเมื่อได้อยู่กินกับชายแล้วก็จำเป็นต้องรักชายอยู่เอง นี่เป็นข้อแก้ตัวของฝ่ายบิดามารดาถ้าหากว่าจะคิดแก้ ส่วนหญิงนั้นเล่าเป็นอย่างไร? บางทีเขาก็รักสามีที่เขาอยู่กินด้วย แต่บางทีถ้าเขาไม่รักตามที่มิตัวอย่างอยู่เนือง ๆ หญิงนั้นก็เท่ากับตกนรกทั้งเป็นที่เดียว แต่เขาจะร้องทุกข์ก็หาไม่ได้ และถึงจะร้องก็ไม่มีประโยชน์ เพราะเขาได้ถูกมัดมัดไว้กับชายอย่างแน่นหนา ไม่น้อยกว่าที่ทำพิธีแต่งงานอย่างพิสดารที่สุด

ข้อ ๒ ว่าถึงการยินยอมพร้อมใจกันในเวลาหย่าเลิกจากกัน ในข้อนี้ฝ่ายชายก็เกือบจะเลือกทำได้ตามอำเภอใจทุกอย่าง คือเมื่อชายรู้สึกเบื่อหน่ายหญิงที่อยู่ด้วยขึ้นมาเวลาใด ก็ขับไล่ไปเสียให้พ้นได้ บางทีก็ยอมให้เอาสมบัติไป บางทีก็ไม่ให้โดยไม่ต้องไต่ถามความเห็นของหญิงเลย ถ้าชายเป็นคนที่มิใจกรุณาหน่อย ก็ไม่ถึงกับขับไล่ให้หญิงไปเสียจากบ้าน เป็นแต่เขาก็มีเมียใหม่ แล้วมอบห้องและเครื่องใช้เครื่องแต่งตัวเสื้อผ้าของหญิงที่เขาสิ้นรักนั้น เป็นสมบัติของแม่เมียคนใหม่ ส่วนเมียคนเก่านั้นถ้าเป็นหญิงที่รู้สึกนับถือตัวอยู่ก็ต้อง

เก็บข้าวของไปจากบ้าน ฝ่ายชายถ้ายังจำได้ก็ส่งหนังสือตลกตามไปให้ ภายหลังฉบับหนึ่ง ซึ่งแสดงความเต็มใจที่จะหย่าเลิกกัน!

ข้อ ๓ ว่าถึงความสะดวกแห่งการแต่งงานตามธรรมชาติ ในข้อนี้ข้าพเจ้าบอกไม่ได้จริง ๆ ว่าสะดวกสำหรับใคร เพราะการที่จะรู้ว่าใครเป็นผัวเมียกันอย่างไรในเวลานั้นนั้น ข้าพเจ้าไม่เห็นว่าเป็นของง่ายเลย เหตุว่าจะหาประกาศหรือแจ้งความที่ไหนไม่ได้ และจะหาพยานอย่างอื่นใด ๆ ก็ไม่มีนอกจากพยานตาเห็น ซึ่งข้าพเจ้าไม่จำเป็นจะต้องกล่าวว่าค่อนข้างจะเป็นของหายากอยู่สักหน่อย! เวลานี้มีคดีเรื่องมรดกตกค้างอยู่ในศาลเป็นอันมาก ซึ่งทำให้ศาลต้องเสียเวลาเกินกว่าที่ควร ด้วยเหตุว่าเกือบจะเหลือวิสัยที่จะพิสูจน์ได้ว่าผู้ร้องขอส่วนแบ่งนั้นจะเป็นภรรยาของผู้ตายหรือไม่ เพราะฉะนั้น การแต่งงานกันโดยธรรมดาโลก จึงไม่เป็นของง่ายสำหรับตุลาการศาลหลวงเลย และความยุ่งยากของกิจการแผนกนี้ ย่อมเป็นผลดีแก่พวกหมอกฎหมายทนายความเสียจริง ๆ !

การแต่งงานตามที่กล่าวมานี้จะว่าง่ายสำหรับความเป็นไปโดยปรกติทุกวันนี้ไม่ได้ ต่างว่าเราจะไปพบและแสดงอหฺยาศัยไม่ตรีต่อหญิงสาวคนหนึ่ง ซึ่งเรารู้จักว่าเป็นโสต เราจะรู้ได้อย่างไรว่าหญิงนั้นไม่ได้ไปเป็นเมียของชายซึ่งหฺงอะไรคนหนึ่ง ซึ่งอาจจะแสดงความไม่พอใจของเขาด้วยปืนเบรานิงก็ได้ ? หรือมิฉะนั้นอาจจะไปพบเพื่อนของเรา ซึ่งเรามีได้พบมา ๓-๔ อาทิตย์ เราไปตามข่าวถึงแม่มลิ ภรรยาของเขา และเขาตอบเน้นคำว่า แม่สายหยุด สบายดี ดังนี้

เราจะรู้ได้อย่างไรว่า ในเวลาอันสั้นเท่านั้นสหายของเราได้บันดาล
ความเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปในครอบครัวของเขาได้ถึงปานนั้น ?

ยังมีอยู่อีกอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้เข้าใจยากขึ้นอีก กล่าวคือ การที่
พวกหนุ่ม ๆ บางคนชอบพูดถึงบรรดาหญิงที่เขาได้เคยเกี่ยวมา แม้แต่
ชั่วครั้งหนึ่งคราวเดียว ว่าเมื่บัดนี้ ข้าพเจ้าขำรู้สึกกระดากเสียจริง ๆ
ในการที่ต้องถามว่า เขากล่าวถึงเมียแต่ง หรือเมียน้อย หรือเมียลับ
ของเขา และเมื่อเขาตอบว่า เขาพูดถึงหญิงนั้น ๆ ออกชื่อผู้ซึ่งเลื่องลือ
อยู่ว่าเป็นหญิงแพศยา หรือบางทีก็ถึงกับเป็นหญิงโคมเขี้ยวเช่นนี้
ก็ยังทำให้ขำร้ายหนักขึ้น ! ถ้าเรามีได้มีพิธีแต่งงานของเราเลย
ข้าพเจ้าก็จะไม่สันทัดใจในการที่ใช้ “แต่งงานกันโดยธรรมดาโลก”
ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการยุ่งยากและลามกอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าเคยได้ยิน
ข้อแก้ตัวในการที่ไม่แต่งงานตามพิธีไทยโบราณนั้นว่าเพราะเปลือง
เงินมาก แต่ความจริงนั้นไม่จำเป็นต้องเปลืองเลย เพราะกิจที่จำเป็น
มีอยู่แต่เพียงเชิญญาติหรือมิตรผู้ใหญ่สักคนสองคน ซึ่งเป็นที่นับถือ
แห่งเจ้าบ่าวและเจ้าสาวมารดน้ำพระพุทธรณ์ เมื่อรดแล้วก็ป้อน
เสร็จกิจ การวิวาห์มงคลยังชั้นเจ้าย่างง่ายไปกว่าที่กล่าวมานี้ คือกิจที่
ฝ่ายหญิงและชายจะพึงทำนั้น มีอยู่แต่เพียงเผ้าทูลละอองธุลีพระบาท
ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายดอกไม้ธูปเทียน และเมื่อพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว ทรงหลั่งน้ำพระมหาสังข์พระราชทานแล้วก็นับว่าเป็น
เสร็จพิธี ได้กระทำการวิวาห์ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ดังนั้นจะว่า
เปลืองที่ตรงไหน ?

อีกประการหนึ่ง ทั้งในกองทัพบกและในพระราชสำนัก ในเวลานี้มีกฎข้อบังคับในเรื่องการจดทะเบียนภรรยาแล้ว และ ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่า ถ้าสาธารณชนแสดงความปรารถนาที่จะให้มีการ จดทะเบียนภรรยาสำหรับใช้ทั่วไปแล้ว รัฐบาลก็คงจะรีบจัดการ ออกกฎหมายในเรื่องจดทะเบียนการแต่งงาน ซึ่งข้าพเจ้าได้ทราบว่ รัฐบาลกำลังดำริอยู่แล้ว

เพราะเหตุใดคนบางคนจึงช่างรังเกียจในการแสดงว่าตนมี ภรรยาให้ปรากฏเสียจริง ๆ ? เมื่อยังหาคำอธิบายในเรื่องนี้ที่ดีกว่า ไม่ได้ ข้าพเจ้าก็ต้องยุติลงว่า เป็นเพราะเหตุที่คนนั้น ๆ มีความ ประสงค์จะไม่ให้การแต่งงานของตนเป็นการแน่นอนไว้อีก่อน คือถือ ว่าเป็นแต่การชั่วคราว ซึ่งจะเลิกเมื่อไรก็ได้โดยไม่ต้องขากยื่น การทำดังนี้ย่อมเป็นที่สะดวกแก่ฝ่ายชายมากกว่าฝ่ายหญิงด้วยเหตุผลที่ เห็นได้โดยง่าย เพราะชายนั้นถึงแม้จะแต่งงานมาแล้วสักกี่ครั้งก็ ไม่เป็นไร จะหาหญิงสำหรับแต่งงานได้ใหม่เสมอ แต่ส่วนหญิงถ้า แต่งงานเสียครั้งหนึ่งแล้วก็ยากที่จะหาสามีใหม่ได้ ถ้าและมีลูกด้วย แล้วก็ยิ่งจะลำบากมากขึ้น

การแต่งงานชั่วคราวนั้น บางทีอาจจะเป็นของสะดวกสำหรับ ชายและหญิงได้ แต่ส่วนลูกจะว่อย่างไร ? เหตุใดหนอคนเราช่างไม่ คิดถึงความเสียหายซึ่งทารกอันหาความผิดมิได้จะต้องแบกบาปรับ ความชั่วร้ายแห่งบิดามารดา ? ขอให้นึกถึงความอัปยศซึ่งเด็กจะต้อง รับเพราะไม่สามารถจะอธิบายได้ว่า เหตุใดบิดามารดาซึ่งยังมีชีวิตอยู่

จึงมิได้อยู่เป็นสามภรรยา ! การเช่นนี้ย่อมมีอยู่ทั่วไปทุกประเทศ เป็นธรรมดา แต่ถ้าเป็นการปรกติซึ่งเกิดขึ้นเนื่อง ๆ ตามที่ดูเหมือนจะเป็นอยู่ในหมู่เรามีในกรุงเทพฯ เป็นอาทิจะนี้แล้ว ก็ไม่เป็นเครื่องที่จะทำให้จรรยาแห่งชาติเราดีขึ้นเลย การที่จะส่งเสริมการ “แต่งงานโดยธรรมดาโลก” นั้น ก็เท่ากับส่งเสริมการผสมอย่างสัตว์ ซึ่งข้าพเจ้า เห็นว่าเป็นของชั่วร้ายกว่าการมีเมียหลายคน ซึ่งคนไทยสมัยใหม่ย่อมคัดค้านต่อหน้าธารกำนัล แต่ซึ่งยังทำกันอยู่ในที่แฝง ! ที่จริงข้าพเจ้า จะใคร่ยืนยันว่า เพื่อความสะดวกแก่การมีเมียหลายคนนี้เอง คนจำพวกที่ชอบ “แต่งงานโดยธรรมดาโลก” จึงคงได้รับความอุดหนุนของคนไทยสมัยใหม่ขึ้นสูง ๆ อยู่

ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะพูดกับท่านผู้มีสติปัญญาความคิดและซึ่งความเห็นมีน้ำหนัก ท่านเห็นว่าเป็นของควรแหละหรือ ที่เมืองไทยอันเป็นประเทศที่รุ่งเรืองแล้วในหมู่ประเทศทั้งหลาย จะยังคงมีหลักแห่งสกุลวงศ์อ่อนแออยู่เช่นนี้ ถ้าเราจะทำให้กิจการภายในครอบครัวของเราแน่นหนาว่าการแต่งงานชั่วคราวไม่ได้แล้ว นามสกุลใหม่ของเราจะมีประโยชน์อะไรเล่า ? เมื่อไม่มีความมั่นคงตราบใด สมบัติและเกียรติคุณแห่งสกุลวงศ์ของเราก็ไม่ปราศจากอันตราบได้ตราบนั้น ลักษณะแห่งการแต่งงานกันโดยธรรมดาโลกนั้นย่อมขัดกับทางจรรยาข้อนี้ย่อมปรากฏแก่คนทั้งปวง เพราะเหตุเป็นเครื่องบำรุงความชั่วร้ายหลายอย่าง มีการร่วมประเพณีปนเปและการทำชู้เป็นต้น ทั้งเบียดประตุให้แก่หญิงแพศยาได้เข้ามาในสมาคมแห่งหญิงผู้ดี และให้อากาศ

แก่หญิงเถื่อนเหล่านี้มาล่อลวงชายหนุ่ม ๆ ที่จะเป็นคนดีให้ฉิบหาย
ขายตนไปมากแล้ว

ท่านจะไม่คิดถึงบุตรหญิงและบุตรชายของท่านซึ่งจะเป็นผู้รับ
รักษาเกียรติคุณแห่งชาติไทยต่อไปบ้างหรือ ? ท่านทั้งหลายจะไม่ช่วย
กันขัดขวางไม่ให้เขาฆ่าชาติของเขาเสียเองหรือ ? ท่านจะไม่ช่วยกัน
ทำลายความประพฤติอันลามกไม่มีอายซึ่งมีอยู่ในหมู่เราโดยเปิดเผย
หรือ ?

ของสงสารผู้หญิงและเด็กสาวของเราบ้าง ของจงช่วยให้เขา
ได้รับความยุติธรรมและเสมอภาค ของจงช่วยให้เขาได้รับเกียรติยศ
อย่างที่เขาควรจะได้ในฐานะที่จะเป็นมารดาแห่งชาติเรา ของจงช่วยให้
เขาได้รู้สึกความภูมิใจในนามว่าภรรยา โดยใช้ศัพท่อนั้นในทางที่ควร
เถิด! ถ้าท่านทั้งหลายได้ช่วยกันทำให้สำเร็จแล้ว ก็จะเป็นข้อที่เรา
ทั้งหลายควรจะรู้สึกภาคภูมิใจได้อันหนึ่งโดยแท้

บท ๙

ความไม่รับผิดชอบของบิดามารดา*

ผลร้ายซึ่งได้เกิดโดยตรงจากการแต่งงานชั่วคราวตามที่กล่าวมาแล้วในบทก่อนนั้น คือ ความไม่รับผิดชอบของบิดามารดา ซึ่งแท้จริงต้องนับว่าเป็นผลธรรมดาแห่งประเพณีอันล้าหลวมนั่นเอง

เมื่อชายกับหญิงตกลงกันอย่างง่าย ๆ แต่งงานกันโดยธรรมดาโลก ดังนี้ ก็ย่อมเห็นได้ว่ามิได้นึกถึงการที่จะเป็นบิดามารดา ทั้งมิได้คำนึงถึงความรับผิดชอบซึ่งจะต้องมีมาในฐานะเป็นบิดามารดานั้นเลย ความปรารถนาของเขามีอยู่อย่างเดียวแต่จะกระทำการสมัครสังวาสซึ่งเป็นความรู้สึกของเดียวิจฉานโดยแท้ ปราศจากความมุ่งหมายและความคิดอันสูงซึ่งมีแก่มนุษย์ที่รุ่งเรือง ส่วนการที่เด็กซึ่งเกิดจากการร่วมสังวาสเช่นว่านั้นได้รับความเลี้ยงดูรักใคร่ของบิดามารดาก็เป็นธรรมดาของสัตว์ เพราะฉะนั้นจึงคงนับว่ามีลักษณะคล้ายสัตว์ชั้นต่ำกว่ามนุษย์อยู่มาก สัตว์ตัวผู้มักจะไม่เอาใจใส่เลี้ยงดูลูกเหมือนตัวเมีย ซึ่งถนอนรักษาลูกอยู่จนกว่าจะเติบโตพอที่จะเลี้ยงตัวเองได้ก็ถึงเวลาที่ลูกมันไปจากรังหรือที่อยู่ ส่วนตัวผู้นั้น ถ้าเป็นสัตว์จำพวกนก ความเอาเป็นธุระในลูกของมันบางทีจะไม่สิ้นไปก่อนตัวเมีย แต่ถ้าเป็นพวกสัตว์ที่กินนม ตัวผู้นั้นก็มิเอาเป็นธุระแก่ลูก

* บทความพระราชนิพนธ์ เรื่อง “โคลนคิดล้อ” บท ๕ “ความไม่รับผิดชอบของบิดามารดา” จากหนังสือพิมพ์สยาม (สยามออบเซอร์เวอร์) ฉบับประจำวันเสาร์ที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๒-๓

เลย และโดยมากไม่รู้ว่าจะลูกเกิดเมื่อไรด้วยซ้ำ ถ้าเป็นจำพวกสัตว์ที่มีเมียมาก เวลาที่พ่อจะได้พบลูกครั้งแรกและครั้งที่สุดนั้น ก็คงจะเป็นเมื่อเวลาที่มันไล่ให้ลูกมันไปเสียจากหมู่ เพราะมีอายุพอที่จะแย่งเมียของพ่อได้แล้ว

ความเป็นไปคล้ายกับที่กล่าวมานี้ ย่อมเป็นอยู่แต่ครอบครัวที่แต่งงานกันโดยธรรมดาโลก พ่อแม่อยู่กินด้วยกันโดยความมุ่งหมายแต่ความสนุกสนานสำหรับตัว เมื่อเกิดบุตร ก็รักใคร่อยู่ชั่วคราว เพราะใครเลยจะอดเอ็นดูทารกที่น่ารักได้ ? แต่ในไม่ช้าพ่อก็รู้สึกเบื่อหน่ายเพราะได้ยินเสียงทารกที่ร้องไม่หยุดหย่อน เบื่อในการที่ต้องตื่นในเวลาค่ำคืน เบื่อเพราะกีดขวางในเวลาที่จะหยอกเอ็นดูหรือกอดจูบเมียเขา ถ้าหากจะมีทางหาแม่นม และบังคับให้เมียมอบลูกให้แก่แม่นมได้แล้วนั้นแหละ จึงจะได้รับความสำราญและได้เลยลิ้มลูก แต่ถ้าด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งเขาหาแม่นมไม่ได้ก็ดี หรือชักชวนให้เมียเลิกเลี้ยงบุตรเองไม่สำเร็จก็ดี เขาก็ไปเที่ยวหาเมียใหม่ให้มาอยู่ในบ้านบ้าง แต่โดยมากมักจะพากันไปอยู่เสียที่บ้านอื่น ซึ่งมักจะเป็นบ้านพ่อตาใหม่เสียแหละมาก แต่ถ้าหากเป็นคนที่มีเงิน เขาก็หาเช่าบ้านหรือเช่าห้องอยู่ตามลำพังของเขา การมีบ้านมาก แม้จะเปลืองทรัพย์สินปานใดพวกชายหนุ่มสมัยใหม่ในกรุงเทพฯ ก็ยังชอบประพุดतिकันอยู่ โดยอ้างเหตุว่า ที่ทำเช่นนี้เขาเดินตามแผนผัง และเมื่อยกข้อแก้ตัวนี้ขึ้นได้แล้ว ชาวกรุงเทพฯ สมัยใหม่ย่อมเห็นว่าเป็นข้อที่อาจจะทำให้ความชั่วร้ายกลายดีได้

ส่วนหญิงเล่า ถ้าหากเป็นมารดาที่ดี (สาขาที่ยังมีมารดาเช่นนี้
 อยู่อีกมาก!) ก็ต้องทำอย่างดีที่สุดที่จะทำได้ ถึงแม้ผิวซึ่งโดยธรรมชาติ
 ของมนุษย์ควรจะมาช่วยเขาบำรุงลูก ไม่นำพา เขาก็อดส่ำห้ำเลี้ยงดู
 รักษาลูกไปโดยลำพัง เด็กคนใดที่มีมารดาดังว่านี้ ก็นับว่าเป็น
 เเคราะห์ดีอย่างที่สุด เพราะเด็กนั้นได้มีโอกาสเจริญวัยในความพิทักษ์
 รักษาและความอบรมของมารดาที่รักบุตร ซึ่งจะทำให้เขาเป็นคน
 สุขภาพสุจริต และต่อไปเป็นผัวที่ดี ผู้เป็นที่จะไม่ลืมน้ำที่ที่เขาจะ
 ต้องกระทำให้แก่หญิงผู้ได้ยอมมอบชีวิตให้อยู่ในความคุ้มครองของเขา
 แต่ถ้าหญิงผู้เป็นมารดานั้น ยอมให้ความรู้สึกอย่างสัตว์เป็นใหญ่ ก็
 ย่อมจะละทิ้งหน้าที่ซึ่งมารดาควรจะกระทำให้แก่บุตร เพื่อหาอุบาย
 เห็นยวรงค์ความรักของผัวซึ่งมีอยู่ที่ “เมียน้อย” นั้นกลับมา เด็กที่เกิด
 แต่มารดาเช่นนี้ นับว่าเป็นกรรมเสียตั้งแต่ออกแล้ว เพราะเมื่อจะหา
 ความรักของบิดามารดาเป็นเครื่องอบรมรักษาไม่ได้แล้ว เด็กก็จะ
 กลายเป็นเด็กป่า เว้นไว้แต่บิดามารดาของเขาจะกลับได้สติส่งให้เด็ก
 ไปอยู่เสียกับพวกญาติพี่น้องซึ่งจะได้ช่วยดูแล หรือมิฉะนั้นส่งไป
 โรงเรียนที่พอจะได้ฝึกหัดสั่งสอนแล้ว เด็กนั้นก็จะเป็นคนที่
 เห็นตัวเป็นใหญ่ ทำอะไรตามอำเภอใจ บกพร่องในทางธรรมจริยา
 และความประพฤติ และถ้าเขาเลือกคบเพื่อนที่ชั่วช้าแล้ว ในไม่ช้า
 ก็จะต้องถูกส่งไปตัดสันดานหรือเข้าคุก หรือถ้าเป็นเคราะห์ดีพอที่จะ
 เอาตัวรอดจากที่เช่นนี้ได้ เขาก็ไม่เป็นที่เชิดชูแก่คณะที่เขาอาศัยอยู่
 เลย แม้แต่บิดามารดาของตนเองก็ตัด

ไม่ต้องสงสัยเลยว่า ความไม่รับผิดชอบของบิดามารดา^{นี้}แหละ เป็นเหตุให้ความมบกพร่องในทางจรรยา มีอยู่ในกรุงเทพฯ ฯ และหัวเมืองใหญ่ ๆ ในสมัยนี้ เพราะฉะนั้นถ้าบิดาและมารดาจะรู้สึกความรับผิดชอบในส่วนบุตรโดยจริงจังแล้ว ก็จะเป็นประโยชน์ดีในอนาคตแห่งชาติเราเป็นอันมาก

แต่ถ้าเรายกยอมให้มีการแต่งงานกันโดยธรรมดาโลก และทั้งความชั่วร้ายซึ่งเกิดจากความประพฤติเช่นนี้มีอยู่ตราบไต่ เราจะหวังให้ความรับผิดชอบของบิดามารดาในส่วนบุตรดีขึ้นไม่ได้ตราบนั้น เพราะฉะนั้นวิธีที่จะแก้ไขก็มีอยู่อย่างเดียว แต่จะต้องตัดรากเหง้าแห่งความชั่วนั้นเสีย ในขั้นต้นเราจะต้องทำให้ทั้งหญิงและชายเข้าใจในความรับผิดชอบของการแต่งงานเสียก่อน คือ เราต้องให้เขาเข้าใจว่าการแต่งงานเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตของเขาอย่างหนึ่ง และไม่ควรแต่งงานกันโดยปราศจากความไตร่ตรองถึงเหตุผลที่จะมีมาในเบื้องหน้าเลย ด้วยประการฉะนี้เราจึงจะสามารถทำให้คนรู้สึกได้ว่า ความรับผิดชอบของบิดาและมารดา ไซ้จะมีเพียงแต่ทำให้เกิดบุตรเท่านั้นหามิได้ แท้จริงความรับผิดชอบย่อมมีอยู่ตราบเท้าวันตาย! เราจะต้องเพาะนิสัยของเด็กรุ่นใหม่ให้รู้สึกความสำคัญว่า ผู้เป็นบิดามารดา ย่อมมีหน้าที่อุปถัมภ์บำรุงบุตรของตนให้เป็นประโยชน์แก่คณะและเป็นพลเมืองที่ซื่อตรงต่อชาติ บุตรชายของตนต้องเป็นผู้สามารถฉลองพระเดชพระคุณพระมหากษัตริย์ ทำคุณแก่บ้านเมืองของตน โดยอาการอันสมนามว่าคนไทย ส่วนบุตรหญิงนั้นเล่า ก็ควรจะเป็น

อาการที่ขีดชูแก่ชาติ โดยทำตนให้เป็นภรรยาดีและมารดาที่รู้จักหน้าที่ของตน ผู้ใดไม่นำพาแก่บุตร ควรจะนับว่าบกพร่องในหน้าที่ของพลเมืองดี และการที่มีบุตรเป็นคนชั่ว ก็ควรจะทำให้รู้สึกว่าเป็นของที่น่าอับยศอดสูแก่คนทั้งปวง!

ในเรื่องนี้ ขออย่าได้พากันติโทษโรงเรียนเลย ขอให้ระลึกว่าโรงเรียนรัฐบาลทั้งหมดสอนแต่เวลากลางวันเท่านั้น และเด็กมีเวลาอยู่บ้านมากกว่าอยู่โรงเรียน เราไม่ควรจะยอมให้บิดามารดาบดเสียซึ่งหน้าที่รับผิดชอบโดยพากันมาติโทษโรงเรียน ซึ่งมีแต่หน้าที่สอนวิชาเท่านั้น ส่วนความอบรมในความประพฤตินั้น ยังคงตกอยู่กับบิดามารดา

ข้าพเจ้าขอให้ท่านทั้งหลายคำนึงถึงปัญหาความไม่รับผิดชอบของบิดาและมารดานี้ให้จงหนัก อันความชั่วทั้งปวงจะถอนรากถอนโคนให้หมดไปในทันใดนั้น ย่อมไม่ได้เอง แต่เราก็จำเป็นจะต้องตั้งต้นวันหนึ่ง

ท่านทั้งหลาย ท่านอาจจะช่วยได้ทุกคน!

ท่านผู้เป็นบิดามารดาอยู่แล้วก็ควรส่งสอนบุตรของท่านได้ด้วยโอวาท และความตั้งตนไว้ให้เห็นเป็นตัวอย่าง เพื่อให้เขาเข้าใจและรู้สึกในความรับผิดชอบของบิดามารดา อย่าให้เขาแต่งงานก่อนที่ถึงอายุอันสมควรจะรู้หน้าที่ และอย่าให้เขาแต่งงานอย่างที่เราเรียกว่าโดยธรรมดาโลก หรือยอมให้เขามีเมียลับเลยเป็นอันขาด

ขอท่านทั้งหลายจงแสดงความเกลียดชังในความประพฤติก
 เลวทรามซึ่งมีมากขึ้นทุกวันในหมู่หนุ่ม ๆ สมัยใหม่ในกรุงเทพฯ
 ขออย่าได้ส่งเสริมความประพฤติอันหละหลวมในทางจรรยา ให้พวก
 หนุ่ม ๆ ของเราเข้าใจเสียบ้างเถิดว่า การมีบ้านลับและเมียลับย่อมเป็น
 ของชั่ว และควรเราทั้งหลายจะอุดหนุนการแต่งงานซึ่งกระทำกันโดย
 เปิดเผยอย่างสุจริต จะเป็นโดยประเพณีโบราณหรือจดทะเบียน
 ต่อหน้าเจ้าพนักงานก็ได้ ขอให้การแต่งงานเป็นไปเพื่อเกียรติยศ
 มิใช่เรื่องที่จะต้องปกปิดรักษาเป็นความลับเลย

บท ๑๐

การค้าหญิงสาว*

ผลอันหนึ่งแห่งประเพณีอันชั่วร้ายซึ่งให้เชื่อว่าการแต่งงานกันโดยธรรมดาโลก กับความไม่รับผิดชอบแห่งบิดามารดา รวมสองประการนี้บันดาลให้มีการค้าขายขึ้นอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นที่น่าละอายอย่างยิ่ง คือ การค้าหญิงสาว ซึ่งข้าพเจ้าได้ทราบว่าแม้กฎหมายก็ไม่สามารถกำจัดได้

เราคนไทย ย่อมรู้สึกภาคภูมิใจในใจอยู่เสมอในการที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ได้ทรงประกาศพระราชบัญญัติเลิกทาส ซึ่งถึงแม้ว่าทาสที่เลิกนั้น ยังใกล้เคียงกับทาสที่เคยมีอยู่ในอเมริกา เพราะเหตุว่าทาสของเรานั้นเป็นแต่เพียงลูกหนี้ที่อยู่รับใช้เจ้าเงินจำเพาะเวลาที่ยังมีหนี้ และถ้าหนี้นั้นหมดวันใดลูกหนี้ก็เป็นอิสระ แยกตนไปจากบ้านเจ้าเงินได้ทันทีจะนึกคิด แต่ความเป็นทาสแม้อย่างเบาเช่นนั้น ก็ชอบแล้วที่จะถือว่าไม่สมควรจะให้มีอยู่ในหมู่คนไทย การเลิกนั้นจึงได้พากันซ่องสุมการไม่แต่ในเมืองไทย ทั้งตลอดไปทุกหนแห่ง ว่าเป็นสิ่งประเสริฐซึ่งพระองค์ได้ทรงกระทำในรัชสมัยอันประเสริฐของพระองค์

* บทความพระราชนิพนธ์ เรื่อง “โคลนติดล้อ” บท ๑๐ “การค้าหญิงสาว” จากหนังสือพิมพ์สยาม (สยามออบเซอร์เวอ์) ฉบับประจำวันจันทร์ ที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๒-๓

แต่มีชาวเราน้อยคนที่ได้คิดถึงความชั่วร้ายซึ่งมีอยู่ยิ่งกว่ากรรมมี
 ทาส และซึ่งถ้ามีเสียงก็จงจะร้องตะโกนด้วยเสียงอันดัง แต่ความชั่วนี้
 หาได้มีเสียงร้องขึ้นได้ไม่ เพราะมีเหตุผลประกอบกันหลายอย่างซึ่งทำ
 ให้คนเคราะห์ร้ายร้องไม่ออก

บางทีจะมีผู้นึกเห็นว่าข้าพเจ้าเป็นบ้า ในการที่ลากเอาสิ่งโสภณ
 อันนี้มาสู่แสงสว่าง แต่เป็นธรรมดาของความชั่ว เราจำต้องพิจารณา
 ดูโดยละเอียดเสียก่อนจึงจะล้างได้ ข้าพเจ้าจึงได้สู้ฝ่าฝืนกล่าวให้เป็นที
 ขวางหูแห่งคนบางจำพวก เพราะเหตุต่าง ๆ ซึ่งข้าพเจ้าไม่อยากจะ
 พรรณนา แต่เรื่องนี้ได้ฝังใจข้าพเจ้าอยู่นานแล้ว ซึ่งสหายของข้าพเจ้า
 หลายคนก็ยอมทราบอยู่ดี และบางทีก็มีที่หัวเราะเยาะข้าพเจ้า แต่ตัว
 ข้าพเจ้าเองไม่เห็นชั้นเลย ข้าพเจ้าจะกล่าวต่อไปอย่างสั้นที่สุดที่จะ
 กล่าวได้

สมมุติว่าท่านต้องการจะมีเมียใหม่ ท่านจะเริ่มจัดการอย่างไร ?
 ถ้าท่านแก่ตัวมาแล้ว ข้าพเจ้าก็ไม่มื่ออะไรจะมาสอนท่านอีก แต่ข้าพเจ้า
 จะขอให้ท่านอ่านอยู่ดี เพราะบางทีจะมีข้อที่ควรเก็บไปตริกวัดเองได้
 เริ่มต้นที่ท่านจะต้องจัดการในเรื่องนี้ก็คือ ตัวท่านเองจะต้องตกลงใจ
 เสียก่อนว่าท่านต้องการให้หญิงที่จะหามานั้นเป็นเมียหลวง หรือ
 เมียน้อย หรือเมียลับ ? ถ้าท่านจะต้องการให้เป็นเมียหลวง ท่านก็
 จะต้องเดินตามทางซึ่งเป็นประเพณีรู้จักกันอยู่โดยทั่วแล้ว ไม่จำเป็น
 จะต้องกล่าวโดยพิสดารอีก การแต่งงานในเวลานี้คนหนุ่ม ๆ สมัยใหม่
 ชั้นสูง ๆ ของเรา ลงความเห็นว่าเป็นของสนุกเลย และซึ่งถ้าจะ

ทำให้ดีแล้วก็เป็นการเปลืองเงินมากด้วย แต่อาศัยเหตุที่ไม่มีเมียหลวง คนใดเขาจะยอมมาเป็นภรรยาด้วยวิธีอย่างอื่น การแต่งงานจึงได้คงกระทำได้

ข้อนี้ย่ออธิบายเหตุที่คนชั้นหนุ่ม ๆ ของเราพอใจในการมีเมียลับมากกว่าเมียหลวง เพราะว่าในการมีเมียลับนั้นไม่ต้องอะอะวุ่นวายอย่างไร การมีเมียน้อยก็เหมือนกัน เป็นแต่การเพิ่มจำนวนขึ้นในครอบครัว จึงกระทำได้โดยเจียบ ๆ และบางทีก็โดยลับ ๆ ด้วย

ข้าพเจ้าเชื่อว่าไม่ผิดที่จะกล่าวว่า การมีเมียน้อยเป็นประเพณีโบราณซึ่งคนไทยหนุ่ม ๆ สมัยใหม่ไม่ชอบเลย เพราะว่าเป็นประเพณีมีเมียหลายคน ซึ่งหนุ่ม ๆ ผู้ได้รับความศึกษามาแล้วอย่างฝรั่งร้องให้เลิก พวกหนุ่มเหล่านี้ได้ริบบนใหม่ คือ มีเมียลับ ซึ่งเขาเห็นว่าสมควรแก่คน “ศิวิไลซ์” สมัยใหม่ ซึ่งมีเมียออกหน้าแต่คนเดียวอย่างฝรั่ง

การมีเมียน้อยนั้น ข้าพเจ้าเชื่อว่าเปลืองน้อยกว่าเมียลับ เพราะว่า การที่จะหามานั้นก็ไม่ต้องเปลืองก็มากนัก ด้วยเหตุว่าหญิงนั้นโดยมากอยู่ในบ้านตนแล้ว ครั้นเมื่อได้เป็นเมีย หญิงก็คงอยู่กับในบ้านเดียวกับเมียหลวงนั่นเอง สำหรับเมียหลวงใช้สอยในกิจการทั่วไป ส่วนเมียน้อยก็ไม่ต้องรับความลำบากอันใจมากขึ้น และถ้ามีลูกด้วยแล้ว ก็กลับได้รับความอุปถัมภ์บำรุงมากขึ้นเสียอีก และถ้าเมียหลวงไม่มีลูก เมียน้อยก็นับว่าได้ถึงซึ่งความสุขเป็นอย่างยิ่ง

ส่วนเมียลับนั้น เป็นเหตุให้ชายต้องใช้จ่ายเปลืองมาก! ในชั้นต้นก็ต้องไปเที่ยวหาหญิงแก่ะไรคน ๑ ให้เป็น "เอเยนต์" ไปพูดจาล่อลวงหญิงที่ตนต้องการ ตามวิธีที่สื่อเหล่านี้ยอมเข้าใจใช้เป็นอย่างดี และถ้าหญิงนั้นมีความเต็มใจด้วย แม่สื่อก็จัดการตกลงทีเดียว และถ้าถึงเนื้อถึงตัวได้เสียกันแล้วอย่างที่มีมักจะเป็นอย่างนี้เอง ๆ กิจที่พึงทำต่อไปก็นับว่าไม่เป็นของยากเย็น มีอยู่แต่เพียงเข้าไปหาบิดามารดาของหญิงขอให้เงินเสียสัก ๔๐๐ บาท หรือถ้าบิดามารดาเป็นคนอนาถาจะให้น้อยกว่านั้นก็ได้ และข้อที่จะยกขึ้นพูดว่าลูกสาวได้เสียตัวเป็นเมียแล้วเช่นนี้ ก็ทำให้ราคาของหญิงนั้นน้อยลงได้มาก เพราะบิดามารดาของหญิงนั้นจำใจต้องรับเงินตามแต่จะได้ดีกว่าที่จะเสียลูกสาวไปโดยไม่ได้อะไรเลย! แต่ถ้าหญิงนั้นฉลาดไม่ยอมเสียตัว ก็จำเป็นจะต้องตรงไปหาบิดามารดาของเขาคำรองกันอย่างดีที่สุดที่จะทำได้ บิดามารดาที่เป็นหม้ายมักจะตกลงง่ายที่สุด เพราะว่าเขายากให้ลูกสาวไปเสียจากบ้านอยู่แล้ว หญิงที่เป็นหม้ายบางคนถึงกับใช้ให้แม่สื่อไปเที่ยวพูดกับชายหนุ่ม ๆ ที่น่าจะยกลูกสาวให้ เพื่อชักนำมาให้เกี่ยวข้องกับลูกสาวด้วยซ้ำ อย่างไรก็ตามปัญหาที่มีอยู่ที่ตรงจำนวนเงินเท่านั้น ถ้าให้มากพอแล้ว โดยมากก็เต็มใจจะให้ลูกสาว และบางรายถ้าลูกสาวไม่ยอมที่จะมีผัว ก็ถึงกับเขียนตีข่มใจด้วยซ้ำ

เมื่อจะตกลงได้หญิงมาสมประสงค์แล้ว กิจที่จะพึงทำต่อไปก็คือ เที่ยวหาเช่าบ้านหรือห้องสำหรับอยู่ และถ้าต้องรองตกลงกับบิดา

มารดาของหญิงเมื่อใด ก็พาไปอยู่ที่ซึ่งเตรียมไว้ นี่เป็นเสร็จพิธี
แต่งงานที่หญิงอันน่าสงสารนี้จะพึงได้รับในชีวิตของเขา

เมียลับเช่นนี้ ในระหว่างที่สามียังรักอยู่ก็มีความสุขพอ
ประมาณ เงินทองเพชรพลอยเครื่องแต่งตัวก็พอหา รถยนต์หรือ
รถม้าก็มีขี่เที่ยวเล่น สุดแล้วแต่กำลังของพ่อ แต่ครั้นความรักของพ่อ
แปรปรวนไปอยู่กับหญิงอื่น การอย่างหนึ่งอย่างใดใน ๓ อย่างนี้
ก็จะเกิดมีแก่หญิงผู้เป็นเมียลับ คือ ถ้าชายเป็นคนมั่งมี เขาก็ให้
หญิงอยู่อาศัยในห้องที่เช่าอยู่ต่อไปโดยลำพัง และให้เงินกินบ้าง แต่ถ้า
หญิงนั้นพอใจจะกลับไปอยู่กับพ่อแม่ก็ได้ และก็ให้เงินกินบ้างพอ
สมควร หรือถ้าชายไม่สู้จะมั่งมี เขาก็จัดส่งหญิงนั้นกลับไปอยู่กับพ่อแม่
และถ้ามีเงินพอและจำได้ เขาก็ส่งเงินไปให้บ้างเป็นครั้งคราว แต่ถ้า
ชายเป็นคนที่ใจหมิ่นพินชาติ เขาก็หาซื้อแก้ตัวสำหรับเลิกกับหญิง
แล้วไล่ให้ไปเสียจากที่อยู่

หญิงที่เคราะห์ร้ายเช่นนี้ ไม่มีหนทางที่จะแก้ไขป้องกันความ
ดูร้ายทารุณเช่นนี้ได้ เพราะว่าชายมิได้ทำสิ่งใดที่เป็นการนอกเหนือ
กฎหมาย จะฟ้องในฐานะล่อลวงร่วมประเวณีก็ไม่ได้ เพราะการที่
พ่อแม่ตกลงยินยอมทำให้หญิงเป็นเมียของชายโดยชอบด้วยกฎหมาย
แล้ว และส่วนตัวเองก็ได้อยู่กับชายมาแล้วด้วยความพร้อมใจ
ส่วนการที่เลิกหย่านั้นก็ไม่ได้ผิดกฎหมาย ตกลงว่าหญิงนั้นมีกรรม
เพราะว่า “กฎหมายผู้ชายทำ” นั้นไม่ได้เปิดโอกาสอย่างไรให้หญิง
ร้องทุกข์ได้ ถึงอย่างไรก็ดี หญิงนั้นก็ไม่สามารถที่จะร้องได้ ด้วยยังมี

ความอับอายเกินกว่าจะไปไขความที่ทำไว้ในที่ลับให้แจ้งขึ้นในศาลอัน
เป็นสาธารณสถานทีคนทั้งหลายไปมาได้

หญิงที่ถูกกระทำร้ายเพราะชายชั่วเช่นนี้ บางทีก็ต้องหนีไปสู่
อาชีวะอันเสื่อมศักดิ์ ซึ่งทำลายทั้งร่างกายและจิตใจของเขา
หญิงประเภทนี้เมื่อออกจากชายคนหนึ่งแล้ว ก็ตกไปถึงมือชายคนอื่น
ซึ่งชั่วร้ายใจทมิฬไม่ผิดกันตกต่ำลงไปทุกที จนที่สุดก็กลายเป็นหญิง
โคมเขี้ยว! สิ่งที่น่าเคืองที่สุดนั้นก็คือหญิงที่บริสุทธิ์ลูกสาวชาวบ้าน
นอกที่พอมีอันจะกิน แต่ก่อนข้างเวลาบาปบุญถูกล่อลวงเข้ามาใน
กรุงเทพฯ ๑ โดยความหวังตั้งใจว่าจะได้มาเป็นภรรยาขุนนางอะไรคน ๑
แต่รู้สึกได้เมื่อภายหลังเสียแล้ว ว่าตนถูกล่อลวงเข้ามาให้ได้รับความ
ลำบากยากเข็ญยิ่งกว่าทาส

การค้าหญิงสาวอย่างชั่วร้ายแสนสาหัสนี้ ได้กระทำกันอยู่ต่อ
หน้าเราทุกวัน แต่ดูเหมือนไม่มีใครจะได้นึกฝันว่าเป็นของน่าอัปยศ
ชั่วร้ายปานใด ที่การค้าขายเช่นนี้มีอยู่ได้ ก็เพราะว่าเราบางคนนึก
เสียว่าไม่ใช่วงการอะไรของเรานั้น ประการ ๑ และอีกประการ ๑
ซึ่งชั่วร้ายก็เพราะได้รับความอุปถัมภ์แห่งคนหลายคนที่อยู่ใน
ตำแหน่งสูง ๆ การค้าขายเช่นนี้จึงกำไรมากอยู่!

แต่คนที่ชั่วที่สุดนั้น คือพวกหญิงที่หากินโดยเป็นแม่สื่อ
ข้าพเจ้าได้ทราบเรื่องว่ามีอยู่คน ๑ ซึ่งหากินอยู่ทางนี้โดยปรกติ และ
มักพอใจที่จะอวดรูปของบรรดาผู้อุปถัมภ์เขา และในหมู่รูปที่เขาอวดนี้
มีรูปที่เรารู้จักหน้าตียู่หลายคน ! หญิงเหล่านี้ได้แอบแฝงเข้าไปใน

บ้านผู้ดีได้โดยอุบายต่าง ๆ ข้าพเจ้าเองได้เคยประกาศว่า ถ้าพบหญิง โหดเช่นนั้นในบ้านของข้าพเจ้าเมื่อใด ข้าพเจ้าจะถือกฎหมายไว้ในมือ เข็มเงินเสียให้สาใจและจะยอมทนค่าเสียหายให้ภายหลัง ตอนนั้นมา ข้าพเจ้าไม่เคยได้รับความรำคาญจากหญิงพวกนี้เลย ถ้าบรรดาเจ้าของ บ้านจะประกาศอย่างข้าพเจ้าบ้างแล้วก็คงจะเห็นผลได้บ้าง แต่บางทีก็ จะไม่สู้มากมายนัก เพราะหญิงแก่เหล่านี้คงจะหันไปหาพวกที่อยู่ห้อง แถว ซึ่งเป็นสำนักของพวกที่เป็นเหยื่อของมันโดยปรกติอยู่แล้ว

ยังมีทางอยู่อีกทาง ๑ แต่เป็นทางที่ยาก ก็คือสั่งสอนให้บรรดา บิดามารดารู้สึกความอัปยศเสียหายในการที่ขายลูกสาว แต่เมื่อความ โลกแห่งมนุษย์ยังมีอยู่หนาแน่นเช่นนี้ตราบใด และเมื่อยังนิยมการมี เมียลับซึ่งบรรดาหนุ่ม ๆ มีความประสงค์ที่จะซื้ออยู่เช่นนี้ การที่จะ คิดแก้ไขในเรื่องนี้ก็ยังไม่เป็นที่หวังได้อยู่ตราบนั้น

ก็ความชั่วที่เป็นอยู่อย่างนี้ จะไม่มีทางแก้ไขให้ดีขึ้นบ้างหรือ ? จะให้เสียงของข้าพเจ้าเป็นเสียงเดียวที่ร่ำพันอยู่ในป่าเปลี่ยวจะนั้น หรือ ?

บท ๑๑

ความหยุ่มหยุ่ม*

โคลนก่อนร้ายที่สุดอีกก่อน ๑ ก็คือ ความหยุ่มหยุ่มซึ่งเป็นผลโดยตรงแห่งการถือตนเป็นสำคัญ อันเกิดจากความสงบศึกและความศิวิไลซ์ ในเวลาสงครามคนเราทุกคนมีกิจอันพึงกระทำทั้งด้วยกายและด้วยใจมากเกินไปที่จะนึกถึงตน และที่จริงถึงแม้ว่าอยากจะนึกก็นึกไม่ได้ เพราะฉะนั้น ทุกประเทศที่สงบศึกมานาน พลเมืองแห่งประเทศนั้นจึงกลายเป็นคนถือตนว่าสำคัญยิ่งกว่าสิ่งอื่น เห็นแต่ประโยชน์ของตน มีความคิดแคบ ทั้งนิสัยก็หยุ่มหยุ่มมากขึ้นทุกวัน

ในประเทศเราเองก็ดุกกัน ก่อนที่เราได้รับความ “ศิวิไลซ์” ถึงเพียงนี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าความสำราญใจในเวลาปรกติของเรา คงจะได้มีแก่เรามากกว่าเวลาบัดนี้เป็นแน่ เพราะว่าคงจะมีได้ยกคนให้สูงลอยถึงปานนี้ นิสัยใจคออันหยุ่มหยุ่มอย่างบัดนี้จึงมิได้มีแก่เรา ต่อเมื่อความ “ศิวิไลซ์” จากยุโรปมาถึงเราเข้าแล้ว สอนให้เราารู้สึกคุณแห่งความ “ศิวิไลซ์” ในทางที่ให้ความสุขสำราญส่วนตัว เมื่อนั้นเราจึงได้รู้สึกขึ้นมาว่าเราได้ละเลยประโยชน์ส่วนตัวของเราไปนานไฉนแต่บัดนั้นมาเราก็มิได้เฉื่อยชา ประกอบกิจการทั้งปวงให้เจริญทันสมัย

* บทความพระราชนิพนธ์เรื่อง “โคลนคิดล้อ” บท ๑๑ “ความหยุ่มหยุ่ม” จากหนังสือพิมพ์สยาม (สยามออบเซอร์เวอร์) ฉบับประจำวันอังคาร ที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๒-๓

เพราะฉะนั้นในเวลาไม่ช้านัก เราทุก ๆ คนจึงได้ยกตนขึ้นไปลอยอยู่บนแท่นซึ่งเราได้ทำขึ้นไว้เองสำหรับตัวเรานี้ เราได้ถึงแล้วซึ่งความ “ศิวิไลซ์” และด้วยเหตุนี้เราจึงได้กลายเป็นคนที่มีนิสัยหยาบหยาบ

บุคคลที่มีนิสัยหยาบหยาบนั้น ความจริงเป็นคนที่น่าขัน แต่บางทีก็เป็นอันตรายได้ เพราะว่าเขามักจะเต็มไปด้วยความมั่งร่ำรวยกิจการใด ๆ ที่มีขึ้น ถ้าเขามีได้มีส่วนหรือเป็นตัวสำคัญอยู่ในกิจการนั้น ๆ แล้วเขาเป็นไม่เห็นด้วยทั้งสิ้น และเพื่อกันทางมิให้กิจการนั้นดำเนินไป เขาจะยับยั้งที่จะให้อุบายแม้จะเลวทรามปานใดนั้นก็หาไม่ และกิจการนี้ถึงแม้จะเป็นของสำคัญสำหรับชาติปานใด ก็ไม่ประหลาดอะไร ถ้าเขาไม่มีส่วนอยู่ด้วยและจะไม่ได้รับความสรรเสริญเฉพาะตัวเขาแล้ว คนหยาบหยาบที่ว่าเป็นต้องไม่เห็นด้วยทั้งสิ้น! ทั้งนี้เชื่อว่าเขาจะทำการโดยเปิดเผยก็หามิได้ เพราะการที่ทำเช่นนั้นถ้าไปเสียท่วงทีในการตอบโต้กัน ก็เป็นเสียรัศมีส่วนตัว คนชนิดนี้จึงพอใจทำการแต่ในที่มืด หรือจะใช้คำเปรียบให้สมสมัย ก็จะใช้ได้ว่าคนชนิดนี้พอใจชุดอุโมงค์กว้างดินระเบิดมากกว่าการประจัญบานด้วยดาบปลายปืนหรือยิงต่อสู้ด้วยปืนใหญ่

กิจการอย่างใด ๆ มีบ้างหรือไม่ซึ่งเริ่มขึ้นในสมัยนี้ ที่มีได้มีผู้ “ชุดอุโมงค์ทำลาย” เช่นนั้น ? การตั้งคณะเสียป่า ตามที่เราทั้งหลายย่อมรู้อยู่ด้วยกันแล้ว ก็อาจจะยกขึ้นได้เป็นตัวอย่าง แต่เรื่องนี้ขอยุติกันที่ เพราะข้าพเจ้าหวังใจว่าเป็นเรื่องเก่าแล้ว และจะไม่มีใครพ้นขึ้นมาอีก ส่วนความคำริชของกรรมกรราชธานีสมาคมนั้น ประสบ

สมัยที่เหมาะสมกว่าการตั้งเสียบ้าง ด้วยเหตุว่าได้เริ่มจัดขึ้นในเวลาซึ่งผู้ที่มีสติปัญญาทั้งหลายพากันรู้สึกยุทธภัยว่ามีอยู่เพียงใด แต่ถึงกระนั้นราชธานีสมาคมจะได้อุดหนุนจากคนชุกอู๋มองค์วางดิน ระเบิดที่มีอยู่ทั่วไปนั้นก็มีได้ อุทากรณ์ต่าง ๆ ยังมีที่จะยกมากล่าวได้เป็นอันมาก แต่จะยกขึ้นมาทำไม อ่านมันก็ไม่สนุกดอกไม่ใช่หรือ ?

บัดนี้ข้าพเจ้าจะขอถามท่านทั้งหลาย ว่าในการที่บรรพบุรุษของเราเมื่อ ๒๐๐๐ ปีมาแล้ว ได้พร้อมใจกันผลัดตัวออกหากจากความกดขี่ของเจ้าแผ่นดินจีน มาตั้งคณะเป็นใหญ่ให้นามว่าชาติไทยขึ้นนั้น มีลักษณะอันหลุมหลุมอยู่ในการนั้นบ้างหรือไม่ ? ในการที่พระร่วงเมืองละโว้ ได้ตกลงพระทัยจะไม่ส่งส่วยน้ำไปยังเจ้ากรุงขอมผู้เป็นใหญ่กิตติ เมื่อสมเด็จพระเจ้ารามาริบัติที่ ๑ พระเจ้าอู่ทอง ได้ย้ายมาตั้งราชธานีในกรุงศรีอยุธยา คือตั้งราชอาณาจักรไทยขึ้นได้ ในสมัยที่ขอมผู้เป็นศัตรูยังมีอำนาจอยู่นั้นกิตติ หรือในการที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชผู้ทรงเป็นมหาวีรบุรุษแห่งชาติเราได้ทรงกู้เมืองเป็นอิสระไม่ยอมอ่อนต่อพระเจ้ากรุงหงสาวดี และทรงกระทำยุทธหัตถีมีชัยแก่พระมหาอุปราชแห่งหงสาวดีกิตติ หรือในการที่สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงสถาปนาราชธานี ณ กรุงเทพมหานครนี้กิตติ เหตุการณ์เหล่านี้ ได้มีลักษณะอันหลุมหลุมบ้างหรือไม่ ? ข้าพเจ้าก็ไม่จำเป็นที่จะกล่าวว่าคำตอบปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นคำปฏิเสธทั้งสิ้น !

แต่ถ้าท่านจะพลิกอ่านพงศาวดารของเราดู ท่านจะเห็นได้วก่อนหน้าที่จะเกิดความพินาศฉิบหายแก่เราคราวใด ต้องมีสมัยเวลา

ที่คนเราเกิดมีความหุยมหิมยุงคิดร้ายซึ่งกันและกัน อันเป็นผลแห่ง
ความปรารถนาหาประโยชน์และความเป็นใหญ่ส่วนตัวทั้งสิ้น

การเช่นนี้ จะเป็นอยู่เฉพาะชาติเราก็หาไม่ได้ ย่อมเหมือนกัน
ทั่วไปไม่ว่าในยุโรปหรือเอเชีย ชาติใดก็ได้มีความสงบศึกมานาน
ชาตินั้นก็ย่อมหาความสำราญและประโยชน์ส่วนตัวทุกคน ความรัก
ตัวมีมากขึ้นความหุยมหิมจึงเกิดมีตามมา และถึงแม้ว่าคนเหล่านั้น
จะมักคุยโตต่าง ๆ เขาจะสามารถคิดกิจการให้ใหญ่โตเหมือนปากก็หา
มิได้ เมื่อกิจการทั้งปวงถูกมัดรัดแคบเข้ามาเพื่อประโยชน์อย่างเดียว
คือ ประโยชน์ส่วนตัวเช่นนี้แล้ว ก็ถึงเวลาที่ชาติที่แข็งแรงและเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกันจะก้าวเข้ามาล้างชาติที่มีแต่คนบัดซบ สำคัญว่า
ความเห็นของตนเป็นใหญ่ ไม่สามารถจะคิดอะไรให้ไกลไปกว่า
ตนเองได้

ข้าพเจ้าหวังใจว่า ท่านทั้งหลายไม่มีความปรารถนาที่จะให้ชาติ
ของท่านเลื่อนลอยไปในทางนั้นไม่ใช่หรือ ? เรายังมีอยู่พอที่เรา
ทั้งหลายจะยังตัวของเราไว้ เพราะว่าเรายังหาได้ลอยไปไกลจนเกิน
นึกไม่ แต่เราจะต้องช่วยกันจับพาย ๆ เรือของเราที่ลอยอยู่นั้น
ทวนน้ำขึ้นไปอย่างดีที่สุดที่จะทำได้ และเราจะต้องรีบร้อนด้วย

ข้าพเจ้าขอวิงวอนให้ท่านตั้งต้นในวันนี้ เพราะถ้ารอไปจนถึง
วันหน้าเรือของเราอาจจะเข้าไปใกล้แก่งผาเกินกว่าที่เราจะแก้ไขได้
ด้วยพาย

ท่านจะตั้งต้นอย่างไร ?

ไม่ลำบากเลย คือ บรรดากิจการใดซึ่งมีผู้ดำริริเริ่มขึ้น จะเป็นรัฐบาลก็ดี หรือบุคคล หรือสมาคมใด ๆ ที่มีความคิดมุ่งต่อประโยชน์แห่งชาติ อย่างเช่นคณะเสือป่าและราชนาวีสมาคมฉะนี้ไซ้ ขอให้ท่านพิจารณาดูกิจการนั้น ๆ ด้วยความคิดอันกว้างขวางและรอบคอบ ขออย่าให้ท่านคิดถึงกิจการนั้น ๆ ว่าจะประโยชน์อย่างไรสำหรับตัวท่านเลย ขอให้คำนึงถึงแต่ประโยชน์สำหรับชาติ แล้วและพยายามที่จะเชื่อว่า ถ้ากิจการนั้นเป็นประโยชน์สำหรับชาติแล้ว ก็ย่อมจะเป็นประโยชน์สำหรับตัวท่านเหมือนกัน เพราะว่าท่านเป็นอะไร ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของชาติหรือ? ถ้าชาตินั้นล่มจมท่านก็ต้องล่มจมด้วย เว้นไว้แต่ท่านจะเป็นคนชั่วลาดที่เอาตัวรอดจากชาติของท่าน ดังกะลาสีที่ขลาดหนีจากเรือของตนฉะนั้น แต่ข้าพเจ้าหวังใจว่า ท่านคงจะไม่เป็นไปได้เช่นนั้นเป็นแน่แท้

ถ้าท่านฝึกฝนตนเอง ให้คิดไปแต่ในทางที่ข้าพเจ้าวิงวอนนี้แล้ว ท่านก็จะรู้สึกถึงความหยุ่มหยุ่มหมดไปจากนิสัยของท่าน ดูจงบังตาที่หลุดจากตาท่านฉะนั้น และท่านจะแลเห็นการภายหน้าอันสว่างงามอย่างที่ท่านมิได้เคยเห็นมาแต่ก่อน! เมื่อมีของที่พึงปรารถนา ล้อหน้าท่านอยู่เช่นนี้แล้ว ท่านไม่รู้สึกหรือว่าควรจะพยายามปลดเปลื้องความหยุ่มหยุ่มที่มีอยู่ในนิสัย? ถ้าท่านยังมีได้พยายาม ข้าพเจ้าขอวิงวอนท่านทั้งหลายให้ลองพยายามดูสักทีเถิด

บท ๑๒

หลักฐานไม่มั่นคง*

ข้าพเจ้าได้ตั้งใจทั้งเรื่องนี้อย่างยิ่งด้วยเหตุว่าข้าพเจ้ารู้สึก
อยู่ดีว่าเป็นเรื่องลำบากที่สุดที่จะกล่าวมิให้ชาวหูแก่คนทั่วไปได้ แต่
ข้าพเจ้าจะพยายามอย่างดีที่สุดที่สติปัญญาอันน้อยของข้าพเจ้าจะทำได้
ถ้าและข้าพเจ้าได้กล่าวข้อความใด ๆ ให้ระคายเคืองแก่ท่านแม่แต่
เล็กน้อยข้าพเจ้าขอให้ท่านให้อภัยแก่ข้าพเจ้าผู้มีความตั้งใจอันดีนั้นเถิด

ข้าพเจ้าย่อมทราบอยู่เต็มใจว่า ท่านทั้งหลายทุกคนที่มีความ
ปรารถนาดีต่อชาติไทย ย่อมได้พยายามกระทำการเพื่อประโยชน์มาก
ที่สุด แต่พระมหากษัตริย์และบ้านเมือง แต่ว่าผลที่เกิดขึ้นไม่สู้จะดี
ดังคาดหมายทุกรายไป

ตามกระแสพระบรมราชาบาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ของเรา ท่านจะเห็นได้ว่าพระองค์มีพระราชประสงค์จะให้บรรดา
ข้าทูลละอองธุลีพระบาททั้งปวง ประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างอันดีงาม
ทั้งในทางราชการและในกิจการส่วนตัว หรืออีกนัยหนึ่งพระองค์มี
พระราชประสงค์ที่จะให้ข้าทูลละอองธุลีพระบาทนั้นมีหลักฐานมั่นคง
จริง ๆ ไม่ใช่ว่ามีแต่ตามผิว ลักษณะใดซึ่งมีพระราชประสงค์จะ

* บทความพระราชนิพนธ์ เรื่อง “โคลนคิดล้อ” บท ๑๒ “หลักฐานไม่มั่นคง”
จากหนังสือพิมพ์สยาม (สยามออบเซอร์เวอร์) ฉบับประจำวันพุธ ที่ ๑๒
พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๒-๓

ทอดพระเนตรเห็นในบรรดาข้าราชการ ลักษณะนั้นถ้ามีอยู่ในหมู่ประชาชนของพระองค์ทั่วไป ก็จะเป็นที่พอพระราชหฤทัยยิ่งนัก

อันบุคคลผู้ใด แม้จะติเลศปานใดในหน้าที่ราชการหรือในกิจการที่ประกอบเลี้ยงชีพก็ดี ถ้ายังเป็นที่ยกพร่องในกิจการส่วนตัว ข้าพเจ้าเรียกว่าเป็นผู้ที่มีหลักฐานไม่มั่นคง คนชนิดนี้ถ้าจะว่าตามที่ได้เห็นได้ในทางราชการหรือในกิจการที่เขาหากิน ก็ดูเป็นที่ควรจะเชื่อถือได้ แต่ความเชื่ออันนี้ย่อมจะเสื่อมไปในเมื่อเราได้มาทราบถึงความประพฤตินั้นส่วนตัวของเขาดูจ้อยค่าของนักเทศน์ที่แสดงความชั่วร้ายของการเมาสุรา ถ้าเราได้เห็นนักเทศน์ผู้นั้นไปเมามายกอดจูบเสาศาโลมอยู่กลางถนนแล้ว ก็จะหมดยกหน้าหงายทันที

ข้อนี้อุปมาฉันใด ในส่วนข้าราชการและคนที่ทำกิจการก็อุปมาฉันนั้น ข้าราชการผู้มีหน้าที่รักษาพระราชทรัพย์ ถ้าเป็นคนสุรุษสุร่ายเล่นเบี้ยชอบการพนัน ก็ย่อมไม่เป็นที่ไว้วางใจแห่งคนทั้งหลาย หรือผู้พิพากษาตุลาการผู้มีหน้าที่วางบทพระอัยการและพิจารณาพิพากษาคดีของประชาชน ถ้าเป็นคนที่ชอบสมาคมกับนักเลงก๊ดี ชอบเล่นการพนันในบ้านตนเองก็ดี ย่อมจะเสียชื่อเสียงความนับถือแห่งคนทั้งปวง หรือเจ้าของธนาคาร ถ้าต้องไปเที่ยวขอยืมเงินตามเพื่อนฝูง ก็ย่อมจะเสียคุณสมบัติว่าเป็นคนชำนาญในการเงิน หรือส่วนผู้ที่ทำกิจการค้าขายนั้นถ้าเป็นคนที่มีนิสัยพุ่มเพี้ยสุรุษสุร่าย คนทั้งหลายก็ย่อมไม่ไว้วางใจให้เชื่อของ ๆ เขาไปเป็นจำนวนมาก

บุคคลประเภทต่าง ๆ ตามที่กล่าวมานี้ ล้วนเป็นตัวอย่างของการมีหลักฐานไม่มั่นคง ข้อแก้ตัวที่ว่าความประพฤตินั้นตัวไม่เกี่ยว แก่ผู้อื่นจะทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ ไม่เกี่ยวไปถึงหน้าที่ราชการหรือกิจการค้าขายจะนี้ ฟังดูก็เพียงพอสำหรับผู้ที่ยกขึ้นแก้ตัวเอง แต่ไม่เพียงพอสำหรับคนที่เขามีฐานะจะทำติดต่อด้วยเลย เพราะว่าป็นธรรมดาอยู่เองที่คนเรา เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน ตนย่อมมีความปรารถนาที่จะทำการติดต่อกับคนที่ไว้เนื้อเชื่อใจได้ทุกสถานเท่านั้น

หลักฐานไม่มั่นคงในบุคคล เมื่อมีอยู่โดยแพร่หลาย ย่อมเป็นเหตุให้ชาวชาติอื่น ๆ ไม่ไว้ใจในชาติแห่งบุคคลนั้น ๆ ท่านไม่เคยนึกบ้างเลยหรือว่าที่การติดต่อในระหว่างเมืองเรากับต่างประเทศ ยังมีข้อมัดตัวเรายู่ออย่างน่าอนาใจนั้น เป็นผลแห่งการที่ชาวต่างประเทศเขายังไม่เชื่อถือในความมั่นคงของเรา การที่ต่างประเทศตั้งศาลกงสุลชำระคดีในระหว่างคนร่วมธงของเขาในเมืองเรานั้น จะแปลว่าอะไรได้บ้าง นอกจากความไม่ไว้ใจในเรา ?

เพื่อแสดงให้ท่านเห็นว่า ผู้ที่เขามีความคิดอันกว้างขวาง มีความเห็นในเรื่องการตั้งศาลชำระความคนร่วมธงในดินแดนของประเทศอื่นเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าจะขอนำถ้อยคำของ นาย เอช. เออร์เนสต์คาร์ล ที่ปรึกษากฎหมายในแผนกคลังข้างที่ของเจ้าแห่งไฮอูคูปต์คนก่อน ซึ่งเขากล่าวไว้ในเรื่อง “ประเทศราชใหม่ของอังกฤษ เรื่องอนาคตกาลแห่งไฮอูคูปต์ในกิจการที่ติดต่อกับนานา

ประเทศ” ซึ่งลงในวิลด์เซอร์แมคาซีนเดือนมีนาคม เขาได้กล่าวถึง
สัญญาว่าด้วยการตั้งศาลต่างประเทศตามที่ใช้อยู่ในเมืองไอยอคุดนั้น
ดังนี้ :—

“การที่ประเทศอันเป็นอิสระ ต้องถูกจำกัดการใช้อำนาจใน
ดินแดนอาณาเขตตนเองนั้น ย่อมเป็นเรื่องขัดขวางแก่การปกครอง
และรัฐสภาภิบาลอันดี บรรดาคติพิพาททั้งปวงในระหว่างชาวต่าง-
ประเทศต้องชำระในศาลกงสุลของเขา และบรรดาชาวต่างประเทศ
ไม่ยอมที่จะขึ้นศาลไอยอคุดในคดีที่มีชาวเมืองเกี่ยวข้องด้วยเลย

“เป็นการแทบเหลือวิสัยที่จะแสดงให้เห็นเข้าใจได้ว่าการที่เป็น
เช่นนี้ทำให้ยุ่งยากปานใด ทั้งยังชำระร้ายที่ยังมีชาวต่างประเทศใช้วิธี
พิเศษนอกเหนือไปจากทางศาลกงสุลของเขา คือ วิธีขอร้องไปยังทูต
เพื่อให้ช่วยเหลือในคดีของเขาอีกชั้นหนึ่ง

“ในการกำจัดความประทุษร้ายทางอาญา ย่อมมีข้อลำบาก
ยุ่งยากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุที่ต้องปฏิบัติตามคติกฎหมายข้อหนึ่ง ซึ่งบังคับ
ว่าสถานของชาวต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองไม่มีอำนาจ
จะค้นได้ เพราะฉะนั้นก่อนที่จะจัดการจับกุมตัวชาวต่างประเทศ จึง
จำเป็นต้องไปเชิญกงสุลมาด้วยเพื่อจะไม่ให้เป็นการผิดกฎหมาย จึง
เกิดความบกพร่องเสียหายในความยุติธรรมด้วยเหตุนี้เหลือที่จะ
พรรณนาได้

“การที่พวกผู้ร้ายชองสุ่มกันกระทำความฝ่าฝืนกฎหมายโดย
คบคิดกันในระหว่างบุคคลหลาย ๆ ชาติ ไปทำในที่อื่นเป็นของชาว

ต่างประเทศอีกคนหนึ่งนั้น ไม่เป็นของแปลกประหลาดเลย เพราะ ก่อนที่เจ้าพนักงานจะจัดการจับกุมได้ จำเป็นต้องไปเชิญตั้งเครื่อง-
จำนวนของบรรดากงสุลที่อยู่ในเมืองโคโร !”

ต่อไปอีกหน่อยหนึ่ง เขากล่าวว่า “แม้ว่าจะจับตัวผู้ร้ายได้ก็ยังไม่แน่ว่าจะต้องรับโทษทุกราวไป เพราะบางทีความผิดที่กระทำนั้นแม้มีโทษตามกฎหมายไอยคุปต์ก็ดี ไม่เป็นผิดตามกฎหมายของประเทศผู้ที่กระทำก็ได้ เพราะฉะนั้นในที่สุดก็เป็นอันรอดพ้นไม่ต้องรับโทษ”

การที่เป็นอยู่เช่นนี้ย่อมรู้สึกทั่วกันว่า เป็นการติดขัดเหลือสติกำลังที่จะผ่อนผันกันต่อไปได้ จึงบรรดาประเทศที่มีประโยชน์ในไอยคุปต์กระทำความตกลงกันในปี ค.ศ. ๑๘๗๖ ตั้งศาล “ผสม” มีทั้งศาลล่างรับฟ้องและศาลอุทธรณ์ แต่ประมวลกฎหมายที่ทำขึ้นเป็นพิเศษสำหรับศาลนี้เป็นอย่างตึง จะดัดแปลงอนุโลมใช้ไม่ได้สะดวก จึงทำให้ประโยชน์ที่ได้รับนั้นไม่เท่าที่ควรจะได้ และอาศัยเหตุที่ไม่มีผู้ใดอยู่เหนือที่จะดูแลจึงทำให้การของศาลนี้เดินช้ามาก แต่ศาลนี้ได้ตั้งขึ้นแทนศาลกงสุลต่าง ๆ ในแผนกความแพ่งเท่านั้น ส่วนคดีอาญาทั้งปวงยังคงเป็นไปตามเดิม

เพราะฉะนั้นจึงเห็นได้ว่า การตั้งศาลในอาณาเขตต่างประเทศนั้นเป็นของที่ไม่สะดวกด้วยกันทั้งสองฝ่าย เว้นเสียแต่จำพวกคนที่หาผลประโยชน์ในทางนี้ด้วยความมุ่งหมายส่วนตัว เพราะฉะนั้นเราจึงต้องยอมเชื่อว่า บรรดาประเทศซึ่งยังมีศาลกงสุลอยู่ในเมืองเราจะ

มีความเต็มใจเลิกถอนศาลในเมื่อเขาทั้งหลายรู้สึกไว้วางใจในความมั่นคงของเราได้

ในฐานะเป็นคนไทยที่มีความปรารถนาดีต่อชาติ ข้าพเจ้าเชื่อว่า บัดนี้ถึงเวลาที่เราสมควรที่จะได้รับความไว้วางใจของชาวต่างประเทศแล้ว เกียรติคุณของเราในนานาประเทศก็มีผู้เชื่อถือพออนุแล้ว และได้เลิกถอนศาลลงสู่ไปแล้ว ชาวต่างประเทศจะไม่มีเหตุที่ควรกลัวเลยว่าเราจะใช้อำนาจของเราในทางผิด

แต่การที่จะทำให้ชาวต่างประเทศเขาเห็นด้วยในข้อนี้ อย่างไรนั้นแหละ ยังเป็นปัญหา และเป็นปัญหาสำคัญที่สุดอันหนึ่ง ซึ่งเนื่องด้วยประโยชน์อันยิ่งใหญ่ของชาติเรา

ที่รัฐบาลจะรับรองอย่างเดิวนั้น ไม่มีประโยชน์เลย ตัวท่านและตัวข้าพเจ้าและเราทั้งหลายทุก ๆ คน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ๆ แห่งชาติไทยต้องพร้อมใจช่วยกันในเรื่องนี้ และทางที่จะช่วยนั้น ก็คือแสดงให้เห็นว่าเรามีหลักฐานมั่นคง ทั้งในแผนกกิจการที่เราทำต่อสาธารณชนและในกิจการส่วนตัว เราต้องไม่ประพฤติตัวเป็นคนหน้าไหว้หลังหลอก อย่าวางทำเป็นคนสุจริตแต่ในขณะที่ยังออกไปจากประตูบ้าน เราต้องพยายามเป็นคนสุจริตซื่อตรงในกิจการทั้งภายนอกและภายใน สุจริตในไตรทวาร ทั้งกายวาจาใจ เราทั้งหลายจงมาชวนกันเลิกเป็นคนหน้าไหว้หลังหลอก และเลิกความเห็นผิดที่สำคัญว่า ความกลับลอกและความไม่ตรงไปตรงมาเป็นลักษณะของคนฉลาด ความฉลาดแม้ไม่มีความดีและความสุจริตเป็น รากง่าอยู่แล้วก็อุปมา

เหมือนหนึ่งตีงาม ซึ่งก่อกั้นบนพื้นทราย ซึ่งไม่ซำก็ต้งหักโค่น
 แต่นี้ต่อไปความมีหลักฐานมั่นคงควรจะให้เป็อนุสาสนีสำคัญที่สุด
 ซึ่งสอนในโรงเรียนและในบ้านของเรา

๑ สหายเออยจงเงยหน้า เผยผ่านพะพานอยู่	และเบิกตาพินิจดู กำบังเนตรบ่เห็นไกล
๑ เปิดม่านแลมองเถิด เห็นแคว้นและแดนไทย	จะเกิดความประโมทย์ใจ ประเสริฐแสนตั้งแดนสรวง
๑ หัวใจจะได้สม เพ็ญอิสสระโปรง	เสวยรรมยะแต่ดวง ประชาเปรมเกษมสานต์
๑ ซื่อตรงและจงรัก เพื่อทรงดำรงนาน	ผดุงศักดิ์ภูบาล อิศเรศวรประเทศสยาม
-

ภาคผนวก

CLOGS ON OUR WHEELS

BY

ASVABAHU

Clogs on Our Wheels

Foreword

In the process of international intercourse it is perhaps inevitable that the wheels of a nation's progress should get many things attached to it, which may have been comparatively unimportant at first, but which, as time rolled on became of greater and greater magnitude until they become practically unbearable.

A fast driven carriage passing at high speed through a muddy road may get liberally splashed with mud, and may get a nasty accident through the horses slipping or falling, but its wheels would never have big lumps of sticky mud left on them at the journey's end, as all the lumps which may have got stuck to the wheels at some stages of the journey would have been naturally shed by the very rapid moment of the vehicle. On the other hand, a slowly driven carriage passing through the same muddy road may not get so splashed about, nor would it be liable to accidents through the horses slipping or falling, but its wheels would probably be liberally caked with large lumps of sticky mud which clog them and, besides being unsightly, may even retard the vehicle's progress.

This is what often happens with nations in going along the path of progress, or what many are apt to call civilisation. Take concrete instances Japan has moved along the path of progress with great rapidity. She has been liberally splashed in the process, but you will admit that there are few clogs on her wheels.

What about Siam ?

We deem it wiser to move with more circumspection, and, though our progress has been slow when compared with that of Japan, yet we have certainly been less splashed, and our car of progress still remains fairly clean, as far as its body is concerned.

But what about its wheels ?

There are on them clogs and clogs, and plenty of them. Our car can still move, but these clogs are certainly very much in the way, so that there will come a time when we shall find that we cannot move fast at all even if our very future depended upon rapid movement.

A wise owner, who finds big cakes of mud upon the wheels and bearings of his car, would naturally bestir himself to remove some of the mud before he has to undertake an important journey, would he not ?

Let us open our eyes and have a good look at all the clogs on our wheels of national progress. We shall find that some of these have been on for a very long time and that they would be rather difficult to remove all at once. But with patience and perseverance, we shall no doubt succeed in due time. There are some things which we could alter almost as soon as we like, since they only concern ourselves, whilst there are others which would be more difficult to alter since other people are also concerned about them beside ourselves.

Let us start with the examination of things which concern ourselves most of all. You will find some astonishing things, which will make you wonder why we have gone on having or doing them.

I. Unreasoning Imitation

The first, and also the worst, clog on the wheel of any nation's progress is undoubtedly unreasoning imitation. As I have already written at great length on this subject under the title of "The Cult of Imitation", there is no need to repeat here the arguments for and against it. Indeed, I have only referred to the subject again for the sake of completing my list of "clogs", for no list would be complete which does not include the biggest and the worst clog of all.

I have heard many wise men among the Siamese deplore imitation almost as much as I have. But I cannot recollect a single instance where a man has been bold enough to take the responsibility of discontinuing it. It reminds one of the futile arguments about disarmament which one read of in European papers before the war. Every country professed itself not only ready but eager to disarm, provided some other nation did it first! It is the same with imitation. Almost everybody who is, or has been, or fancies himself anybody at all has professed himself ready to stop imitating provided someone else did it first!

But whether you eventually decide to discontinue unreasoning imitation or not, pray look at what we have gained by it.

Now I come to think of it, it is not so easy to put in a few words what we have gained by imitation pure and simple, so I will choose the easiest way of getting out of it by saying that we have apparently gained a passport to the esteem of Europeans. The qualification "apparently" is placed here not inadvertently, but deliberately. What I mean to say is that we appear to be esteemed by the Europeans, but how far is that really the case. Let us figure it out.

The truth is that our country is still but little known to the people in Europe, and what they do know about us is sometimes nothing short of marvellous. While in Europe, I had often been

asked whether Siam was one of the native States in India, whilst in America a prominent citizen once enthused over the beauties of the River Irrawady and congratulated my country on its possessing "such a lovely stream. Yes, Sir!" To most people, Siam is a country full of White Elephants and nothing much besides.

Whose esteem then do we possess? Why, that of people who know us, of course. Well yes! But when those who know us can find nought but things to sneer at when they write about us, I do not call that the height of esteem, do you? Of course, there really are people who esteem us I hope, but these must be comparatively few in point of number and must know us really well.

That we still lack the esteem of the majority of foreigners seems, alas, to be a fact.

Why?

Because imitators, though often tolerated and liked, are seldom esteemed, which after all is only natural. It is human nature to look up to one's superiors, look level at one's equals, and look down upon one's inferiors. And what is imitation but a patent confession of inferiority?

Do you not think it would be worth while to try and get a measure of equality with other nations, and thus merit real esteem instead of the patronising pat on the back which has been and still is our portion? If you think so, then you must take your courage in your hands and try to be original sometimes.

But do not misunderstand me, please! I am not advising you to show that stale form of "originality" which is really imitation in its most banal form, I mean the sort of "originality" which has resulted in exchanging a real empire for a mock republic of the South American brand in a certain country not far from us! What I mean is this. Give your own countrymen a chance to be original sometimes, instead of always kicking every man who dares to suggest anything which "has not been done in Europe".

If you want to break yourself of the habit of unreasoning imitation, now is your chance, because at the present moment it is obviously impossible for us to imitate any of the Great Powers, and it is equally obvious that we cannot afford to arrest our progress and wait until our preceptors have stopped slaughtering each other.

As for the lesser powers, what is the good of imitating them? We shall not get any benefit from it that I can see; but on the contrary we only lay ourselves out to provide subject for more sneers from ill-informed globe-trotters, princely and otherwise. I really do not think the game is worth the candle!

Asvabahu.

---

asked whether Siam was one of the native States in India, whilst in America a prominent citizen once enthused over the beauties of the River Irrawady and congratulated my country on its possessing "such a lovely stream. Yes, Sir!" To most people, Siam is a country full of White Elephants and nothing much besides.

Whose esteem then do we possess? Why, that of people who know us, of course. Well yes! But when those who know us can find nought but things to sneer at when they write about us, I do not call that the height of esteem, do you? Of course, there really are people who esteem us I hope, but these must be comparatively few in point of number and must know us really well.

That we still lack the esteem of the majority of foreigners seems, alas, to be a fact.

Why?

Because imitators, though often tolerated and liked, are seldom esteemed, which after all is only natural. It is human nature to look up to one's superiors, look level at one's equals, and look down upon one's inferiors. And what is imitation but a patent confession of inferiority?

Do you not think it would be worth while to try and get a measure of equality with other nations, and thus merit real esteem instead of the patronising pat on the back which has been and still is our portion? If you think so, then you must take your courage in your hands and try to be original sometimes.

But do not misunderstand me, please! I am not advising you to show that stale form of "originality" which is really imitation in its most banale form, I mean the sort of "originality" which has resulted in exchanging a real empire for a mock republic of the South American brand in a certain country not far from us! What I mean is this. Give your own countrymen a chance to be original sometimes, instead of always kicking every man who dares to suggest anything which "has not been done in Europe".

Clogs on Our Wheels

II. Self-Abasement

Oh! The irony of it! We, who call ourselves the "Free People" are yet the slaves of a slavish habit, the habit of self-abasement!

I do not mind it in the least if you wish to place other people on pedestals, and they are welcome to stay there if they like sitting on giddy heights. But why must you also treat your own kith and kin as less than dust beneath the feet of those whom you like to honour?

Nothing that is done ever merits your wholehearted praise unless a Farang has had a hand in it. Your own people cannot be trusted to do a single thing right unaided. A man may have been to the best of schools and universities in Europe; he may have had the best of trainings in the best of establishments, and he may have had years and years of experience, but he need not think he is going to be trusted to do anything really important unless he could succeed in showing a white skin beneath a solar topee! It is only right and proper that the Europeans should think thus of themselves and their own race, but why do we Siamese think so too? Why do we forget that in so thinking, we really show a woeful lack of self-esteem, which no people could do without and continue as a polity?

As a matter of fact, however, the habit really arose out of our love of ease and convenience to start with. When first we started to adopt European methods in developing our country, it was but natural that there should have been comparatively few of our people who could employ such methods, and equally natural for us to engage Europeans for the task of showing us the way to do

things. The Europeans brought along with them habits of industry and capacity for hard work, which were greatly appreciated by the Siamese, who are in point of fact so much more indolent by habit. Our people, therefore, first begin to like employing Farang very much in same way as they liked the Chinese; that is to say, whilst possessing almost the same capacity for work as the Chinese, the Farang were undoubtedly very far superior in brain power. Therefore, the Farang proved convenient in that they not only helped to relieve us of a lot of hard physical labour, but they also relieved us of the trouble of having to think as well. One paid the cash, and the Farang did the rest !

This habit of mind, originally the outcome of indolence more than anything else, soon developed by degrees, until it became what it now is, namely the fixed idea that to have anything done at all well, it must be done by a Farang. The logical consequence is the exaltation of the Farang to undreamt of heights and the abasement of the Siamese to almost the lowest depth, which is the reason why half-casts prefer to wear the dirtiest of duck trousers rather than the finest silk *phanung*, as they want to be thought almost as good as Farang and therefore superior to the Siamese ! Even some of the Siamese disguise themselves in trousers for the same purpose !

To a certain extent, the fault lies at the door of the earlier batches of students who went out to Europe to be educated. It cannot be denied that it was a move in the right direction to send students out to Europe, since the idea was that they should acquire accomplishments to enable them to do the same sort of work for which we had to employ Europeans. Those earlier students certainly did acquire European accomplishments of various descriptions, but the ones most in evidence happened to be in the way of enjoying themselves like "Farang". That is to say, they shot inoffensive

birds and drank brandies and sodas, and thereby ruined both their physiques and their brains. When in addition to this, they also reverted to the indigenous habit of indolence,—Well, they would have done better to have stayed at home ! These unfortunate examples only helped to strengthen the idea that our own people were incapable of raising themselves to the level of the Europeans in doing any sort of useful work. On the contrary, they established their reputation as mere boasters and nothing else besides !

This unfortunate experience naturally served to make our people underrate their own capabilities more and more, so that Farang became employed for even the most trivial kind of works which could have been equally well accomplished by Siamese at about half or one third of the salary !

How much longer is this undervaluation of the capabilities of our own countrymen to go on ? What is the use of sending big batches of students to Europe every year if we will not trust them with any responsible work ? What is the use of education in our own country if our own people are not to be anything but underlings ?

I must, however, warn my readers that I am not aiming these questions at the Government in particular. Indeed, to be just, several Government departments are already showing us the right way. For example with the exception of certain scientific advisers, there are now no Europeans in the Army, and very few in the Navy, whilst the recent appointment of a Siamese medical man to the post of Chief Surgeon in the Navy also shows a distinct move forward in the right direction.

These words are, therefore, addressed to you who are the Public. For so long as you continue to show more trust in the capabilities of other people than your own countrymen, so long will the Government have to continue employing foreigners, since

the Government must after all do everything to maintain the Public's trust.

You should not forget that every patriotic man would naturally have his own country's interests at heart above the interests of all others. Therefore, would it not be absurd to expect foreigners to have the interests of Siam at heart as much as we ourselves? And therefore, if we Siamese could be allowed to work for the welfare and progress of our own country, would it not be better for the country?

Ask yourselves these questions, if you please.

Asvabahu.

Clogs on Our Wheels

III. Exaggerated Veneration for "Letters"

I am not really sure where we originally got our exaggerated notion of the sacrosanctity of "Letters" from. Suspect it is from our friends the Chinese, because their trust in everything written and printed is almost pathetically childlike. The way in which Chinamen conscientiously pick up every scrap of paper with characters on it, to be properly burnt in specially constructed ovens, is also quite remarkable.

Being aware of this simple, childlike trait in the Chinese character, agitators and leaders of secret societies make good use of it by writing or printing everything they wish people to believe, and they have nothing to do but to distribute such writing to be reasonably sure of attaining their own ends, since no amount of reasoning would serve to convince a Chinaman that what appears in writing could be anything but the truth. Of course, the spreading of things by writing is a game at which two could play, but it is the man who is first in the field that gets first believed, which is the reason why the seditious writings of agitators usually have more chance of getting believed, as those in authority usually confine themselves to contradicting rumours. But since such rumours have usually had time to be at work long before they ever reach the ears of the authorities, official denials and contradictions are very much the nature of anticlimaxes, and fall on practically unbelieving ears.

Letters have been made use of in this way since ancient times, and are still used in the form of newspapers, which have sprung up like mushrooms all over China. As all the officials are or were mainly *literate*, who would think it beneath their dignity to write anything but classical poetry or compose edicts of equally classical

prose, quite beyond the comprehension of the ordinary Chinaman, practically all Chinese newspapers are naturally against the Government.

It is, in a way, very similar in Siam. Most of the best educated and most capable men of letters are employed in the Government service, and have no time for anything but very occasional contributions to journals. Those who do write regularly are, therefore, either men of very indifferent education, or dismissed officials with mountains of grievances against the Government. That is the reason why the tone of most Siamese journals is distinctly against the Government.

To begin with, Siamese journals were against the Government because of the dismissed officials aforesaid, who naturally desired to get a blow in at the Government which has dismissed them. Later on, however, it came to be a sort of established custom for those who write to journals to be against the Government, no matter whether they had any personal grievance or not. As these people as a rule write the most banale things, or sometimes even most arrant nonsense, it would seem scarcely worth while to give them the honour of criticism, but owing to that regrettably exaggerated sense of veneration for everything that appears in writing, one could not altogether ignore the pretensions of these so-called journalists.

Letters were invented to provide a medium for recording men's thoughts, and to communicate such thoughts from one man to others in a form more convenient for transmission than speech. This being really the case, it should be the author rather than the writing that merits one's esteem. That is to say, it ought surely to depend upon the character of the writer whether the things he writes should be given credence or not. If we can and do discriminate between the words spoken by a man of good standing and those of a drunken tavern talker, why on earth should we pay exaggerated

reverence to everything that that same drunken fool chooses to write? It may be all very well for us to pay due respect to writing at that period of our history when only a very limited number of learned pandits could read or write; but now, when practically every man who could hold a pen could write, is it not time to stop paying exaggerated respect to every form of writing, no matter whether such writing expresses sense or nonsense?

It is all very well to prate about freedom of the Press and all kinds of idealistic things, but I beg to invite your attention to something which may perhaps have somewhat escaped your notice.

In Europe and America, where there are party politics of the best type, the journals usually belong to one or the other of the political parties. The effect of this is to put a limit upon the journals' criticisms to a certain extent. That is to say, while the A party is in power, all the journals belonging to that party make it their business to support the Government, while the journals of the B party who are in Opposition make it their business to criticise the Government. Suppose then that the B journals are successful in leading Public Opinion into thinking A in the wrong, the Public would return the B party to power, and the B party would then have to practice what they preached. If, when in power, the B party could not do better than repeat the same mistakes as the A party, they would look rather foolish, would they not? That is why the B journals have to be careful, while their party was in Opposition, to limit their criticism only to such things as they know their party will be able to do if they get into power instead of A.

In countries where there are no party politics, things must necessarily be different. The journalists know that they will never have to bear the responsibility of putting into practice the theories that they so glibly preach, and as it is always easier to criticise than

defend, and easier to destroy than to create, such irresponsibles are therefore practically always critical and destructive.

Such being the case, is it well for us to give too much belief to everything that the journals choose to say? Are we not paying a very poor compliment to our own intelligence when we allow ourselves to blindly believe everything that appears in local papers, without even troubling to consider the motives of the people who write the articles or correspondence?

You will perhaps say that you have to read what is put before you, and that if such informations and writings are not of the best, it is not your fault. But it is your fault! If you do not like to read trashy news and irresponsible vapourings of disappointed, dismissed Government servants, you need not do so. And if the newspaper editors know that you do not like such things, it would be their business to find better things for you to read. When they find that it does not pay them to print trashy news and irresponsible articles, they will be sure to try and get better news and better articles.

It is for you, the readers to say what sort of news and articles you like, and if you do get them, it is really your own fault for being satisfied with reading inferior stuff.

Trying as we are to march with the times and be as modern a people as we possibly can, do you not think it time for you to get rid of that exaggerated respect for "Nangsu", which is a relic of ancient times? It does not matter what they say and think in China or among the Chinese community; if they choose to go on holding to their ancient, out-of-date custom of making "Letters" into a sort of joss, and of calling every scribbler a "professor" (Sin-Sé), let them! We Siamese are surely not bound to keep step with China! Let us rather be sensible and put Letters and writers in their proper

scheme of things. Let us use discrimination in reading what is written and printed, whether in books or journals, and accept only such things as our intelligence tells us to be good and true. It is only in this way that we shall be able to take our places as fit members of the community of truly civilised men.

Asvabahu.

Clogs on Our Wheels

IV. Clerkism

Another outcome of that exaggerated valuation of Letters mentioned is what I might call "Clerkism", for want of a better short title.

As the result of the establishment of schools all over the country, which provide better opportunity for men and women of all classes to learn to read and write, a result has appeared which is already proving to be very annoying, and may cause even greater annoyance, not to mention worst disadvantages in the near future.

Every boy who passes out of school fully expects to get employment as a clerk, or a secretary, with rapid promotion to follow. All who have been to school would disdain to put their hands to any other work but "clerking". I have personally come across several youngsters, bright and intelligent, who might easily have made themselves useful had they not been hampered by that unfortunate hankering after what they are pleased to call "office work". It is no use telling such boys that they might make themselves more useful by going back to their fathers' homes and help them in their work of cultivation. Their answer is always that they had been to school and did not wish to waste their time in labour which could be done even by illiterate people. Besides they did not want to forget all the knowledge they had gained in school. That is why they prefer to starve on a beggarly 15 or 20 Bahts a month in Bangkok rather than go back to help produce the country's wealth.

It is quite wonderful to think of what these people are willing to endure for the sake of obtaining and holding their clerkships. On 15 Bahts a month, a clerk manages to dress in fine silk **phanung**, white coats, and felt hats, while he must also have silk Chinese trousers for ordinary wear when out of office hours; he also manages

to go to cinematograph shows at least twice a week, enjoy himself in cookshops, and on the top of all these pays rent for a room (or perhaps he does not do this?) When he gets a rise to 20 Bahts a month, he even gets married. (I must explain, in parenthesis, that when I say "gets married", I am only putting it euphemistically, because these "marriages" are very often of the most temporary and ephemeral character! But more of this later on in another place, because it is one of the "Clogs" to be brought to your notice by itself.)

Of course, I quite understand that a young man, who has been customed to the gaiety of the City would find it extremely dull at his paternal homestead somewhere in the Country. But to say that he is remaining on in the City because he would thereby be able to make himself more useful to his Fatherland is absolute nonsense. Any man with a grain of common sense must surely understand that for a country like Siam, the agriculturist and cultivator is much more likely to contribute to her wealth than the clerk, who after all is as much an instrument as the pen or the typewriter that he uses (or misuses). As a producer his value is very low in comparison to what he consumes. And yet the clerk thinks himself superior to the farmer, and the worst of it is that we others go on allowing him to think it too!

When will our young men understand that it is quite as honourable to be a farmer, a cultivator, or an artisan, as it is to be a quilldriver? Why will they not learn to realise the dignity of labour other than by the pen or the typewriter?

The answer is again the same as before, namely that it is the fault of all of us combined, and not of the young men themselves in particular. So long as we show by various ways that we consider the clerk a step higher in the social scale than the farmer, the cultivator, or the merchant, so long will our youth continue to fix their ambitions upon "clerkism". Not only this, but there are always many eager

and willing to help find openings for embryo clerks, while there are only comparatively few who are as willing to smooth the way for embryo farmers, artisans and other equally useful workers. That nearly every office is overstaffed with clerks will be quite apparent to even casual observers. Obviously, such overcrowding cannot go on indefinitely and every office is bound to clear out some of its surplus clerks now and then, to make room for new candidates.

And what about those clerks who are thus cleared out? There lies the tragedy. A fellow who has passed several years of his life doing the futile work of a clerk is little fit for anything else. Had he been of use he would have passed to some higher post instead of being weeded out. What is such a man to do? He cannot turn farmer for several reasons, chief among which is his own false pride. He thinks it beneath his dignity to find employment with a farmer, whom he would probably think of as "a low common person"; he could not very well become an owner of a farm himself, because he would not have been able to put anything by out of his meagre salaries after having paid for what he called necessaries during his clerkship; but perhaps the principal reason against his turning farmer really is that he cannot make up his mind to leave the city for some dull corner in the "Back of Beyond". So the superfluous clerk remains in the City, makes futile attempts to get another clerkship, gets a temporary one if lucky, but is soon out of job again. In the meantime, he gets older, and employers prefer young clerks; so his chances get less and less, and it is a mystery how he manages to exist at all. If he is an honest fellow by nature, he finally snuffs out in some obscure corner, unloved, unmourned, unknown, unnoticed, a futile end to a futile life! If, on the other hand, his desperate straits lead him to adopt the paths of dishonesty, he may have a fairly exciting time for a bit, and then the criminal court knows him, the prison houses him for a while, and after that oblivion! A sad end in either case.

Would it not then be wiser to teach our youths to look for

something of better promise than clerkships? Would it not be better to teach them to appreciate the dignity of being active producers of wealth for the country, such as farmers, cultivators, artisans, and merchants? Do you really believe that our youths would serve our country more usefully if they all became clerks? How shall we get rice and other forms of wealth if we do not encourage producers?

You could really help a good deal with your opinion, because no matter how superior a youth may consider himself, the opinion of others is still of some moment to him. If public opinion would only recognise at least the equality of the farmer, the cultivator, the merchant, and the artisan to the clerk, instead of putting the clerk on a false pedestal, it would be of some help.

Will you not help in that direction?

Asvabahu.

Clogs on Our Wheels

V. False Ideas

Having mentioned "Clerkism" naturally leads me to speak more generally of other false ideas which, though they may appear trivial matters when looked at separately, nevertheless combine to form clogs on our wheels; but since I do not wish to occupy too much valuable space, I will try and include several of such false ideas under this one chapter.

By far the most curious is undoubtedly the idea that you can make a savage and a beast of yourself generally, if you can excuse yourself by saying that you are following "European custom"! For example, when a fellow wants to get drunk, he calls a few friends together, and they then "toast" each other until all fall under tables and chairs and lie about on the floor or even the ground like slaughtered beasts. Again when a fellow tells a downright lie, he pats himself on the back and calls himself "pretty smart!" When he wants anything that does not belong to him, he simply annexes it with the excuse that he is acting as a "Free and Independent man, who is not going to be bound by any effete custom of the natives". When he has any personal grudge against any man, he thinks himself deserving of sympathy if he goes and shoots the man down, "because that is what they do in America". These may seem exaggerated instances, but I quote them in order to show to what lengths some people have gone owing to a false idea.

It is not necessary for me to trace for you how such a false idea arose, as it has already been done by His Majesty the King in the article which he contributed to the April number of "Samudasar". Without a doubt, contact with low-classed Europeans have had most unfortunate results upon the morality of our youth, who call themselves

educated. It is really the same as the "Fire-Water" method of civilisation among the Red Indians, though it is lucky for us that we have an enlightened Religion, which has undoubtedly been the means of restraining a large proportion of our people from utter degeneracy like the poor Red Indians, who do not possess the same advantages.

Do you not feel that such a false idea of morality is really something of a disgrace to the fair name of our nation? If you do, then I hope you will consider it a duty towards your country and your nation to put an end to it. Such false ideas can only survive when those who hold them are tolerated. If we give them all plainly to understand that we will not tolerate them, they could never go on.

There are lots of people who are not so bad as the extreme examples whom I have quoted, but still they are also offenders. There are many people, otherwise intelligent and capable, who think it the right thing to entertain callers with whisky instead of tea, because they believe that to be the usual custom among the best European society. They have apparently never heard of that custom called "Afternoon Tea". I personally know of a worthy man, who is almost physically unable to endure alcohol in any form, but who nevertheless always entertains his callers with whisky. When asked why he did it, he said that he did not wish to be called stingy, as wherever he had been to call, he had almost invariably been entertained with whisky. What an ordeal for a man who cannot enjoy alcohol! And the man suffers it uncomplainingly, because he thinks it is the right thing to do to retain the respect of his friends.

Things have come to a pretty pass indeed if one cannot retain the respect of one's friends except with the aid of "John Dewar", or even inferior brands of whisky! Do you not think here is something wrong in that?

Another false idea that is firmly fixed in the minds of a certain class of people is that when one is a lawyer, one will enjoy the protection of the Law even when one breaks it. I actually know of a man, who took up the study of Law solely for the purpose of knocking another man's head. He actually passed his examination, and actually did try to commit the assault intended; needless to add, he is now actually in prison! So long as there is such a false idea about the "Majesty" of the Law, the dignity thereof is not much enhanced thereby, is it? Therefore, I must, even at the risk of repeating myself, ask you once more—Is this as it should be? If your answer is in the negative, as I hope, then will you not help to explode another false idea? If you care for the dignity of the Law, and want it as a real protection to your Life, Person, and Property, you must help in setting a stern face towards those who would dare to exploit the Law for their own personal ends.

Finally, there is that false idea of Freedom, which some people explain as the licence to do and say everything that they personally desire, no matter how wrong or how offensive such a thing may be. Such people usually make themselves as offensive as possible to others, and when they are more than drunk half the time, they then become physically unendurable. Whenever contradicted, the self-appointed upholder of Freedom usually becomes foul and abusive, and most disgustingly personal in what he is pleased to call his replies to "native ignorance". That he himself is a vulgar brute and an ignorant braggart, with the accomplishments of a mere parrot for repeating scraps of wisdom which he himself does not understand, does not enter his brain, too fuddled as it often is by poisonous alcohol!

How much longer are we, who are the real Free citizens of a Free nation going to tolerate these filthy desecrators of the name

of Freedom? We need not stand them for a moment, if we all make up our minds not to do so! We do not want the brand of Freedom that such ignorant boors display. We have already got a more dignified Freedom of our own which, let us hope, we shall be able to keep intact for all time.

Asvabahu.

Clogs on Our Wheels

VI. False Dignity

As I could only manage to include within chapter V three of the false ideas that I really wanted to bring to your notice, I present you with one more of them here in this chapter, and shall present another one in the next.

The subject to be treated here is False Dignity, the dignity that makes a man ridiculous in the eyes of disinterested onlookers. It is the special attribute of the present day product of so-called civilisation the self-appointed "intelligent and educated man", who puts a fictitious value on himself and his own capabilities, far in excess of the real value that he possesses in the eyes of other people. This makes him consider himself not only equal to, but far superior to, practically everybody else around him, and therefore makes him assume that false dignity which only makes him still more undignified, if not altogether ridiculous, although his conceit is like a bandage before his eyes and prevents him from seeing himself as others see him! Such a conceited, self-sufficient person is also very narrow-minded and petty, and, apart from making a clown of himself, may even do some measure of mischief in that he may sometimes be the means of putting obstacles in the way of schemes of national importance, which he himself is too petty-minded to appreciate. But this latter belongs to the serious aspect of pettiness, of which I shall treat by itself in a separate chapter. I intend here only to touch upon the more ridiculous side.

It would take up too much space to review at length the various circumstances which contributed to the building up of the idea of false dignity. Suffice it then to say, that it is the outcome of individualism, fostered by the growth of civilisation, which

teaches man to think himself the most important and wonderful thing in creation. The doctrine of equality, which is but imperfectly understood by the people who talk the loudest about it and mislead others about it, is undoubtedly responsible for the ridiculous ideas prevailing on the subject of false dignity. To limit our field of examination, I will confine myself to what may be observed in Siam only.

It is not so very long ago, when some of the vernacular journals began to preach what I should call the "Doctrine of Disrespect". Without going into any details, it would be sufficient to sum up the most important points only which were :

(1) Every man is equal by birth to begin with, and the inequality only appears later on through each individual's own capabilities; therefore,

(2) To pay respects in any form, whether by saluting, bowing, or speech, is to show servility incompatible with the dignity of an intelligent man.

As a theory, it sounded all right, as most theories do; but when it came to be carried into practice, it soon became apparent that it was almost, if not entirely, all wrong. The fault, of course, lay with the preachers, who were too narrow-minded to apply the theory in a broad and elastic way. The doctrine, not being an indigenous institution, failed to be understood by the self-constituted preachers, who were the Siamese and "semi-Siamese" journalists already mentioned in a previous chapter. When, in addition to these journalists, these happened also to be a certain number of Government officials who, with that mistaken zeal that characterises the products of modern education, also took it up, the doctrine obtained a firmer footing than its merits warranted.

Thus it was not long before it became quite recognised, that to show one's self a man of education and intelligence, one had to be a regular boor, with no respect or reverence for either age or

superiority. Worse than that, any man going to call at another's house, even out of pure personal friendship, was at once dubbed a "Sycophant". As for paying respects to anybody, the thing became so utterly out of fashion that even saluting one's own parents became an act of sycophancy. At the time when the doctrine may be said to be at its height, people were so afraid of being dubbed sycophants, that everybody almost avoided everybody else, and the disorganisation in the social life of Bangkok especially became so marked, that it would almost have been preferable to get away and live in the middle of the Sahara Desert, where one would at least have been free from the terribly searching eyes of the High Priests of Anti-Sycophancy ! The thing of course became unendurable, and several worms began to turn. Then by a stroke of good fortune, something happened. I will not go into details about it, because I do not want to hurt anybody's feelings; but it will be sufficient to say that the thing which happened also broke up the tension, and Anti-Sycophancy, as a militant doctrine began to decline forthwith.

It is really ridiculous what a fuss some people will make about the mere act of showing respect. Many members of the Wild Tiger Corps would probably still remember the question of saluting that agitated us at the beginning of the Corps' foundation. One or two "big seniors" grew quite huffy, because they not only got no salutes from their juniors, but even had to salute those very juniors themselves on parade. That the juniors happened to be superior officers, while they themselves happened to be privates in the Corps, was apparently a fact that was deemed unworthy of serious consideration !

The reader may, however, take comfort from the fact that our country does not hold the monopoly in false dignity. In England, according to the papers that arrived by a recent mail, a vigorous correspondence was being carried on in the *Evening Standard* under the heading of "The Etiquette of Saluting". One writer

calls it "the sign of the servility of the man for the officer, which may formerly have been necessary, but which, with the growth of intelligence, has long since ceased to be necessary, or even desirable". The same writer also goes on to say, that "it grates on one's nerves to salute men whom in private life one would never dream of asking within one's house".

To these observations of a typically petty-minded person, Mr. Keble Howard in his "Motley Notes" in the *Sketch* administers such an admirable rebuke, that I cannot resist quoting his words, for the benefit of our own "intelligents", as follows :

"This gentleman, of course, entirely mistakes the whole meaning of the matter. The salute is most certainly not a sign of servility of the man for the officer, nor does it matter twopence what your personal opinion may be of the man you salute. The salute honours the man who gives it more than it honours the man who receives it. The man of right feeling is conscious of a thrill of pride when he salutes his superior officer. Everybody, or almost everybody, who has even given a salute knows that. And why is it? Because the salute means : "I do this in token of my allegiance to the King and the King's Forces. I am one of the men upon whom you may rely in battle, and I show you by this token that you may rely on me to the full". That is what the salute means. Away with the bourgeois thought that there is anything personal or servile in it! For heaven's sake, let us grasp the chance this war has given us of being, if only for a period, great-minded".

The above words, though addressed to Englishmen, might almost have been written for us Siamese. I hope you, my readers, will help me to make them reach the right people, those who make themselves so ridiculous by standing upon false dignity.

No man is so great but that he has someone or something even greater than he, to whom, if he be of right feeling, he will

give respect. Even Our Lord Buddha, who to us is the very highest of all Human Beings, regularly paid proper respects to the Divine Law that He Himself taught Mankind. Our King, who is legally the absolute Sovereign Lord of all of us, than whom no man is higher in Siam, not only pays due respects to his religious preceptors, but also to all who wear the Yellow Robe of the Holy Brother; he salutes all his elder relatives in the usual manner by "wai-ing"; he salutes regimental colours and naval ensigns, while everyone who salutes him as he passes in the streets gets a salute in return. Does anyone suggest that His Majesty loses even the tiniest bit of his dignity by thus giving such salutes? On the contrary, every time the King salutes anyone, it but enhances the king's own dignity, since he is demonstrating one of the kingly virtues so admired by ancient sages, namely the virtue of humility. And no matter where you go to, you will find humility to be a virtue that is admired by every man and woman of right feeling, and one that cannot but help to endear the person who practises it to everyone with whom he may come into contact. It is only the man with a shallow mind and a shallow knowledge of right and wrong, an imperfectly educated person full of conceit and pride unjustified by any real capability, that requires to bolster up his many shortcomings with a false dignity that merely covers him like an ill-made cloak, which only makes the wearer absurd and ridiculous.

It is unfortunate, that the pompous fool, who is the most careful about his personal dignity, is always the last person to appreciate what a ridiculous clown he makes of himself. That is why it would be really a kindness for no others to help him to realise the true dignity of humility.

Asvabahu.

Clogs on Our Wheels

VII. False Poverty

Here is another false idea, which I consider somewhat more serious than the one already mentioned in the last chapter, because at a first glance it appears to be a true one.

False Poverty, the false idea here referred to, is really the outcome of that narrow outlook on things in general, which in its turn is the outcome of selfishness resulting from civilisation, which is itself the result of peace. It is always the same everywhere. Where there has been a long period of peace, people have had time to think of the pursuit of pleasure and for the gratification of self, so that they have grown selfish; their outlook on life and things in general have become narrower and narrower, until nothing to them become so important as their own selves. In a way, I agree with some of the German writers who say that War is actually a blessing in disguise, because War compels one to think of something bigger and greater than one's own self. War certainly rouses people from that dream of self interest, from which it is extremely difficult to wake, except with the thunder of guns or the points of bayonets !

The chief result of peace is security, and with security comes the leisure to seek for personal pleasure and enjoyment. And every kind of pleasure has to be paid for. From this has grown the false idea of poverty that is present amongst a great number of us modern Siamese, principally in Bangkok. Not only in conversation, but in several newspaper paragraphs, one hears loud laments about the extreme poverty of the Siamese. Such complaints are usually accompanied by comparisons with other nations, including the enumeration of the various "civilised institutions" we still lack, the various things we are still unable to accomplish; sometimes we are favoured with

suggestions as to how things might be improved, though more often our grumblers only content themselves with merely grumbling without offering any suggestion; but the conclusion is invariably the same, namely that "the Government ought to do something!"

Are the Siamese as a whole really poor?

I have elsewhere expressed it as my own individual opinion that they are not, and nothing has occurred since to make me alter my opinion. It appears to me very easy to prove this contention, as several things tend to prove it. Let me bring only two of them to your notice:

(1) In our country, no one has ever been known to die of starvation.

(2) The trains from the provinces still bring in loads of passengers, who have come to Bangkok to put their money into the pockets of the Huey and Gambling Farmers. It is obvious that if people are starving, they would scarcely be able to continue doing so.

If these proofs still leave you unconvinced, I beg you to take a walk along the streets and find me even one single person, who is wearing tattered clothes out of necessity! Do not bring me a professional beggar, because his tattered clothes are only a sort of costume, which he adopts for business purposes. I know of a beggar who has got a good sized room, for which he pays rent regularly, and whose daughter actually wears jewellery! You would find things very different in London, Paris, or New York, where you do see a lot of **real** poverty not five minutes walk from the most aristocratic quarters. I hope you will take my word for it, because I have been to those three cities, and I know what I am talking about. Just a short walk through one of the slums of such a city would convince you, that our so-called poor people in Bangkok are quite rich in comparison to the people you see there. If you do not believe me, ask any respectable European or American, and he will confirm my statements.

As for our people in the provinces, I still maintain that they are not poor. To be really poor, one must absolutely lack even the necessities of life. Our provincial people do not lack necessities; they have got decent roofs over their heads, and ground to till and cultivate; they have ample provisions all the year round, have their pigs and fowls, and a great many possess cattle and waggons. It is true that they have not got much money as a rule, but money is not a necessity where people grow everything they want for food, where the materials for building and repairing houses are ready to hand provided by kind nature, and where the few things that do not grow wild or are not grown at home could be had by barter. What money the people earn they only use for two purposes, namely for paying taxes and for gambling! Compared with that of other nations, the lot of our peasants would still be most favourable.

The man who laments loudest about poverty is what might be called "Le Pauvre Imaginaire"! He is poor solely because he is so extravagant; he is paying for more fine clothes than he really needs; he has several houses, when one would have been enough, had he not so many "secret wives"; he is forever gambling away the money, which ought to be lying in the bank to his credit and raising interest for him; he uses his money in a variety of ways totally unnecessary, and gets nothing for it in return beyond a few moments of fleeting pleasure. His earning capacity is not equal to his spending one. Is it really a wonder that he always finds himself short of funds? Such a man is poor, I admit, but who is to blame but himself?

It is not human nature to blame one's self, so the "poor man" puts the blame on the Government, which he knows hardly talks back.

The worst of it is that, if such a man happens to be a good talker, and the "poverty" which he often comes to regard as a

personal grievance generally makes such a man fairly eloquent—he sometimes carries away unwary listeners.

Even at the risk of giving such a person serious offence, I am inclined to say to you “Don’t get carried away! The fellow would still think himself poor with an income of a million a year!

Asvabahu.

Clogs on Our Wheels

VIII. Temporary Marriages

I gave notice in a previous chapter, that the question of Temporary Marriages would receive separate treatment, and here it is.

I suppose in every country or clime, there must be men and women who contract what might euphemistically be called "Natural Marriages", which means that a man and a woman agree to live together for an indefinite period, which is only terminated by mutual consent. It certainly is the most natural form of marriage, since it is obviously based upon mutual inclination, and is the usual form practised by dogs and all kinds of animals. Theoretically, it has several points in its favour, the principal ones being mutual consent in contracting as well as in dissolving the ties, and its simplicity. But in practice, is it really as simple as all that? Like many other things, it is not as simple as it looks. Let us see why.

Firstly, as to mutual consent in contracting. Originally, I have no doubt, it was so; but is it so now? The answer is that it is not always so, because the majority of girls are sold by their parents, who pocket the money, and hand over the daughters to the purchasers without ever having asked the girls for their opinions. It does not matter what a girl's opinion is, because she is bound to love her man after having lived with him. That is the excuse given by the parents, if they ever trouble to give one at all. And the girl? Sometimes she does come to love her husband; but if she does not, as is sometimes the case, then her life is hell. But she does not complain nor would it have been any good if she did, because she is as fast bound to the man as though she had gone through the most elaborate of rituals!

Secondly, as to mutual consent in divorce. Again the man has it practically all his own way. When he gets tired of the woman, he can pack her off, with or without bag and baggage, without troubling to ask for her opinion at all. If he is particularly kind, he does not kick her out of the house. He simply takes unto himself a new spouse, gives her the discarded one room, jewellery, clothes, etc.; and if the discarded one has any sense of her dignity at all, she packs up her belongings and leaves the house herself, when the magnanimous husband will, if he has time to remember it, send along after her a strange document, in which it is set forth that he willingly releases her.

Thirdly, as to the simplicity of this "natural" form of marriage. I really do not know for whom it may be called simple! It seems far from simple to know who and who are husband and wife, because there are no announcements or notifications, no other evidence other than that of eyewitnesses which, I need hardly add, would be naturally most difficult to obtain! There are scores and scores of cases of dispute with regard to the property of deceased persons, which have occupied far more of the courts' time than the importance of the cases warrant, solely because of the practical impossibility of proving whether some of the claimants really were the wives of the deceased or not. Natural marriages are, therefore, certainly not simple from the point of view of His Majesty's Judges, and its very complication proves a veritable godsend to advocates!

Nor is it particularly simple in daily life. Suppose one were to meet and make one's self pleasant to a young woman whom one used to know of as a single woman, how is one to know that she has not become the wife of some jealous man, who might resent one's attentions to her with a Browning pistol? Again, one may sometimes meet a friend, after having been away for a few weeks, and so ask after Meh Mali (his wife), only to be met with an

emphasised reply that Meh Saiyud was quite well ! How is one to know that during the short period of one's absence, one's friend has effected so important a change in his household as that ?

There is also something else to make matters still more complicated, namely the habit some men have of referring to all the women, with whom they have had relations even of the most temporary character, as their "wives". To me at least it is most embarrassing, whenever I hear a fellow refer to his wife, to have to ask whether he meant his "wedded wife" (Mia Taeng), his "little wife" (Mia Noy), or his "secret wife" (Mia Lab). It is more embarrassing still when he replies that he was only referring to so-and-so, naming some notorious *demimondaine* or, in some cases, even an ordinary "lady of the green light" !

If we had never had any form of wedding at all, I should not so much resent this "Natural Marriage" with all its confusing and, to my mind, shameful and immoral complications. The excuse I have heard people give for not being wedded in the old Siamese style is that it is too expensive. But it need not be so at all, because all that is necessary is to invite one or two elderly relatives or friends, respected by both the bride and groom, and let such persons pour lustral water over the couple, and the thing is done. Royal weddings are even simpler than that, for all the bride and groom have to do is to present themselves before His Majesty the King, with the customary offerings of candles, incense, and fresh flowers, when the King pours lustral water on the couple and the couple are legally married. Where is the expense in such simple forms of wedding ?

Also, the Army and the Ministry of the Royal Household now actually have regulations for the registration of marriages, and I feel sure that if a fairly general desire were expressed for some form of civil marriage for general use, the government would without delay introduce a measure which, I hear, is already in contemplation about civil marriages before registrars.

Secondly, as to mutual consent in divorce. Again the man has it practically all his own way. When he gets tired of the woman, he can pack her off, with or without bag and baggage, without troubling to ask for her opinion at all. If he is particularly kind, he does not kick her out of the house. He simply takes unto himself a new spouse, gives her the discarded one room, jewellery, clothes, etc.; and if the discarded one has any sense of her dignity at all, she packs up her belongings and leaves the house herself, when the magnanimous husband will, if he has time to remember it, send along after her a strange document, in which it is set forth that he willingly releases her.

Thirdly, as to the simplicity of this "natural" form of marriage. I really do not know for whom it may be called simple! It seems far from simple to know who and who are husband and wife, because there are no announcements or notifications, no other evidence other than that of eyewitnesses which, I need hardly add, would be naturally most difficult to obtain! There are scores and scores of cases of dispute with regard to the property of deceased persons, which have occupied far more of the courts' time than the importance of the cases warrant, solely because of the practical impossibility of proving whether some of the claimants really were the wives of the deceased or not. Natural marriages are, therefore, certainly not simple from the point of view of His Majesty's Judges, and its very complication proves a veritable godsend to advocates!

Nor is it particularly simple in daily life. Suppose one were to meet and make one's self pleasant to a young woman whom one used to know of as a single woman, how is one to know that she has not become the wife of some jealous man, who might resent one's attentions to her with a Browning pistol? Again, one may sometimes meet a friend, after having been away for a few weeks, and so ask after Meh Mali (his wife), only to be met with an

Why have some people got such rooted objection to making patent the fact of their marriage? For want of any better explanation, I must conclude that it must be because such people desire to leave the door open, so to speak; that is to say, they consider their marriage as a sort of temporary arrangement, which could be terminated without too much fuss being made. Such an arrangement is really more convenient for men than women, for a very natural reason. For men, it does not matter how often they have been married before, but they can always find another woman to marry them; but a woman once married does not find it so easy to get another husband, and if she has had children, that makes it still more difficult for her.

Temporary marriages may be convenient for men and women, but what about the children? Why do people never think of the harm done to the poor innocents, who suffer for the sins of their parents? Think of the shame of the child who is unable to explain why his father and mother, though both alive, are no longer husband and wife. Such things do happen everywhere, of course; but when it becomes practically an ordinary occurrence as it seems to have become with us, especially in Bangkok, it cannot tend towards improving the nation's morality. To encourage these so-called "Natural Marriages" is to encourage promiscuity which, in my opinion, is infinitely worse than the polygamy that every would-be modern Siamese deplors in public and practices in private! In fact, I will venture to go even further and assert, **that it is really for the very convenience it affords for the secret practice of polygamy that the "Natural Marriage" humbug finds so many supporters among the modern Siamese, who are high up in the social scale too!**

I should like to address myself to those of you who are intelligent and sensible, and whose opinions might be expected to have some weight. Do you think it right that Siam, which is one of the civilised states in the Family of Nations, should be content

with such an elastic foundation of Family Life as the "Natural Marriage" undoubtedly is? What would be the good of our newly acquired Family Names, if we do not put our family affairs on a better and firmer basis than the very shaky one of temporary marriage? Where there is no permanency, there could obviously be no security either in property or honour. That the temporary character of such "Natural Marriages" is subversive to morality is only too apparent to many observers, since it encourages many vices, such as promiscuity and adultery; and it also opens the door for courtesans to enter into the society of respectable ladies as well as providing such harpies with easy chances for exercising their charms to the ruination of many a promising young man.

Will you not think of your sons and daughters, who will have to carry on the glories and traditions of the Thai race? Will you not all help to stop them from committing race suicide? Will you not help to abolish the immoral practice that goes on in our midst, openly and unashamed?

Have pity on our women and girls! Help them to obtain some justice and equality. Help them to become honoured as the future mothers of our nation. Help them to become proud of the name of Wife, by restoring the word to its strictly rightful use. It will be something to be proud of when you have done it!

Asvabahu.

Clogs on Our Wheels

IX. Parental Irresponsibility

One of the direct evil results of the Temporary Marriages treated in the last chapter is parental irresponsibility, which is really quite a natural outcome of such an imperfect institution.

When a man and a woman enter into so irresponsible a form of relationship as a "Natural Marriage", it is obvious that the thought of parentage and the responsibilities it incurs has never entered into serious consideration with them. Their sole object is obviously nothing but sexual enjoyment, which is an animal instinct pure and simple, without any of those finer motives and ideals which one is accustomed to associate with civilised human beings. That the children born as the results of such sexual intercourses are loved and cherished by their parents is again a matter of animal instinct, and therefore bears, in its course, a striking resemblance to the usual habits of the lower animals. The male is very much less interested and concerned about the young than the female, who continue to nurse, cherish, and protect them until they are old enough to fend for themselves, when they go from the parental lair or nest. As for the male, if he belongs to the bird species, his responsibilities are sometimes not ended before those of the female; but if a mammal, he has practically nothing to do at all for his young, and in many cases scarcely even knows when they are born. If he happens to belong to such species as are polygamous, his first and last interview with his son is probably when he chases the youngster from the herd when he becomes old enough to be of interest to the females!

Practically the same thing happens in such families founded on the "Natural Marriage" basis. The parents have agreed to enter into sexual intercourse with one another for their own personal

pleasure, so that when a child is born to them they both love it for a time; for who could help loving the little pink bundle of life that is so helpless and yet so fascinating? But the man soon gets tired of the baby's ceaseless "goo-goo", tired of being awakened at night by its howls, tired of always having it in the way when he wants to fondle and kiss his wife! If he can succeed in finding a wet nurse for it, and can induce his wife to give it up to the nurse, then he will be happy – and forget the baby. But if he cannot, for some reason, get a nurse, or cannot induce his wife to forego the privilege of nursing her own baby, then he goes and find a new wife, and either brings her to his home or, as is more usual, he goes and lives in another home altogether, which would generally be at the house of his new father-in-law, unless he happens to be fairly well to do, in which case he will hire a new house or a room, according to his means. The possessing of several establishments, though expensive, is extensively practised by the most up-to-date modern young men of Bangkok, who claim that they are following European fashion in doing so! And when that excuse is put forward, it covers a multitude of sins, in the eyes of modern Bangkokians.

As for the woman, if her motherly instincts are strong within her, (and thank goodness there are many such), she will make the best of a bad job and continue to cherish and care for her child, even without the help of the man who, by all the laws of humanity, should be helping her to rear their offspring. Lucky indeed is the child who possesses such a mother, for he has the chance to grow up in an atmosphere of motherly love, which tends to make him a moral and an upright man, a tender son who will later on make a tender husband, and one who will not be likely to forget the duty he owes to the woman who gives her life into his keeping. But, if on the contrary, the woman chooses to let her animal instincts get the better of her, she will neglect the duties of motherhood in order

to regain her husband's love from "the other wife". The child of such a woman is indeed doomed from the beginning. Without the restraining influence of parental love, he will run wild, and unless his parents learn wisdom in time and send him to live with some relation who will undertake to look after him, or send him to some school where some wholesome discipline will be administered to him, the child cannot help growing up into a self-willed, selfish youth, with imperfect ideas of morality and proper conduct, and if he chooses to associate with vicious companions, must soon find himself in a reformatory or prison, or if he is lucky enough to escape such places, will be no ornament to the community in which he lives, and even his parents will disown him!

Without doubt, parental irresponsibility accounts for the present rather unsatisfactory state of morality which prevails, especially in Bangkok and the other large provincial towns. If parents took their responsibilities more seriously, it would be better for the future of our race.

But so long as we tolerate so-called "Natural Marriages", with all its accompanying evils, we could hardly hope for an improvement in parental responsibility. The obvious thing to be done is therefore to strike at the root of the evil. We must first make men and women realise the responsibility of marriage itself. We must make them regard it as one of the most important steps in life, and one not to be lightly taken without due consideration as to future results. Then shall we be able to make people realise, that the duty of parenthood does not end with the mere production of an offspring, but on the contrary practically only ends with death! We must instil into the minds of the rising generation the important fact, that those who have children must consider it their duty to bring up their children so as to become useful members of the community and good, loyal citizens of Siam. Their boys must be able to serve their King and Country in

every manner befitting good Thai, whilst their girls must become ornaments to their country by becoming honourable wives and responsible mothers of future generations. Those who neglect their children should be regarded as having failed in their duty as good citizens, and those whose children have turned out bad characters should be made to feel the disgrace of it !

Please do not put the blame on the schools. Remember that most government schools are only day schools, **and that the children spend more time at home than they do at school.** One must not allow parents to evade their proper responsibilities by putting the blame on the schools, which after all only undertake to provide knowledge; the responsibility for moral upbringing still rests with parents.

I beg you all to think earnestly of this problem of parental irresponsibility. Of course no deep-rooted evil can be eradicated all at once, but one must make a start some time.

You can all help !

Those of you who are already parents could teach your own children, by precepts and force of example, to understand and appreciate the responsibilities of parenthood. Do not let them get married before they are old enough to realise such responsibilities; and set a stern face against "natural" and secret marriages.

For everyone, set the seal of your disapproval upon the immoral practices, which are growing to greater and greater magnitude among the modern youth of Bangkok. Discourage all looseness of morals; let our young men understand the immorality of secret establishments and secret wives; and encourage marriages openly and honourably contracted, whether in the form of the old Siamese weddings or of civil marriages before registrars. Let marriage become an honourable state, not a thing to be kept secret !

Asvabahu.

Clogs on Our Wheels

X. The Traffic in Young Women

As a result of that most pernicious institution, the "Natural Marriage", as well as of parental irresponsibility, a most disgraceful traffic is going on, the traffic in young women which, so I have been informed, the law is practically powerless to stop.

We Siamese always feel proud to think of the time, when His late Majesty decreed the abolition of slavery, though that which was so abolished was nothing like what is used to be in America, because the so-called slaves were only debtors, who remained in their creditors' service only for so long as they were in debt. As soon as they had paid the amount of debt owing, the debtors at once became free to leave the creditors' service. But still, even so mild a form of slavery was rightly considered a thing unfit to be tolerated in a community of free people, and its abolition was hailed, not only in Siam, but everywhere else, as one of the most glorious acts in a glorious reign.

Yet but comparatively few of us give even a passing thought to an evil that would be crying aloud if it had a voice to cry. But it has not got a voice, because various circumstances combine to put an effective gag on the unfortunate victims.

Perhaps I might be considered a sort of crank for taking upon myself the task of dragging this foul thing out into the light, but since evil things must first be examined before they get destroyed, I have taken upon myself the risk of giving offence in many quarters, for various reasons which I do not care to specify. But I have had the subject at heart for a long time, as is well-known to my intimate friends, many of whom have actually laughed at me, though to me it seems a very serious matter. I will lay it before you in the fewest possible words,

Let us suppose that you want a new "wife". How would you set about getting one? If you have been through the business before, then I have nothing to teach you, but please go on reading all the same, because even you might find food for reflection. The first thing to be done is to make up your mind what you are going to make of her, a "Mia Luang", a "Mia Noy", or a "Mia Lab". If you mean to make her a "Mia Luang", then you go through all the various formalities, which have been established by custom and are well enough known to need any further elaboration here. By many of our modern young men of the upper classes, the "Taeng Ngân" is voted a very dull affair, and very expensive one into the bargain if it is done at all in style. But as no "Mia Luang" would consent to get married in any other fashion, the "Taeng Ngân" has to be gone through.

This doubtless explains the preference that our young men have for "Mia Lab". In the very nature of things, any kind of fuss is naturally out of the question. The acquisition of "Mia Noy", being in the nature of a mere "increase in establishment" is also an affair to be undertaken quietly and, in many cases, also secretly.

I believe I am correct in saying that the "Mia Noy" is a sort of ancient institution, which has lost favour with our modern young Siamese, because it forms part of that polygamous system which our youths, with all his modern and "European" education, is demanding to have abolished. They have instead started the fashion of having "Mia Lab" which, they say, is the correct thing for modern and civilised people, who are monogamous "like the Europeans"!

The "Mia Noy" is, I believe, less expensive because her acquisition does not cost much to begin with, as she is usually already an inmate of the home of her future lord and husband. After having become his wife she still continues to board and lodge in the same home as the "Mia Luang", who finds her useful as a sort of general

servant, and the "Mia Noy" is not any the worse off than before, but may even be better off if she has children.

The "Mia Lab", on the other hand, runs a man into all kinds of expenses. First, you have to hire some old hag to act as a sort of "agent," whose usual method is to approach the girl of your choice, get around her with that oily tongue that these professional "Meh Sü" know so well how to use, and if the girl is willing, the woman makes an assignation on your behalf. If the girl has been thereby compromised, as she only too often is, then everything will be easy after that. All you have to do is to go and see your girl's parents, offer them say four hundred Bahts, or even less if they happen to be poor; and the argument that the daughter was already your "wife" also has the effect of reducing her price, because her parents would rather accept what you choose to give them than lose the girl for nothing! If, on the other hand, the girl has been too sensible to compromise, you would then have to go straight to her parents and bargain with them as best you can. You will find widowed parents the easiest to deal with, because they are generally most anxious to dispose of their daughters. Some widowed mothers even employ the "Meh Sü" to approach eligible young men on their daughters' behalf. In any case, it is merely a question of money, and if you pay enough, most parents will be found more than willing to sell their daughters, and will even beat them into consenting to become married should the girls be unwilling.

Having found the girl you want, the next thing is to find a house or a room to lodge her, and you take her to the lodging directly you have satisfactorily concluded your bargain with her parents. And that is all the wedding ceremony that the poor girl will ever have.

The life of a "Secret Wife" is happy enough while she still retains the love of her fickle lord. She gets plenty of money and

jewellery, and rides in a fine automobile or carriage, according to her husband's means. Then, when his fickle affection becomes fixed on some other fair charmer, one of the three things will happen. If the man is rich, he will still let her have the apartment, make her a small allowance, and let her live alone or, if she prefers it she may return to her parents, while her husband will still make her an allowance; if he is not rich, he packs her off to her parents, and makes her an allowance, if he can afford it and can remember it; or, if he is a particularly callous brute, he will simply find an excuse to "divorce" her privately without troubling any court at all, and kick her out into the street.

The unfortunate girl has absolutely no remedy against such callous brutality, because everything that was done was quite within the letter of the Law! The girl cannot even sue the man for seduction, because her parents' consent made the marriage legal, and also because she had contentedly lived as his wife for a certain period. Her divorce, such as it was, was also legal. The poor wretch has simply been the victim of circumstances, and man-made law does not afford her any opening for redress, at least none that a modest young woman would care to take, involving as it does the exposure of the most intimate details in a public tribunal.

Some such victims of man's depravity have perforce to turn to a life of degradation that kills them body and soul. They pass from the hands of one brute to another, only to fall lower every time, until they end in a "green light" establishment. The greatest shame is when a pure young girl, the daughter of respectable but ignorant parents, is lured from her home somewhere in the provinces to Bangkok, with promises of a fine permanent position as the wife of some young "Khun Nang", and only finds out too late that she has been lured into something worse than slavery!

The vile and villainous traffic goes on daily under our very eyes, and nobody seems to see anything shameful and degrading in

servant, and the "Mia Noy" is not any the worse off than before, but may even be better off if she has children.

The "Mia Lab", on the other hand, runs a man into all kinds of expenses. First, you have to hire some old hag to act as a sort of "agent," whose usual method is to approach the girl of your choice, get around her with that oily tongue that these professional "Meh Sü" know so well how to use, and if the girl is willing, the woman makes an assignation on your behalf. If the girl has been thereby compromised, as she only too often is, then everything will be easy after that. All you have to do is to go and see your girl's parents, offer them say four hundred Bahts, or even less if they happen to be poor; and the argument that the daughter was already your "wife" also has the effect of reducing her price, because her parents would rather accept what you choose to give them than lose the girl for nothing! If, on the other hand, the girl has been too sensible to compromise, you would then have to go straight to her parents and bargain with them as best you can. You will find widowed parents the easiest to deal with, because they are generally most anxious to dispose of their daughters. Some widowed mothers even employ the "Meh Sü" to approach eligible young men on their daughters' behalf. In any case, it is merely a question of money, and if you pay enough, most parents will be found more than willing to sell their daughters, and will even beat them into consenting to become married should the girls be unwilling.

Having found the girl you want, the next thing is to find a house or a room to lodge her, and you take her to the lodging directly you have satisfactorily concluded your bargain with her parents. And that is all the wedding ceremony that the poor girl will ever have.

The life of a "Secret Wife" is happy enough while she still retains the love of her fickle lord. She gets plenty of money and

jewellery, and rides in a fine automobile or carriage, according to her husband's means. Then, when his fickle affection becomes fixed on some other fair charmer, one of the three things will happen. If the man is rich, he will still let her have the apartment, make her a small allowance, and let her live alone or, if she prefers it she may return to her parents, while her husband will still make her an allowance; if he is not rich, he packs her off to her parents, and makes her an allowance, if he can afford it and can remember it; or, if he is a particularly callous brute, he will simply find an excuse to "divorce" her privately without troubling any court at all, and kick her out into the street.

The unfortunate girl has absolutely no remedy against such callous brutality, because everything that was done was quite within the letter of the Law ! The girl cannot even sue the man for seduction, because her parents' consent made the marriage legal, and also because she had contentedly lived as his wife for a certain period. Her divorce, such as it was, was also legal. The poor wretch has simply been the victim of circumstances, and man-made law does not afford her any opening for redress, at least none that a modest young woman would care to take, involving as it does the exposure of the most intimate details in a public tribunal.

Some such victims of man's depravity have perforce to turn to a life of degradation that kills them body and soul. They pass from the hands of one brute to another, only to fall lower every time, until they end in a "green light" establishment. The greatest shame is when a pure young girl, the daughter of respectable but ignorant parents, is lured from her home somewhere in the provinces to Bangkok, with promises of a fine permanent position as the wife of some young "Khun Nang", and only finds out too late that she has been lured into something worse than slavery !

The vile and villainous traffic goes on daily under our very eyes, and nobody seems to see anything shameful and degrading in

it. The traffic can flourish because some of us think it is none of our business while, worse still, too many of our people in high positions actually are the patrons who make such traffic profitable !

The vilest people are the hags, who do regular business as "Meh Sü". I know of one, who has established a regular agency, and is very proud of showing the photographs of her many patrons, among whom one may recognise some fairly well-known faces. These women insinuate themselves into respectable households in various guises, under all kinds of pretexts. I have always personally declared that I would take the law into my own hands and give every harpy found within my compound a whipping, quite willing to take the consequences, and I have never been troubled with their presence. If every respectable householder would make a similar declaration, there would be some visible result, though perhaps not very great, since the hags would only transfer the whole of their attentions to the occupiers of "Hong Thaeo", where the majority of victims are already found as a rule.

The only other way, but a difficult one too, is to educate the parents into considering it a shame and a disgrace to sell their daughters; but so long as human cupidity remains what it is, and so long as it continues to be the fashion to have "Secret Wives", for whom young men are willing to pay, it seems a hopeless task.

Is there to be no remedy? Is mine to be the lone voice crying in the wilderness?

Asvabahu.

Clogs on Our Wheels

XI. Pettiness

Another most dreadful clog is pettiness, which is the direct outcome of individualism, which again is the result of peace and civilisation. In war time as a rule, everyone is far too much occupied, both in mind and body, to think over much of himself, and indeed he would not be allowed to do so even if he wanted to. Thus, in every country, whenever there has been a prolonged period of peace, and individualism has had time to grow upon people, they have almost inevitably grown selfish, narrow-minded and petty.

It has also been thus with our country. Before we became so dreadfully "civilised", I really believe life was much pleasanter all round for we were not then so apt to put ourselves on pedestals, and were consequently much less petty. It was when civilisation came to us from Europe, and taught us to appreciate the many benefits it conferred in the way of providing for personal comforts, that we began to feel how dreadfully neglectful we had been of our own individual interests. Nor were we slow in improving things and bringing them up-to-date, and it was not long before each of us occupied a little pedestal of our own making. We had attained civilisation—and had become petty in consequence!

The petty-minded man is really a very ridiculous fellow, but he could also be rather dangerous, because he is so full of spite. Anything that is initiated, unless he himself has a hand in it and is one of the principal actors in it, at once meets with the selfish man's disapproval, and he will stop at no trick however dirty in order to put a spoke in somebody else's wheels. It does not matter in the least whether it is a scheme of national importance or not, but if he is not to have the glory and a big personal share of its results,

our selfish man will be found dead against it. Not that he would oppose it openly, for that would mean a slight loss of his personal dignity should he be worsted in arguement. Such a man prefers to work in the dark, or to use an up-to-date war simile, he prefers sapping to bayonet work or artillery duel.

What scheme recently initiated has not had such "Sapping" directed against it! The Wild Tiger Movement had a large share of it, as we all know; but let that rest, since it is now an old story, I hope. The Navy League scheme was luckier in that it was started at the right moment, when the perils of war had been so vividly brought home to most people of intelligence, though it did not altogether escape the ubiquitous "Sappers". There are scores of other instances which could be enumerated, but why multiply such instances. They do not make pleasant reading, do they?

Now I ask you, was there any pettiness about it when our ancestors of two thousand years ago took the momentous decision to break from the oppression of the Chinese Emperors, and thus created the Thai Nation? Was there any pettiness when Prince Ruang of Lavo decided to cease sending the water tribute to our Khom overlords? Was there any pettiness when King Rama of Uthong decided to establish his capital at Ayudhya and found a Thai Empire in the face of our hereditary foes the Khoms; or when our national hero, King Naresvara the Great, freed our nation from the Suzerainty of Burma and defeated the Burmese Grand Army under its Prince Royal; or again when King Buddha Yod Fâ founded the present capital of Siam? The answer in each case, as I need not tell you, is decidedly in the negative.

On the other hand, if you will but glance through the pages of our history, you will find that before any disaster overtook our nation, it was invariably preceded by an era of pettiness and intrigues, of plots and counter plots, the outcome of selfish desires for personal advantage and aggrandisement.

Nor is that the case with our nation only. It is the same everywhere no matter whether in Europe or Asia. Whenever any nation has had a long era of peace, its people usually seek for personal comfort and advantage, and each man becomes more and more selfish, with its inevitable accompaniment of pettiness, so that but few are able to think big, though all are able to talk very big. When everything has narrowed down to the one aim, the gratification of Self, then is it time for a more virile and more united nation to step in and extinguish the nation of self-opinionated fools, who are unable to see or think of anything beyond their own foolish selves !

You do not want our Nation to drift that way, I hope. There is still time to pull ourselves up, for we are not too far gone as yet. But we must all take up paddles and do our best to paddle our drifting boat up stream, and we must hurry up about it too !

You must start today, please, as tomorrow may find us too near the edge of the cataract for us to do any good with our paddling.

And how are you to do that ?

It is quite simple. When anything new is proposed, whether by the Government or by any individual association with patriotic aims, such for example as the Wild Tiger Corps or the Navy League, examine it in a broadminded way. Do not think of what it will do for you, but rather what it will do for your Nation; and try and believe that if it is going to do good to your Nation, if it bound to do good to you too, because what are you but a part of the Nation? If it sinks you sink too, unless you are a coward who would desert your Nation, like a cowardly sailor who would desert his ship, and I hope you are anything but that !

If you could manage to train yourself to always think like that, you will find that pettiness drops from you like a bandage

from your eyes, when you will perceive noble visions such as you have never before been able to see. With such an alluring promise before you, would it not be worth your while to free yourself from the bandage of pettiness? Do have a try, if you have not already done so!

Asvabahu.

Clogs on Our Wheels

XII. Imperfect Stability

I have purposely left this subject to the very last, because I feel it a most difficult matter to deal with without giving serious offence. I shall try and deal with it to the very best of my poor ability, but if I should in any way give the slightest cause for offence, I must beg you to pardon me, because I mean well.

Of course I know that everyone who has the welfare of Siam at heart is doing what he considers to be his best, in order to be of as much service to his King and Country as possible, but the results are not always up to expectation.

In many of the King's speeches, you will find that he has expressed a desire to see his servants prove themselves men of the most exemplary conduct, both in official and private life. In other words, what His Majesty desires is real stability, which shall not be outward veneer only, but actually one that is solid all through. What the King desires to see in his officials would be pleasing to him if he could only see it in all his subjects, no matter what their position or occupation might be.

Where a man's conduct in his official or business life is absolutely of the very best, but whose personal conduct in private life leaves much to be desired, that is what I call imperfect stability. Such a man, to judge from what one sees of him in his official or business capacity, would seem absolutely worthy of trust, but such a feeling would vanish directly one knows of his private life. The words of a lecturer, who inveighs against the sins of drunkenness, at once lose all their weight when his listeners afterwards meet him in a "jolly" mood in the streets, clinging with affectionate embrace to a lamp-post.

So it is with the official and the business man. The official, whose business it is to look after the Government's funds, is looked at askance by people who know him to be fond of expensive enjoyments, to gamble, or to speculate. The judge, whose business it is to administer the law, inevitably loses his prestige if he is found in the company of shady people, or who himself holds regular gambling parties at his own residence. The banker, who finds himself obliged to raise funds by borrowing from his friends, cannot help losing his reputation as a sound financier, while the business man, who is known to be recklessly extravagant in private life, inevitably finds that his credit suffers.

All these people are examples of imperfect stability. That his private life is all his own to do with as he likes and has nothing to do with his official or business life may appear to be a very good excuse to the man himself, but it is not at all sufficient in the eyes of those with whom he has to deal, as it is only natural that, to safeguard their own interest, these others should only desire to deal with the man who is in every way absolutely trustworthy.

Imperfect stability in individuals, when it is in any way at all a rather common fault, is bound to have an adverse effect upon the trust which others repose in the nation to which such individuals belong. Has it never occurred to you, that the reason why Siam is still bound by so many humiliating restrictions in our dealings with foreign powers, is because the others are still unwilling to trust our stability? For example, what is exterritoriality but a sign of that want of confidence?

To show you what broad-minded Europeans think of the theory and practice of exterritoriality, let me quote to you the words of Mr. H. Ernest Garle, Legal Adviser to the ex-Khedive's Civil List who, in his article entitled: "Britain's New Protectorate: Egypt's International Future", in the March number of the *Windsor Magazine*, writes of the "Capitulations" as applied to Egypt as follows:

“That any Sovereign Power should be limited within its own dominions would always constitute a serious obstacle to good government and administration, but in Egypt it became intolerable. All suits between foreigners had to be heard before their respective consuls, and foreigners absolutely refused to submit their causes to the native tribunals in cases in which natives of Egypt were involved.

“It is impossible to give any idea of the difficulties thus created, and they were rendered worse by the habit which foreigners formed of appealing outside their consular courts to their diplomatic agent for pressure to be put in furtherance of their claims.

“From the point of view of criminal administration, matters could be still further complicated by the doctrine of inviolability of domicile. Before a foreigner could be arrested the presence of his consul had to be arranged for to legalise any infraction of domicile, and the abuses which became possible under this system defy description.

“It was no uncommon thing for criminals to band themselves together expressly for the purpose of taking advantage of the capitulations, and by carrying on their crimes through persons of different nationalities, and on the premises of still another, make the attendance of half the consuls in Cairo indispensable to any action against them”.

A little further down, the writer goes on to say how, even when brought to justice, it was not always certain that an offender would get any punishment at all, because “it might well be found that the offence, although an offence against Egyptian municipal law, was none against the foreigner's own laws, and so in the end he would escape”.

Such a state of affairs was found so inconvenient and intolerable that, in 1876, the foreign powers agreed to the establishment of the Mixed Courts, a tribunal consisting of a court of the first instance and a court of appeal; but the inelastic nature of the system

of jurisprudence specially devised for this tribunal mitigated much of its usefulness, and the fact of its not being subject to any higher authority made its working somewhat slow and dilatory. It must also be added that this tribunal only replaced the old consular jurisdiction in civil matters, while criminal jurisdiction still remained as before.

It is thus apparent that exterritoriality is a thing that is inconvenient for everybody concerned, except those who find a use for it from ulterior motives. One must therefore give those of the foreign powers, who still exercise exterritoriality in our country, the credit of believing that they would be willing to surrender it could they but be fully convinced of our perfect stability.

As a patriotic Siamese, I naturally believe that we are now quite ready to be fully trusted, that our international credit is on the whole a good one, and that foreigners really need have no fear that we shall misuse our powers should consular jurisdiction be all removed from our country.

But how to convince the nationals concerned: that is the question, and a most important one, which is of vital interest to our country.

It is no good for the government alone to give assurances. You and I, and everyone of us who are parts of the Siamese nation, must all help in that direction, and the way to do so is by showing ourselves to be possessed of absolute, perfect stability, both in our public and our private capacities. Let us not play the hypocrite; let us not assume the cloak of uprightness only for outdoor wear or in public; let us all try and be as upright as possible both in public and in private, and in speech, in thought, and in action. Let us be resolved to discourage hypocrisy wherever we see it, and do away with the false idea that hypocrisy and slyness are the attributes of a clever man. Cleverness, without goodness and uprightness as foundations, is like a gorgeous building built on sand, and the whole

edifice must inevitably tumble down one day. Perfect stability should henceforth be one of the most important lessons taught and inculcated in our schools as well as our homes.

Look ahead, friends! A great and a glorious vision is before you. It is only your own selfishness that is a curtain hiding it from your eyes. Lift up the curtain, and see beyond it a glorious land, a land of prosperity and promise, our own beloved land, **The Perfectly Free Kingdom of Thai!**

Asvabahu.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โทร. ๐-๒๒๑๕-๓๖๑๒, ๐-๒๒๑๔-๓๕๕๗, ๐-๒๒๑๔-๓๕๖๓
นางศรินทิพย์ นิมิตรมงคล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พฤศจิกายน ๒๕๕๓
<http://www.cuprint.chula.ac.th>